

# โอกาสสินค้าเกษตรไทยสู่ประชาคมอาเซียน



คณะอนุกรรมการเตรียมความพร้อมภาคการเกษตร  
สู่ประชาคมอาเซียน  
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์



สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

Office Of Agricultural Economics Ministry of Agriculture and Cooperatives

<http://www.oae.go.th>

## บทสรุปผู้บริหาร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มอบให้คณะอนุกรรมการเตรียมความพร้อมภาคการเกษตรสู่ประชาคมอาเซียน และกองเกษตรอาเซียน ร่วมกันจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง โอกาสสินค้าเกษตรไทยสู่ประชาคมอาเซียน เมื่อวันที่ 16 - 18 กันยายน 2556 ในครั้งนี้ ฝ่ายเลขานุการฯ ได้สรุปประเด็นสำคัญจากการสัมมนาในประเด็นเกี่ยวกับสถานการณ์การผลิต การตลาด ศักยภาพการแข่งขันของสินค้าเกษตรไทย แนวทางการพัฒนา รวมถึงยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการสินค้าเกษตร และจัดทำรายงานการศึกษาเรื่อง โอกาสสินค้าเกษตรไทยสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งเป็นการสรุปประเด็นสำคัญจากการสัมมนาฯ ร่วมกับแนวทางการบูรณาการร่วมกันจากคณะทำงานการบูรณาการร่วมกันระหว่างกระทรวงพาณิชย์และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และผลการวิเคราะห์ศักยภาพการแข่งขันสินค้าเกษตรที่สำคัญ (TCM) สรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

### โอกาสสินค้าเกษตรไทยสู่ประชาคมอาเซียน

ศักยภาพการแข่งขันของสินค้าเกษตรไทยในประชาคมอาเซียน ยังมีแนวโน้มที่ดีเนื่องจากสินค้าเกษตรไทยเป็นที่ยอมรับในด้านคุณภาพและมาตรฐาน โดยเฉพาะผลไม้ ในขณะที่มีบางสินค้าพัฒนาไปสู่การแข่งขันในระดับโลกแล้ว คือ ไข่ไก่และผลิตภัณฑ์ สำหรับปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ ได้แก่ ปัจจัยการผลิตยังคงมีราคาสูง โดยเฉพาะพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ ปุ๋ยเคมีและยากำจัดศัตรูพืช นอกจากนี้ ยังประสบปัญหาผลผลิตต่อไร่ต่ำ ค่าจ้างแรงงานที่สูง เกษตรกรและผู้ผลิตส่วนใหญ่ต้องการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้สูงขึ้น ด้วยการลดต้นทุนการผลิต การใช้ปัจจัยการผลิตอย่างเหมาะสม เช่น การใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมกับสภาพดิน และการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงาน นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการนำงานวิจัยและพัฒนาของภาครัฐไปใช้ประโยชน์รวมทั้งต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือเรื่องการลดภาษีนำเข้าปัจจัยการผลิต

#### 1. เป้าหมายการพัฒนา

- 1.1 รักษาระดับความสามารถในการแข่งขันของสินค้าที่อยู่ในตำแหน่งผู้นำตลาดไว้ ได้แก่ อ้อย โรงงาน มังคุด ลำไย สุก รังนก และโคเนื้อ
- 1.2 พัฒนาศักยภาพโดยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าที่ไม่ได้อยู่ในตำแหน่งผู้นำตลาด ให้อยู่ในตำแหน่งที่ดีขึ้น ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ กาแฟ กุ้ง ปลานิล ไข่ไก่ ไข่ มะม่วง และทุเรียน
- 1.3 รักษาฐานตลาดเดิมและขยายตลาดใหม่ โดยเฉพาะสินค้าปศุสัตว์

#### 2. แนวทางการพัฒนาในแต่ละกลุ่มสินค้า

##### 2.1 สินค้าพืช

- 1) สนับสนุนการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิต
- 2) พัฒนาคุณภาพสินค้าให้ได้มาตรฐานและตรงตามความต้องการของตลาด

3) พัฒนาระบบรับรองคุณภาพสินค้าอย่างมีมาตรฐาน

4) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาสินค้าอย่างต่อเนื่อง

## 2.2 สินค้าอุตสาหกรรม

1) ลดต้นทุนการผลิต โดยเฉพาะราคาจำหน่ายอาหารสัตว์

2) พัฒนาระบบควบคุมโรคระบาดที่ได้มาตรฐานและมีการบังคับใช้อย่างจริงจัง

3) วางมาตรฐานโรงฆ่าสัตว์ให้มีการดำเนินการอย่างถูกสุขลักษณะ

## 2.3 สินค้าประมง

1) ลดต้นทุนการผลิต โดยเฉพาะราคาจำหน่ายพันธุ์สัตว์น้ำ

2) พัฒนาเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยง

3) พัฒนาคูณภาพสินค้าให้ได้มาตรฐานและตามความต้องการของตลาด

## 2.4 แนวทางพัฒนาในภาพรวม

1) สนับสนุนและส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกร เช่น สหกรณ์การเกษตร เพื่อปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ของผู้ผลิตในประเทศ

2) ให้สร้างอัตลักษณ์สินค้าเกษตรไทยเพื่อการส่งออก

3) กำหนดตัวชี้วัดศักยภาพในการแข่งขันด้านการเกษตรของไทย

4) เสริมสร้างความเข้มแข็งในการบังคับใช้มาตรฐานกลางสินค้าเกษตรที่มีอยู่แล้วให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5) บริหารจัดการอุปทานและอุปสงค์สินค้าเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการบริโภคในประเทศและเพื่อการส่งออก

6) ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและช่วยเพิ่มผลผลิตทางการผลิต เช่น Zero Waste

7) สนับสนุนการดำเนินการตามแผนพัฒนาด้านเกษตรอินทรีย์

## 3. มาตรการ/แผนงาน/โครงการในภาพรวม

3.1 จัดทำทะเบียนเกษตรกรสินค้าเกษตรที่สำคัญ

3.2 พัฒนาระบบการตรวจสอบรับรองมาตรฐาน

3.3 วิจัยและพัฒนาสินค้าเกษตร เพื่อเพิ่มคุณภาพและปริมาณผลผลิต

3.4 ดำเนินมาตรการจัดเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช/เลี้ยงสัตว์ (Zoning)

3.5 ปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การผลิตมีประสิทธิภาพ

3.6 ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มของเกษตรกร

## คำนำ

การก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ในปี 2558 นับเป็นก้าวสำคัญของประเทศไทยที่จะดำเนินงานเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community Blueprint) ใน 4 ด้าน คือ 1) การเป็นตลาดและฐานการผลิตร่วมกัน 2) การเป็นภูมิภาคที่มีความสามารถในการแข่งขัน 3) การพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน และ 4) การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก ซึ่งการที่ประเทศไทยจะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้ ก็จำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ โดยในส่วนของภาคเกษตรก็เช่นกัน การติดตามข้อมูลตลอดจนผลกระทบและโอกาสของภาคเกษตรในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่ง

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ในนามของคณะอนุกรรมการเตรียมความพร้อมภาคการเกษตรสู่ประชาคมอาเซียนจัดทำรายงานการศึกษาเรื่องโอกาสสินค้าเกษตรไทยสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อรายงานข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์การผลิต การตลาด ศักยภาพการแข่งขันของสินค้าเกษตรไทยใน 3 กลุ่มสินค้า ประกอบด้วย 1) สินค้ากลุ่มพืช 2) สินค้ากลุ่มปศุสัตว์ และ 3) สินค้ากลุ่มประมง รวมถึงแนวทางการพัฒนาและยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการสินค้าเกษตร ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นประเด็นที่ได้รับจากการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง “โอกาสสินค้าเกษตรไทยสู่ประชาคมอาเซียน” ที่จัดขึ้นเมื่อวันที่ 16 และ 18 กันยายน 2556 ณ โรงแรมราม่า การ์เดนส์ กรุงเทพฯ และการบูรณาการร่วมกันระหว่างกระทรวงพาณิชย์และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตลอดจนผลการวิเคราะห์ศักยภาพการแข่งขันสินค้าเกษตรที่สำคัญ

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์การผลิต การตลาด และศักยภาพการแข่งขันของสินค้าเกษตรไทย เพื่อเตรียมความพร้อมในการปรับตัวรวมถึงแสวงหาโอกาสให้กับสินค้าเกษตรไทยภายใต้การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว อันจะเป็นการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันและความยั่งยืนให้กับภาคเกษตรไทยในระยะยาว

ฝ่ายเลขานุการ

คณะอนุกรรมการเตรียมความพร้อมภาคการเกษตรสู่ประชาคมอาเซียน

พฤศจิกายน 2556

## สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร.....	ก
คำนำ.....	ค
สารบัญ.....	ง
ข้าว.....	1
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์.....	7
มันสำปะหลัง.....	13
อ้อยโรงงาน.....	19
ปาล์มน้ำมัน.....	24
กาแฟ.....	30
มะม่วง.....	34
มังคุด.....	40
ลำไย.....	43
ทุเรียน.....	49
ไก่เนื้อ.....	56
ไก่ไข่ – ไช้ไก่.....	62
สุกร.....	65
โคเนื้อ.....	71
โคนม.....	77
กุ้งทะเลเพาะเลี้ยง.....	81
ปลานิล.....	90
ภาคผนวก.....	100

---

## ข้าว

### 1. ข้อมูลทั่วไป

#### 1.1 การผลิต

##### 1.1.1 สถานการณ์การผลิตโลก

ผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก ปีเพาะปลูก 2555/56	ประเทศ	ผลผลิต (ล้านตัน)	สัดส่วน (ร้อยละ)
	1. จีน	143.30	30.6
	2. อินเดีย	104.40	22.3
	3. อินโดนีเซีย	36.55	7.8
	4. บังคลาเทศ	33.80	7.2
	5. เวียดนาม	27.38	5.8
	6. ไทย	20.20	4.3

ที่มา : World Market & Trade, USDA เดือนกันยายน 2556

##### 1.1.2 การผลิตในประเทศ

เนื้อที่เพาะปลูก (2555/56) รวม 79.76 ล้านไร่	นาปี 65.0 ล้านไร่ นาปรัง 14.76 ล้านไร่	แหล่งผลิต 5 อันดับแรก ได้แก่ อุบลราชธานี นครราชสีมา สุรินทร์ ร้อยเอ็ด บุรีรัมย์ แหล่งผลิต 5 อันดับแรก ได้แก่ พิษณุโลก นครสวรรค์ สุพรรณบุรี พิจิตร กำแพงเพชร
ผลผลิต รวม 36.85 ล้านตัน	นาปี 26.95 ล้านตัน (415 กก./ไร่) นาปรัง 9.90 ล้านตัน (671 กก./ไร่)	
จำนวนคร้าวเรือน	นาปี 3,728,542 นาปรัง 637,825	คร้าวเรือน คร้าวเรือน
ต้นทุนการผลิต	นาปี 10,685 นาปรัง 8,612	บาท/ตัน บาท/ตัน

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555)

## 1.2 การค้า (2555)

### 1.2.1 สถานการณ์การค้าโลก

ผู้ส่งออกรายใหญ่ของโลก  
ปี 2555/56

ประเทศ ผลผลิตสัดส่วน	(ล้านตัน)	(ร้อยละ)
1. อินเดีย	10.0	26.1
2. เวียดนาม	7.40	19.3
3. ไทย	7.00	18.3
4. ปากีสถาน	3.00	7.8
<b>โลก</b>	<b>38.33</b>	

ผู้นำเข้ารายใหญ่ของโลก  
ปี 2555/56

ประเทศ ผลผลิต สัดส่วน	(ล้านตัน)	(ร้อยละ)
1. ตะวันออกกลาง (อิหร่าน อิรัก ซาอุดีอาระเบีย)	4.48	12.6
2. ไนจีเรีย	2.5	7.0
3. ฟิลิปปินส์	1.4	3.9
4. สหภาพยุโรป	1.2	3.4
5. อินโดนีเซีย	1.0	2.8
<b>โลก</b>	<b>35.53</b>	

ที่มา : World Market & Trade, USDA เดือนกันยายน 2556

### 1.2.2 การบริโภคในประเทศ

บริโภคในประเทศ	9.26	ล้านตันข้าวสาร
ส่งออก	ปริมาณ 6.73 มูลค่า 142,976	ล้านตันข้าวสาร ล้านบาท
ประเทศคู่ค้าสำคัญ	ข้าวหอมมะลิ ข้าว 100% 5% ข้าวคุณภาพกลาง-ต่ำ ข้าวนึ่ง	สหรัฐอเมริกา ไต้หวัน ฮ่องกง กานา อิรัก มาเลเซีย ฮ่องกง ไต้หวัน อิหร่าน เซเนกัล โกตดิวัวร์ เนเธอร์แลนด์ ญี่ปุ่น โตโก ไนจีเรีย เบนิน แอฟริกาใต้ เยเมน รัสเซีย
ประเทศคู่แข่งสำคัญ	ข้าวคุณภาพดี ข้าวคุณภาพกลาง-ต่ำ ข้าวนึ่ง	สหรัฐอเมริกา เวียดนาม ออสเตรเลีย เวียดนามจีน ปากีสถาน เมียนมาร์ สหรัฐอเมริกา อินเดีย

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555)



## 2. AEC Factsheet

ผลผลิตข้าวในอาเซียน (2555)		
อินโดนีเซีย	36.55	ล้านตัน
เวียดนาม	27.38	ล้านตัน
ไทย	20.20	ล้านตัน
ฟิลิปปินส์	11.43	ล้านตัน
เมียนมาร์	10.67	ล้านตัน
กัมพูชา	4.60	ล้านตัน

ที่มา : World Market & Trade, USDA เดือนกันยายน 2556

## 3. ศักยภาพการแข่งขัน (Thailand Competitiveness Matrix : TCM)



## ตลาดโลก

- **Opportunity** ตลาดโลกมีความต้องการข้าวไทยสูง แต่ไทยมีความสามารถในการแข่งขันปานกลาง ส่วนโครงสร้างการผลิตและมาตรฐานการผลิตสินค้าดี สภาพภูมิประเทศเหมาะสมต่อการเพาะปลูกข้าว รวมถึงภาพลักษณ์ของสินค้าดี มีการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงไทยยังเป็นแหล่งส่งออกข้าวรายใหญ่ของโลก ซึ่งมีคู่แข่งสำคัญ คือ เวียดนาม แต่ไทยมีต้นทุนการผลิตสูง และผลผลิตต่อไร่ต่ำกว่า

## ตลาดอาเซียน

- **Question Mark** โครงสร้างการผลิตและมาตรฐานการผลิตสินค้าดี สภาพภูมิประเทศเหมาะสมต่อการเพาะปลูกข้าว แต่เนื่องจากคู่แข่งสำคัญอย่างเวียดนามได้มีการพัฒนาการผลิตและส่งออกอย่างจริงจัง จนสามารถครองส่วนแบ่งตลาดข้าวส่วนใหญ่ในอาเซียนได้มากขึ้น

### 4. เป้าหมายและแนวทางการพัฒนา

ผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง “โอกาสสินค้าเกษตรไทยสู่ประชาคมอาเซียน” เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2556 ณ โรงแรมราม่า การ์เด้นส์ กรุงเทพมหานคร

<b>4.1 เป้าหมายการพัฒนา</b>	<b>พัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวไทยให้อยู่ตำแหน่ง STAR ของตลาดในอีก 2 ปีข้างหน้า โดยแบ่งข้าวเป็น 3 ประเภท ได้แก่</b>
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. ข้าวที่ใช้บริโภคทั่วไป เช่น ข้าวขาว ข้าวเหนียว เป็นข้าวที่มีราคาไม่สูงมาก จึงมีการแข่งขันสูงเกษตรกรจำเป็นต้องเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้วยการเพื่อลดต้นทุน</li> <li>2. ข้าวมีตลาดเฉพาะ เช่น ข้าวหอมมะลิ ข้าวสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ข้าวอินทรีย์ และข้าวพื้นเมือง</li> <li>3. ข้าวที่มีคุณค่าทางโภชนาการเช่น ข้าวหอมนิล ข้าวไรซ์เบอร์รี่</li> </ol>	
<b>4.2 แนวทางการพัฒนา</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. มีการผลิตข้าวหอมมะลิ ข้าว GI ที่มีคุณภาพ ข้าว GAP ข้าวอินทรีย์ ข้าวสุขภาพ ข้าวโภชนาการ ให้มีความหลากหลายและสวยงาม</li> <li>2. ข้าวไทยต้องปลอดภัย ปลอดภัยสารพิษ</li> <li>3. ลดต้นทุนการผลิตข้าวให้ต่ำลงเพื่อให้สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้</li> <li>4. เพิ่มผลิตภัณฑ์แปรรูปให้มีความหลากหลาย</li> <li>5. มีระบบรับรองคุณภาพข้าวที่มีมาตรฐาน</li> <li>6. มีบรรจุภัณฑ์สวยงาม น่าสนใจ</li> <li>7. ศึกษาความต้องการในแต่ละตลาด เพื่อสามารถผลิตข้าวได้ตรงตามความต้องการของตลาดอย่างแท้จริง</li> </ol>
<b>4.3 มาตรการ/แผนงาน/โครงการ</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. เลิกโครงการรับจำนำข้าวก่อนปี ๒๕๕๘</li> <li>2. วิจัยปรับปรุงพันธุ์ข้าวและพัฒนาปรับปรุงห้องปฏิบัติการรับรองชนิดข้าวที่สะดวกและประหยัด เช่น การตรวจ DNA ข้าว</li> <li>3. สร้างและพัฒนาาระบบการตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าข้าว เอกลักษณ์ข้าวตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ</li> <li>4. กำหนดเขตการปลูกข้าวที่ชัดเจน โดยแสดงให้เห็นถึงแหล่งผลิตข้าวแต่ละชนิด</li> </ol>

5. ประกันราคาข้าวตามกำหนดเขต/คุณภาพข้าว
6. มีกฎหมายควบคุมการผลิตข้าวเพื่อการค้า และระเบียบชุมชนในระดับชุมชน
7. ส่งเสริมองค์ความรู้และการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตระหว่างชาวนา พันธมิตรชาวนา ภาครัฐ และเอกชน
8. ส่งเสริมการผลิตและกระจายพันธุ์ดี
9. ส่งเสริมพัฒนาชาวนามีอาชีพ/ครูข้าว
10. ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าข้าว (ข้าวอินทรีย์ GI บรรจุภัณฑ์ การแปรรูป)
11. ประชาสัมพันธ์ไปยังกลุ่มผู้บริโภคข้าว เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับข้าวอย่างเท่าเทียมกัน
12. เพิ่มศูนย์บริการ การผลิตข้าว onestop service
13. ศึกษาความต้องการของตลาดเฉพาะแหล่งและพัฒนาการผลิตข้าว

## 5. การบริหารจัดการภาครัฐ

### 5.1 การจัดทำข้อมูลสินค้าตลอดห่วงโซ่อุปทาน

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.) จัดทำข้อมูล พันธุ์ข้าว (พันธุ์ข้าวคุณภาพสูงข้าวที่ได้มาตรฐานสากล เช่น ข้าวหอมมะลิ ข้าวอินทรีย์ ข้าว GAP ข้าว GI และข้าวโภชนาการสูง ข้าวคุณภาพดีแต่ราคาปานกลาง ได้แก่ ข้าวหอมปทุมธานี ข้าวคุณภาพปานกลาง ได้แก่ ข้าวขาวทั่วไป และข้าวตลาดเฉพาะ ได้แก่ ข้าวเหนียว ข้าวพันธุ์พื้นเมือง และข้าวหนึ่ง) ข้อมูลเศรษฐกิจการเกษตร เช่น เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต ต้นทุนการผลิต และราคาในระดับไร่นา เป็นต้น
- กระทรวงพาณิชย์ (พณ.) ควรจัดทำข้อมูล เช่น ข้อมูลด้านต้นทุนในทุกขั้นตอนของผู้ประกอบการ ตั้งแต่โรงสี พ่อค้าคนกลาง ผู้ส่งออกข้าว ข้อมูลปริมาณความต้องการบริโภคสินค้าข้าวของไทยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตลาดส่งออกข้าวคุณภาพแยกตามชนิดข้าว แนวทางการขยายตลาดส่งออกสินค้าข้าวในแต่ละปี ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในแต่ละขั้นตอนเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหา/กำหนดแนวทางในการพัฒนาสินค้าข้าวได้อย่างชัดเจน และเชื่อมโยงข้อมูลดังกล่าวกับข้อมูลของ กษ.
- กษ. และ พณ. ร่วมกันจัดทำฐานข้อมูลของสินค้าข้าว โดย กษ. ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับด้านการผลิตเพาะปลูก และการแปรรูป และกระทรวงพาณิชย์ให้ข้อมูลในส่วนของการตลาดภายใน และตลาดต่างประเทศ

### 5.2 การจัดการอุปทานสินค้าเกษตร

- กษ. บริหารจัดการภายใต้คณะอนุกรรมการบริหารการผลิตกลุ่มสินค้าข้าว
- กษ. จัดทำเขตเกษตรเศรษฐกิจข้าว (Zoning) โดย
  - (1) กำหนดเขตพื้นที่ส่งเสริมการปลูกข้าวตามศักยภาพของพื้นที่(พื้นที่เหมาะสมมาก พื้นที่เหมาะสมปานกลาง พื้นที่เหมาะสมน้อย และพื้นที่ไม่เหมาะสม)
  - (2) กำหนดแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนการผลิตข้าวของชาวนา อาทิ การชดเชยรายได้ขั้นต่ำ การให้สินเชื่อเพื่อการผลิตของเกษตรกรและผู้ประกอบการ เป็นต้น

(3) ผลักดันให้มีการจัดระบบการปลูกข้าวในพื้นที่ภาคกลางอย่างจริงจัง โดยกำหนดช่วงระยะเวลาการปลูกข้าวให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ เศรษฐกิจ และสังคม

(4) กำหนดแนวทางสนับสนุนอื่น ๆ ตลอดจนผลักดันให้มีการจัดระบบปลูกข้าวในพื้นที่ภาคกลางอย่างจริงจัง โดยกำหนดช่วงระยะเวลาการปลูกข้าวให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ เศรษฐกิจ

- พณ. สนับสนุนข้อมูลการเปลี่ยนแปลงอุปสงค์ข้าวในตลาดโลกจากโครงการศึกษาการวางระบบเตือนภัยการค้าข้าว (Early Warning on Rice Trade : EWR) ของกรมการค้าต่างประเทศ

### 5.3 การแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร

- กษ. ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าข้าว โดยการเพิ่มศักยภาพการแปรรูป การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการคิดค้นและจดทะเบียนนวัตกรรม รวมทั้ง พัฒนาบรรจุภัณฑ์ และตราสินค้าของไทยให้มีความแตกต่าง และเป็นลักษณะเฉพาะ ตลอดจนมีการเชื่อมโยงระหว่างผู้ผลิต ผู้ประกอบการ ผู้บริโภคข้าว และผลิตภัณฑ์

- พณ. สนับสนุนการบูรณาการข้อมูลความต้องการของตลาดสินค้าแปรรูป โดยเฉพาะในตลาดต่างประเทศใหม่ ๆ ของกระทรวงพาณิชย์ และหน่วยงานที่มีฐานข้อมูลทางด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีการผลิตและแปรรูปอย่างสร้างสรรค์ เช่น สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติกับ กษ. เพื่อให้บริหารจัดการวางแผนการเพาะปลูกให้สอดคล้อง

### 5.4 การจัดการด้านตลาด

- พณ. บริหารจัดการด้านอุปสงค์สินค้าข้าว โดยเน้นให้การตลาดนำการผลิต เพื่อรองรับผลผลิตจากการบริหารจัดการด้านอุปทานของ กษ.

- เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างข้อมูลด้านอุปสงค์ของกระทรวงพาณิชย์ และข้อมูลด้านอุปทานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อให้เกิดความสมดุลของตลาดข้าว

- ในการแทรกแซงตลาดเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร ควรเน้นการสร้างเชื่อมโยงเครือข่ายพันธมิตรด้านการผลิตและการตลาดข้าวให้ทั่วถึง ครอบคลุมทั่วประเทศ

- กำหนดกลไกยกระดับราคาข้าวคุณภาพสูง ข้าวที่ได้มาตรฐานสากล ให้มีราคาสูงกว่าข้าวธรรมดา อย่างน้อยร้อยละ 20 เพื่อจูงใจให้เกษตรกรพัฒนาคุณภาพการผลิตข้าวตามมาตรฐานต่างๆ

- ประชาสัมพันธ์เชิงรุก โดยจัด Road show สินค้าข้าวในแต่ละกลุ่มข้าว เช่น ข้าวคุณภาพสูง ข้าวคุณภาพดีแต่ราคาปานกลาง และข้าวตลาดเฉพาะ ที่สอดคล้องกับความต้องการในแต่ละตลาด เพื่อรักษาตลาดเดิม และแสวงหาตลาดใหม่ที่มีศักยภาพในการรองรับข้าวในแต่ละกลุ่มอย่างชัดเจน และต่อเนื่อง

### 5.5 การบริหารสินค้าคงคลัง

- จัดตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานฯ เพื่อร่วมกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการสินค้าคงคลังของข้าวให้สอดคล้องกันระหว่างอุปสงค์และอุปทาน

## ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

### 1. ข้อมูลทั่วไป

#### 1.1 การผลิต

##### 1.1.1 สถานการณ์การผลิตโลก

ผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก ปีเพาะปลูก 2555/56	ประเทศ	ผลผลิต (ล้านตัน)	สัดส่วน (ร้อยละ)
	1. สหรัฐอเมริกา	313.92	35.5
	2. จีน	192.90	21.8
	3. บราซิล	55.66	6.3
	4. อาร์เจนตินา	23.80	2.7
	5. ยูเครน	22.84	2.6
	6. ไทย	5.02	0.6

ที่มา : องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ,เดือนมกราคม 2556

##### 1.1.2 การผลิตในประเทศ

เนื้อที่เพาะปลูก (2555/56)	7.37 ล้านไร่	แหล่งผลิต 5 อันดับแรก ได้แก่ เพชรบูรณ์ นครราชสีมา เลย ตาก และน่าน
ผลผลิต	4.96 ล้านตัน	(674 กก./ไร่)
จำนวนครัวเรือน	411,016 ครัวเรือน	
ต้นทุนการผลิต	6,354 บาท/ตัน	

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555)

## 1.2 การค้า (2555)

### 1.2.1 การบริโภคในประเทศ

บริโภคในประเทศ	4.67	ล้านตัน
ส่งออก	ปริมาณ	0.12 ล้านตัน
	มูลค่า	1,182 ล้านบาท
ประเทศคู่ค้าสำคัญ		ฟิลิปปินส์ จีน เวียดนาม
ประเทศคู่แข่งสำคัญ		สหรัฐอเมริกา บราซิล อาร์เจนตินา ยูเครน

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555)

## 2. AEC Factsheet

### ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในอาเซียน (2555)

อินโดนีเซีย	18.96	ล้านตัน
ฟิลิปปินส์	6.97	ล้านตัน
ไทย	4.81	ล้านตัน
เวียดนาม	4.80	ล้านตัน
เมียนมาร์	1.48	ล้านตัน
สปป.ลาว	1.05	ล้านตัน
กัมพูชา	0.94	ล้านตัน
มาเลเซีย	0.52	ล้านตัน

ที่มา : ASEAN Food Security Information System, 2555

### 3. ศักยภาพการแข่งขัน (Thailand Competitiveness Matrix : TCM)



#### ตลาดโลก

- **New Wave** มีความสามารถด้านเทคโนโลยีและศักยภาพด้านการผลิตรวมถึงนโยบายของรัฐดีกว่าคู่แข่ง ต้นทุนโลจิสติกส์สูงกว่าคู่แข่ง แต่มีการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ดั้งเดิม ค่าจ้างต่ำกว่าคู่แข่ง ได้รับการยอมรับว่าปลอดภัย GMOs และความปลอดภัยด้านอาหารสูง

#### ตลาดอาเซียน

- **Question Mark** มีการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงมีเทคโนโลยีการผลิตและมาตรฐานสินค้าดี สินค้าเป็นที่ยอมรับของตลาด ภาครัฐยังให้การสนับสนุน แต่ผลผลิตต่อไร่ต่ำ ต้นทุนสูง ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรยังสู้เพื่อนบ้าน เช่น สปป.ลาว ไม่ได้

#### 4. เป้าหมายและแนวทางการพัฒนา

ผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง “โอกาสสินค้าเกษตรไทยสู่ประชาคมอาเซียน” เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2556 ณ โรงแรมราม่า การ์เด้นส์ กรุงเทพมหานคร

4.1 เป้าหมายการพัฒนา	ผลักดันข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จากกลุ่มที่ต้องปรับตัว (Question mark) ไปสู่กลุ่มที่มีโอกาส (Opportunity)
4.2 แนวทางการพัฒนา	
ลดต้นทุนการผลิตพัฒนาด้านคุณภาพและมาตรฐานด้านวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี ด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้ถึงมือเกษตรกร และด้านการแปรรูปข้าวโพด พร้อมสร้างอัตลักษณ์ของข้าวโพดไทยดังนี้	
<u>ด้านต้นทุนการผลิต</u>	
1. ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตเมล็ดพันธุ์ใช้เอง หรือใช้เมล็ดพันธุ์ของทางราชการ เช่น พันธุ์นครสวรรค์ 3 ซึ่งจะทำให้สามารถลดต้นทุนได้มากกว่าร้อยละ 70	
2. ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน หรือปุ๋ยสั่งตัด โดยสามารถส่งดินวิเคราะห์ได้ที่หน่วยงานของกรมพัฒนาที่ดิน และกรมวิชาการเกษตร ทั้งนี้ หน่วยงานของกรมส่งเสริมการเกษตรอาจเป็นผู้ประสานงานการวิเคราะห์และรับผลการวิเคราะห์	
3. สนับสนุนชุดตรวจสอบดินแบบง่าย	
4. พัฒนาเทคนิคการคุมหญ้าเพื่อลดการใช้สารเคมี เช่น การเตรียมดิน	
5. ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช/วัชพืช อย่างถูกต้องและเหมาะสม	
6. พัฒนาเครื่องเก็บเกี่ยวให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และแนะนำให้เกษตรกรใช้เครื่องเก็บเกี่ยว	
7. พัฒนาเครื่องหยอดให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และแนะนำให้เกษตรกรใช้เครื่องหยอด (กรณีไร่ใหญ่)	
<u>ด้านผลผลิตการผลิต/ปริมาณ/คุณภาพ</u>	
1. พัฒนาพันธุ์ที่เกิดเชื้อราน้อย เปลือกหุ้มฝักมิด และฝักแก่กลับหัวลง	
2. ควรเก็บเกี่ยวตามอายุ หรือชะลอการเก็บเกี่ยวออกไปประมาณ 5 วัน	
3. ควรมีระบบชลประทาน รวมถึงกำหนดนโยบายสนับสนุนการเพาะปลูก เช่น จังหวัดเพชรบูรณ์มีการจัดระบบการปลูกงาควบคู่กับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	
4. สนับสนุนค่าชดเชยส่วนต่างในกรณีผลผลิตลดลงจากการเพาะปลูกล่าช้า	
<u>ด้านมาตรฐาน</u>	
1. พัฒนาความรู้ความเข้าใจแก่เกษตรกร ตั้งแต่การผลิตจนถึงการเก็บเกี่ยว	
2. ส่งเสริมการทำเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP)	
3. จัดทำบัญชีต้นทุนการผลิต (บัญชีฟาร์ม)	
4. พัฒนาระบบชลประทานสร้างบ่อน้ำต้นและบ่อบาดาลตามสภาพพื้นที่	
5. ปรับระบบปลูกพืช ให้เป็นการปลูกพืชควบคู่กัน เช่นข้าวและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์งาและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ถั่วเขียวและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	
6. จัดโซนนิ่งการปลูกโดยมีหน่วยงานเจ้าภาพในการดำเนินการกำหนดเวลาและพื้นที่ปลูกมีจังหวัดหรือ	



### กลุ่มนาร่อง

7. เกษตรกรควรมีสถานที่เก็บรักษาผลผลิตในระหว่างที่ผลผลิตออกสู่ตลาด เพื่อชะลอการขาย ด้านการวิจัยและพัฒนา

1. ควรมีการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร
2. ควรมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างกรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร และ เกษตรจังหวัด เพื่อให้ความรู้แก่เกษตรกร
3. พัฒนาพันธุ์ให้มีผลผลิตสูง และอายุสั้น เพื่อให้สามารถปลูกพืชตามได้
4. พัฒนาพันธุ์ให้มีความต้านทานเชื้อราที่เกิดจากความชื้นโดยการตัดต่อพันธุกรรม
5. ควรศึกษาต้นทุนการผลิต
6. ควรพัฒนางานวิจัยและส่งเสริมให้มีการแปรรูปข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เพื่อใช้ในอุตสาหกรรมอื่น ๆ ซึ่งมี ส่วนช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

### 4.3 มาตรการ/แผนงาน/โครงการ

1. การจัดการเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกินอย่างถูกต้อง
2. ควบคุมการรับซื้อผลผลิตภายในประเทศ
3. ควบคุมการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ให้ถูกต้องและเข้มงวด
4. ขึ้นทะเบียนเกษตรกรและประกันราคารับซื้อ
5. กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง
  - 1) ปรับปรุงการขึ้นทะเบียนเกษตรกรและให้สิทธิตามข้อเท็จจริง เนื่องจากในปัจจุบันให้สิทธิแก่ เกษตรกร คราวเรือนละ 25 ตัน
  - 2) ปรับปรุงการขึ้นทะเบียนการผลิตเมล็ดพันธุ์ การเข้าถึงการตลาดและการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์

## 5. การบริหารจัดการภาครัฐ

### 5.1 การจัดทำข้อมูลสินค้าตลอดห่วงโซ่อุปทาน

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.) ได้จัดทำข้อมูลเศรษฐกิจการเกษตรของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เช่น เนื้อที่เพาะปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต ต้นทุนการผลิต จำนวนครัวเรือนเกษตรกร ราคา ณ ไร่นา การประมาณการความต้องการใช้เบื้องต้น
- กระทรวงพาณิชย์ (พณ.) ควรมีการดำเนินงานรวบรวมเพื่อเชื่อมโยงกับข้อมูลของ กษ. เช่น ข้อมูลการสร้างเครือข่ายการค้าระหว่างผู้ผลิตและผู้ใช้ การสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับเกษตรกร เกี่ยวกับการซื้อขายในตลาดล่วงหน้า นอกจากนี้ควรมีการศึกษาด้านการตลาดในทุกระดับของผู้ประกอบการ เช่น ค่าใช้จ่ายในการขนส่งรวบรวม ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน รวมถึงปัญหาและอุปสรรคต่างๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบในการกำหนดแนวทาง เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจการผลิตและการตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

- พณ. ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่าง พณ. และ กษ. เพื่อจัดทำฐานข้อมูลตลอดห่วงโซ่อุปทานของสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เพื่อสามารถวางแผนการบริหารจัดการด้านการผลิต การใช้ การตลาด และการบริหารจัดการสินค้าคงคลังให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งติดตามการใช้มาตรการทางการค้าทั้งทางด้านภาษีและมีใช้ภาษี (NTB) ของประเทศคู่ค้าที่สำคัญ เพื่อติดตามปัญหาและอุปสรรคทางการค้า พร้อมทั้งหาแนวทางแก้ไขปัญหา

## 5.2 การจัดการอุปทานสินค้าเกษตร

- กษ. มีการดำเนินการบริหารจัดการอุปทานสินค้าเกษตรให้สอดคล้องกับการใช้โดย จัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการข้อมูลข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ภายใต้คณะกรรมการบริหารการผลิตกลุ่มสินค้าอ้อย สับปะรด และพืชไร่อื่นๆ ซึ่งคณะกรรมการมีหน้าที่ในการวิเคราะห์ข้อมูล ให้ครอบคลุมในมิติต่างๆ ในด้านการผลิต ความต้องการใช้ เพื่อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจการผลิตสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

## 5.3 การจัดการด้านตลาด

- การจัดการด้านตลาด โดยเชื่อมโยงข้อมูลด้านการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กับข้อมูลด้านการตลาดของกระทรวงพาณิชย์ และใช้ประโยชน์จากตลาดซื้อขายล่วงหน้าสินค้าเกษตร รวมทั้งการสร้างเครือข่ายทางการค้าระหว่างผู้ผลิตและผู้ใช้ เพื่อให้กลไกตลาดทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ส่งผลกระทบต่อราคาและภาระงบประมาณในการเข้าไปแทรกแซงตลาด

## 5.4 การบริหารสินค้าคงคลัง

- แนวทางคือ ตั้งคณะกรรมการฯ ร่วมระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ในการบริหารสินค้าคงคลังเพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างผลผลิตกับความต้องการใช้

## มันสำปะหลัง

### 1. ข้อมูลทั่วไป

#### 1.1 การผลิต

##### 1.1.1 สถานการณ์การผลิตโลก

ผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก ปีเพาะปลูก 2555/56	ประเทศ	ผลผลิต (ล้านตัน)	สัดส่วน (ร้อยละ)
	1. ไนจีเรีย	52.40	20.8
	2. บราซิล	25.44	10.1
	3. อินโดนีเซีย	24.01	9.5
	4. ไทย	21.91	8.7
	5. คองโก	15.57	6.2

ที่มา : องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ,เดือนมกราคม 2556

##### 1.1.2 การผลิตในประเทศ

เนื้อที่เพาะปลูก (2555/56)	878 ล้านไร่	แหล่งผลิต 5 อันดับแรก ได้แก่ นครราชสีมา กำแพงเพชร ชัยภูมิ สระแก้ว และนครสวรรค์
ผลผลิต	29.41 ล้านตัน	(3,419 กก./ไร่)
จำนวนครัวเรือน	535,256 ครัวเรือน	
ต้นทุนการผลิต	1,798 บาท/ตัน	

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555)

## 1.2 การค้า (2555)

### 1.2.1 สถานการณ์การค้าโลก

ผู้ส่งออกรายใหญ่ของโลก  
ปี 2553

#### ประเทศผลผลิตสัดส่วน

	(ล้านตัน)	(ร้อยละ)
1. ไทย	6.01	79.4
2. เวียดนาม	1.07	14.1
3. อินโดนีเซีย	0.18	2.3
4. จีน	0.16	0.2
5. บราซิล	0.07	0.1
โลก	7.57	

ที่มา : องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO)

### 1.2.2 การบริโภคในประเทศ

บริโภคในประเทศ	6.80	ล้านตันหัวมันสด
ส่งออกมันเส้น	ปริมาณ 4.61	ล้านตัน
	มูลค่า 33	ล้านบาท
มันสำปะหลังอัดเม็ด	ปริมาณ 84.22	ล้านตัน
	มูลค่า 0.6	ล้านบาท
แป้งมันสำปะหลัง	ปริมาณ 3.08	ล้านตัน
	มูลค่า 50	ล้านบาท
ประเทศคู่ค้าสำคัญ		
มันเส้น		จีน
มันสำปะหลังอัดเม็ด		สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เกาหลีใต้
แป้งมันสำปะหลัง		จีน อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น
ประเทศคู่แข่งสำคัญ		เวียดนาม

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555)

2. AEC Factsheet



ที่มา : ASEAN Food Security Information System, 2555

3. ศักยภาพการแข่งขัน (Thailand Competitiveness Matrix : TCM)



## ตลาดโลก

- **Opportunity** มีการวิจัยและพัฒนาที่ดี มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ตั้งแต่ปลูกจนถึงเก็บเกี่ยว มีมาตรฐานการส่งออก พึ่งพาตนเองได้ในการผลิตมันสำปะหลัง มีถนนภายในประเทศที่ดี เชื่อมต่อไปยังประเทศเพื่อนบ้านได้ มีการขนส่งทางเรือที่ดี นโยบายของรัฐในการสนับสนุนการผลิต การยอมรับของตลาดดีกรณีแป้งมัน ส่วนแบ่งตลาดปานกลาง แต่ผลผลิตต่อไร่ต่ำกว่าเวียดนาม ต้นทุนการผลิตที่สูงกว่าเวียดนาม

## ตลาดอาเซียน

- **Opportunity** มีโรงงานแปรรูปที่ทันสมัยและมาตรฐานการส่งออกที่ดี ในขณะที่ต้นทุนยังคงสูงอยู่เมื่อเทียบกับเวียดนาม แต่มีการวิจัยและพัฒนาอย่างสม่ำเสมอทั้งในเรื่องการพัฒนาสายพันธุ์ที่ดี การป้องกันกำจัดศัตรูพืช และวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว

### 4. เป้าหมายและแนวทางการพัฒนา

ผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง “โอกาสสินค้าเกษตรไทยสู่ประชาคมอาเซียน” เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2556 ณ โรงแรมราม่า การ์เด้นส์ กรุงเทพมหานคร

#### 4.1 เป้าหมายการพัฒนา

##### 1. ต้นน้ำ(ด้านการผลิต)

- เพิ่มผลผลิตต่อไร่ จาก 3.6 ตันต่อไร่ เป็น 5.0 ตันต่อไร่
- เพิ่มคุณภาพของผลผลิต

##### 2. กลางน้ำ

- การทำมันเส้นสะอาด โดยการรวมกลุ่มของเกษตรกร
- เพิ่มประสิทธิภาพโรงงานสกัดแป้งและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มมูลค่า

#### 4.2 แนวทางการพัฒนา

##### การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลังโดยลดต้นทุนการผลิต

มีการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อการบริหารจัดการด้านปัจจัยการผลิต เพื่อลดต้นทุนต่อหน่วย เช่น การซื้อปุ๋ยเคมีที่มีคุณภาพและราคาถูก การกระจายผลผลิตตามความต้องการของโรงงานมีการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรแทนแรงงานคน

สร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มเกษตรกรและผู้ประกอบการ เพื่อให้สินค้ามันสำปะหลังมีคุณภาพตามความต้องการของตลาดและลดต้นทุนในการขจัดสิ่งเจือปน

มีการแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดความรู้ ความร่วมมือภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่มเครือข่ายต่าง ๆ

สร้างความมั่นใจด้านการตลาด มีการกำหนดและบังคับใช้มาตรฐานในการกำหนดราคาให้เท่าเทียมกัน

### ทุกพื้นที่

ส่งเสริมการผลิตตามมาตรฐานตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มปริมาณผลผลิต

#### การเพิ่มผลผลิตต่อพื้นที่

- ควรมีการปรับสภาพพื้นที่ให้เหมาะสม เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน โดยใช้ปุ๋ยพืชสด หรือปุ๋ยอินทรีย์ ไถระเบิดดินดานในพื้นที่ที่มีปัญหา
- การใช้พันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ และมีการคัดเลือกก่อนพันธุ์ที่เหมาะสมก่อนปลูก
- การใช้ระยะปลูกที่เหมาะสมตามสภาพพื้นที่และพันธุ์
- การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
- การบริหารจัดการน้ำ ควรมีการให้น้ำในพื้นที่ที่สามารถให้น้ำได้
- การบริหารจัดการด้านอารักขาพืชแบบผสมผสาน

### 4.3 มาตรการ/แผนงาน/โครงการ

1. ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มของเกษตรกร แลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ระหว่างกลุ่ม  
หน่วยงาน : กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
2. ขยายความร่วมมือระหว่างนักวิชาการ กลุ่มเกษตรกรและผู้ประกอบการตามรูปแบบของสคีมโมเดลหรือโคราชโมเดล  
หน่วยงาน : กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
3. เร่งรัดผลการวิเคราะห์ดิน แผลผลและให้คำแนะนำการใช้ปัจจัยการผลิตที่มีประสิทธิภาพ  
หน่วยงาน : กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
4. พัฒนาพันธุ์ เทคโนโลยีการผลิต และเครื่องจักรกลการเกษตรที่มีประสิทธิภาพและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม  
หน่วยงาน : กรมวิชาการเกษตร สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ สถาบันการศึกษา
5. ส่งเสริมมาตรฐานสินค้า กำหนดและบังคับใช้มาตรฐานในการกำหนดราคาให้เท่าเทียมกันทุกพื้นที่  
หน่วยงาน : กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

## 5. การบริหารจัดการภาครัฐ

### 5.1 การจัดทำข้อมูลสินค้าตลอดห่วงโซ่อุปทาน

- ร่วมกันจัดทำฐานข้อมูลในระดับจังหวัด เพื่อให้หน่วยงานในส่วนกลางนำไปรวบรวม ประมวลและวิเคราะห์ เป็นข้อมูลระดับภาคและประเทศ ตั้งแต่ต้นน้ำ (โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์) เช่น ข้อมูลเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังรายครัวเรือน พื้นที่ปลูกและปริมาณผลผลิตในระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด กลางน้ำ (โดยกระทรวงพาณิชย์) ได้แก่ สถานที่ตั้ง และกำลังการผลิตของ ลานมัน โรงแปง และโรงงาน เอทานอลที่ผลิตจากมันสำปะหลัง

รวมทั้งจำนวนและความจุของโกดัง/คลังสินค้าที่เก็บมันสำปะหลังในแต่ละจังหวัด และปลายน้ำ (โดย พณ.) ได้แก่ ข้อมูลผู้ส่งออกของไทย และความต้องการใช้ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของตลาดส่งออก

- ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่าง พณ. และ กษ. เพื่อจัดทำฐานข้อมูลตลอดห่วงโซ่อุปทานของสินค้ามันสำปะหลัง เพื่อสามารถวางแผนการบริหารจัดการด้านการผลิต การจัดการด้านอุปทาน การจัดการด้านการตลาด และการบริหารจัดการสินค้าคงคลังให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งติดตามการใช้มาตรการทางการค้าทั้งทางด้านภาษีและมีใช้ภาษี (NTB) ของประเทศคู่ค้าที่สำคัญ เพื่อติดตามปัญหาและอุปสรรคทางการค้าทั้งระยะสั้นและระยะยาว และหาแนวทางแก้ไขปัญหาได้ทันที

## 5.2 การจัดการอุปทานสินค้าเกษตร

- การจัดการเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง โดยส่งเสริมการผลิตมันสำปะหลังให้มีปริมาณและคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

- การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทาน โดยร่วมกันในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตตั้งแต่ต้นน้ำ – ปลายน้ำ เช่น การลดต้นทุนการผลิตตั้งแต่การเพาะปลูก การพัฒนาการแปรรูปมันเส้นสะอาด

## 5.3 การแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร

- ส่งเสริมการรวบรวมกลุ่มของเกษตรกร เพื่อรวบรวมหัวมันสดตามคุณภาพที่กำหนดส่งมอบให้กับลานมันและโรงแปง

- การพัฒนาเครื่องจักร เพื่อผลิตมันเส้นสะอาดและมันเส้นชั้นใหญ่ ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาด ให้แก่ผู้ประกอบการและสถาบันเกษตรกรที่มีศักยภาพ

- การส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่ใช้มันสำปะหลังเป็นวัตถุดิบ เช่น อุตสาหกรรมไบโอพลาสติกและอุตสาหกรรมเอทานอล

## 5.3 การจัดการด้านตลาด

- ร่วมกันในการจัดการอุปสงค์และอุปทานในระดับพื้นที่ (จังหวัด) โดยศึกษาว่าในจังหวัดและพื้นที่จังหวัดใกล้เคียงมีลานมันโรงแปง อยู่จำนวนเท่าใดและในแต่ละเดือนลานมันและโรงแปงแต่ละแห่งต้องการใช้หัวมันสดเท่าใด เพื่อที่จะบริหารอุปทานให้สอดคล้องกับอุปสงค์ในแต่ละช่วงเวลาและสอดคล้องกับกำลังการผลิตในแต่ละพื้นที่ รวมทั้งทำให้ทราบว่าอุปทานส่วนเกินมีอยู่เท่าใดและจะต้องส่งไปขายในจังหวัดอื่นๆ หรือไม่

## 5.4 การบริหารสินค้าคงคลัง

- การพัฒนาการจัดเก็บผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังในโกดัง/คลังสินค้า เพื่อลดอัตราการสูญเสียและการเสื่อมสภาพ รวมทั้ง การพัฒนาการขนส่งผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังทางรถไฟและทางน้ำ เพื่อลดค่าใช้จ่ายการขนส่งและด้านโลจิสติกส์



## อ้อยโรงงาน

### 1. ข้อมูลทั่วไป

#### 1.1 การผลิต

##### 1.1.1 สถานการณ์การผลิตโลก

ผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก ปีเพาะปลูก 2555/56	ประเทศ	ผลผลิต (ล้านตัน)	สัดส่วน (ร้อยละ)
	1. บราซิล	734.01	40.9
	2. อินเดีย	342.38	19.1
	3. จีน	115.12	6.4
	4. ไทย	95.95	5.3
	5. ปากีสถาน	55.31	3.1

ที่มา : องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ,เดือนมกราคม 2556

##### 1.1.2 การผลิตในประเทศ

เนื้อที่เก็บเกี่ยว	8.01 ล้านไร่	แหล่งผลิต 5 อันดับแรก ได้แก่ กาญจนบุรี นครราชสีมา นครสวรรค์ ขอนแก่น และ สุพรรณบุรี
ผลผลิต	98.40 ล้านตัน	(12,280 กก./ไร่)
จำนวนคร้าวเรือน	261,934	คร้าวเรือน
ต้นทุนการผลิต	711	บาท/ตัน

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555)

## 1.2 การค้า (2555)

### 1.2.1 การบริโภคในประเทศ

บริโภคในประเทศ	2.40	ล้านตัน
ส่งออก น้ำตาลทราบดบ	ปริมาณ 4.24	ล้านตัน
น้ำตาลทราย	มูลค่า 0.07	ล้านบาท
	ปริมาณ 2.61	ล้านตัน
	มูลค่า 0.05	ล้านบาท
ประเทศคู่ค้าสำคัญ		อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี กัมพูชา
ประเทศคู่แข่งสำคัญ		บราซิล อินเดีย ออสเตรเลีย

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555)

## 2. AEC Factsheet

### ผลผลิตอ้อยโรงงานในอาเซียน (2555)

ไทย	101.17	ล้านตัน
ฟิลิปปินส์	26.40	ล้านตัน
เวียดนาม	18.98	ล้านตัน
อินโดนีเซีย	18.07	ล้านตัน
เมียนมาร์	9.54	ล้านตัน
สปป.ลาว	1.53	ล้านตัน
กัมพูชา	1.50	ล้านตัน
มาเลเซีย	0.05	ล้านตัน

ที่มา : ASEAN Food Security Information System, 2555

### 3. ศักยภาพการแข่งขัน (Thailand Competitiveness Matrix : TCM)



#### ตลาดโลก

- **Opportunity** มีเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัย ภูมิประเทศและภูมิอากาศเอื้อต่อการผลิต นโยบายของรัฐที่ส่งเสริมสนับสนุน มีข้อได้เปรียบด้านโลจิสติกส์ และโครงสร้างการผลิตเพื่อส่งออก 75% แต่มีผลผลิตต่อไร่ต่ำ และต้นทุนที่สูงกว่าประเทศอื่น

#### ตลาดอาเซียน

- **Star** มีความสามารถในการแข่งขันเหนือประเทศอื่นๆ ในอาเซียน ในหลายด้าน เช่น มีเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัย มีข้อได้เปรียบด้านโลจิสติกส์ แต่มีผลผลิตต่อไร่ต่ำ และต้นทุนที่สูงกว่าประเทศอื่น รวมทั้งเกษตรกรรายย่อยขาดการรวมกลุ่ม

4. เป้าหมายและแนวทางการพัฒนา

ผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง “โอกาสสินค้าเกษตรไทยสู่ประชาคมอาเซียน” เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2556 ณ โรงแรมราม่า การ์เด้นส์ กรุงเทพมหานคร

<b>4.1 เป้าหมายการพัฒนา</b>	<b>รักษาความเป็นผู้นำสินค้าอ้อยโรงงาน (Star) โดยพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพผลผลิต</b>
<b>4.2 แนวทางการพัฒนา</b>	
<p><b>1. ต้นทุนการผลิตและปัจจัยการผลิต</b></p> <p>1.1 ลดต้นทุนการผลิต เช่นผลิตท่อนพันธุ์เองใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินใช้เครื่องจักรกลการเกษตร และการจัดการที่เหมาะสมแทนแรงงาน</p> <p>1.2 เพิ่มผลผลิตต่อไร่ เช่นใช้อ้อยพันธุ์ดี/พันธุ์ปลอดโรคใช้พันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่จัดหาแหล่งน้ำเสริม</p> <p><b>2. ยกระดับผลผลิต และรักษาคุณภาพผลผลิต</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- สร้างแหล่งน้ำเสริม และระบบชลประทานในพื้นที่</li> <li>- กระจายอ้อยพันธุ์ดีให้ทั่วถึง สร้างแปลงพันธุ์อ้อยสะอาด</li> <li>- ใช้พันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ และทดสอบพันธุ์ดีแต่ละพื้นที่</li> <li>- กระจายศูนย์วิจัยให้ครอบคลุมพื้นที่ เพื่อช่วยแก้ปัญหาได้ทั่วถึง</li> </ul> <p><b>3. พัฒนาคุณภาพให้ได้มาตรฐาน</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ลดสิ่งเจือปน โดยการไม่เผาอ้อย</li> <li>- ปรับปรุงประสิทธิภาพการหีบของโรงงานน้ำตาล</li> <li>- พัฒนาระบบการจัดการเวลาการเก็บเกี่ยวอ้อยส่งโรงงาน ลดระยะเวลาอ้อยติดคว และอ้อยค้างไร่</li> <li>- จัดตั้งโรงงานให้เหมาะสมในพื้นที่ปลูกอ้อยเพื่อส่งอ้อยได้รวดเร็ว</li> </ul> <p><b>4. พัฒนาการวิจัยและพัฒนา</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ภาครัฐควรสนับสนุนและเพิ่มงบประมาณการวิจัยและพัฒนา</li> <li>- วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น พันธุ์ดี การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช เป็นต้น</li> <li>- เน้นการวิจัยพันธุ์ดี เช่น ผลผลิตสูง ความหวานคงที่ โดยยึดระยะเวลาหีบ</li> <li>- จัดตั้งหน่วยงานวิจัยและพัฒนาอ้อยโดยเฉพาะและกระจายศูนย์วิจัยให้ครอบคลุมพื้นที่ปลูกอ้อยที่สำคัญ</li> <li>- แบ่งความรับผิดชอบดูแลเรื่องการวิจัยและพัฒนา โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดูแลตั้งแต่การผลิต การเก็บเกี่ยว จนถึงโรงงาน และกระทรวงอุตสาหกรรมดูแลด้านการผลิตน้ำตาล และผลิตภัณฑ์</li> </ul> <p><b>5. พัฒนาเทคโนโลยี</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ให้เกษตรกรเข้าถึงเทคโนโลยีที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่</li> <li>- พัฒนาเทคโนโลยีตามความเหมาะสมโดยคำนึงถึงระดับกลุ่มเกษตรกร</li> <li>- โรงงานน้ำตาลควรพัฒนาระบบให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพสูง</li> <li>- ให้ความรู้โดยการจัดอบรม สัมมนาเผยแพร่ความรู้</li> </ul>	

## 6. พัฒนาการยอมรับของตลาด

- ปรับปรุงด้านภาษี

## 7. นโยบายของรัฐและเอกชน

- ปรับปรุง พรบ.อ้อยปี 2527 ให้ทันสมัยขึ้น
- ส่งเสริมเพิ่มพื้นที่ปลูกอ้อยควบคู่ไปกับการจัดตั้งโรงงานน้ำตาลให้เพียงพอกับผลผลิต
- ในอนาคตหากสามารถผลิตอ้อยโรงงานได้มากขึ้น ควรมีโรงงานผลิตเอทานอลรองรับเพียงพอ
- ควรมีการแบ่งปันผลพลอยได้จากการผลิตน้ำตาล เช่น เอทานอล ไฟฟ้าให้แก่เกษตรกร

## 8. การพัฒนาทุกระดับที่เกี่ยวข้อง

- ด้านการผลิต กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรดูแลตั้งแต่ปลูกจนถึงเก็บเกี่ยว
- ด้านการแปรรูป กระทรวงอุตสาหกรรมควรดูแลด้านการแปรรูป
- การขยายการผลิต ควรให้ความสำคัญกับพื้นที่เพาะปลูก
- ขอเพิ่มเติมโควตาการผลิตหรือจัดตั้งโรงงานใหม่ หากโรงงานในพื้นที่ไม่เพียงพอรองรับผลผลิต

## 9. การพัฒนาระบบโลจิสติกส์

- จัดระบบการขนส่งให้มีประสิทธิภาพ
- เพิ่มกำลังการผลิตของโรงงาน
- จัดสรรความเหมาะสมของกำลังการผลิตกับปริมาณผลผลิตในพื้นที่

## 10. โครงสร้างการผลิต

- แก้ไข พรบ.อ้อย ให้ทันสมัยในบางประเด็น
- โครงสร้างการผลิต โควต้า ก. ควรเป็นตลาดเดียวทั้งอาเซียน มีใช้เฉพาะประเทศไทย
- ควรปล่อยให้ราคาเป็นแบบกึ่งลอยตัวตามภาวะทางเศรษฐกิจ
- ควรมีระบบรองรับในสภาวะราคาตกต่ำ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการร้องเรียน

### 4.3 มาตรการ/แผนงาน/โครงการ

#### 1. ต้นน้ำ

ด้านผลิต : มีมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิตต่อไร่ รักษาคุณภาพผลผลิต จัดหาแหล่งน้ำเสริม และแหล่งเงินทุน

หน่วยงานดำเนินการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

#### 2. กลางน้ำ

การแปรรูป : ควรมีโรงงานน้ำตาลและโรงงานเอทานอลให้เพียงพอ ปรับปรุง พรบ. ให้ทันสมัย

หน่วยงานดำเนินการ กระทรวงอุตสาหกรรม

#### 3. ปลายน้ำ

การส่งออก : บริหารจัดการการตลาดและภาษีให้เหมาะสม

หน่วยงานดำเนินการ กระทรวงพาณิชย์

## ปาล์มน้ำมัน

### 1. ข้อมูลทั่วไป

#### 1.1 การผลิต

##### 1.1.1 สถานการณ์การผลิตโลก

ผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก ปีเพาะปลูก 2555/56	ประเทศ	ผลผลิต (ล้านตัน)	สัดส่วน (ร้อยละ)
	1. อินโดนีเซีย	101.70	43.5
	2. มาเลเซีย	87.83	37.6
	3. ไทย	10.78	4.6
	4. ไนจีเรีย	8.50	3.6
	5. โคลัมเบีย	3.80	1.6

ที่มา : องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ,เดือนมกราคม 2556

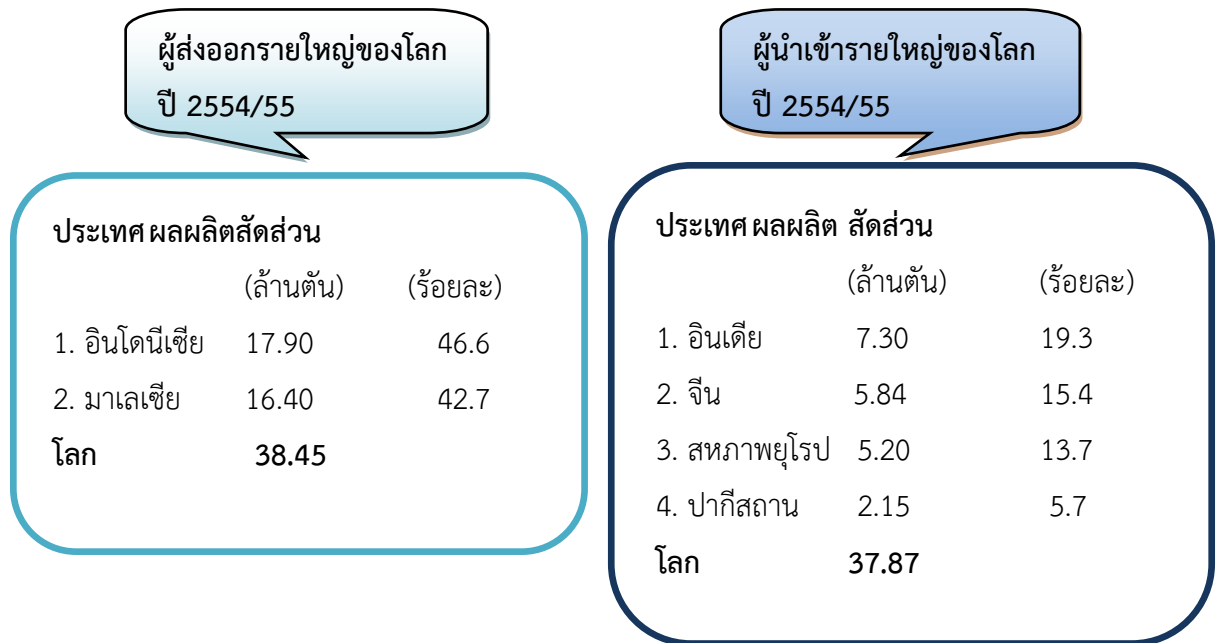
##### 1.1.2 การผลิตในประเทศ

เนื้อที่ยืนต้น	4.31 ล้านไร่	แหล่งผลิต 5 อันดับแรก ได้แก่ สุราษฎร์ธานี
เนื้อที่ให้ผล	3.98 ล้านไร่	กระบี่ ชุมพร นครศรีธรรมราช และประจวบคีรีขันธ์
ผลผลิต	11.33 ล้านตัน	(2,844 กก./ไร่)
จำนวนครัวเรือน	130,865 ครัวเรือน	
ต้นทุนการผลิต	3,024 บาท/ตัน	

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555)

## 1.2 การค้า (2555)

### 1.2.1 สถานการณ์การค้าโลก



ที่มา : World Market & Trade, USDA เดือนพฤศจิกายน 2555

### 1.2.2 การบริโภคในประเทศ

บริโภคในประเทศ	บริโภค	0.93	ล้านตัน
	ไบโอดีเซล	0.63	ล้านตัน
ส่งออก	ปริมาณ	0.41	ล้านตัน
	มูลค่า	14	ล้านบาท
ประเทศคู่ค้าสำคัญ			เมียนมาร์ มาเลเซีย อินเดีย อินโดนีเซีย สปป.ลาว
ประเทศคู่แข่งสำคัญ			มาเลเซีย อินโดนีเซีย

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555)

2. AEC Factsheet

**ผลผลิตปาล์มน้ำมันในอาเซียน (2554)**

อินโดนีเซีย	101.70	ล้านตัน
มาเลเซีย	87.83	ล้านตัน
ไทย	10.78	ล้านตัน
ฟิลิปปินส์	0.54	ล้านตัน

ที่มา : องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ, 2554

3. ศักยภาพการแข่งขัน (Thailand Competitiveness Matrix : TCM)



**ตลาดอาเซียน**

- Trouble แม้ว่าจะมีงานวิจัยด้านปาล์มน้ำมันในประเทศอย่างต่อเนื่อง แต่ก็ยังเป็นลักษณะงานวิจัยที่ขาดการบูรณาการ ไม่สามารถนำมาเชื่อมโยงให้เป็นเทคโนโลยีพร้อมใช้ได้ ผลผลิตต่อไร่ยังต่ำ และต้นทุนสูง นอกจากนี้นโยบายของรัฐที่ผ่านมาไม่มีความต่อเนื่อง และชัดเจน เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน



#### 4. เป้าหมายและแนวทางการพัฒนา

ผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง “โอกาสสินค้าเกษตรไทยสู่ประชาคมอาเซียน” เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2556 ณ โรงแรมราม่า การ์เด้นส์ กรุงเทพมหานคร

##### 4.1 แนวทางการพัฒนา

1. ลดราคาปัจจัยการผลิตโดยเฉพาะปุ๋ย
2. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและเครื่องทุ่นแรงในการเก็บเกี่ยว
3. จัดให้มีเวทีการพบปะระหว่างเกษตรกรและภาครัฐ เช่น การเชื่อมโยงงานวิจัยสู่เกษตรกร โดย ผ่านทาง อบต. การใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์มาช่วยในการผลิต เป็นต้น
4. นำผลการวิจัยและพัฒนาไปเชื่อมโยงกับกฎระเบียบของรัฐ เช่น มาตรฐานอาหารฟิช โดย กำหนดอัตราส่วนของธาตุแต่ละตัว
6. มีการพัฒนาโรงงานขนาดเล็ก (หีบรวม) และการปรับเปลี่ยนโรงงานให้เหมาะสม
7. ควรมีการบังคับใช้หรือผลักดันนโยบายภาครัฐให้มีผลในทางปฏิบัติ (พรบ.)
8. ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรมองในภาพเดียวกัน เช่น ความรู้จากภาครัฐ แหล่งทุนดอกเบี้ยต่ำในรูปแบบของกองทุน เป็นต้น
9. ควรมีโรงเรียนปาล์มน้ำมัน (ศูนย์เรียนรู้) โดยรัฐบาลและเอกชนบริหารจัดการร่วมกัน
10. มีการทดสอบสูตรปุ๋ยที่เหมาะสมต่อการปลูกปาล์มน้ำมัน

##### 4.2 มาตรการ/แผนงาน/โครงการ

1. วิจัยและพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาในทุกประเด็น รวมทั้งวิจัยหัวข้อที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดนโยบาย/ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เช่น Zoning

###### นโยบายของรัฐ

- นโยบายด้านการบริหารจัดการสต็อกน้ำมันปาล์มดิบ (CPO)/มาตรฐานน้ำมันปาล์ม/มาตรฐานด้านการคำนวณต้นทุนการผลิตทั้งระบบ เพื่อจัดทำราคากลางให้เหมาะสม โดยมีองค์กรดูแลบริหารจัดการ
- กำหนดนโยบายการบริหารระบบการผลิตวัตถุดิบทั้งระบบ นโยบายด้านการขยายพื้นที่ปลูกในพื้นที่ปลูกใหม่ที่เหมาะสม และการปรับปรุงระบบการผลิต เช่น พันธุ์ การจัดการสวนที่ดี การเก็บเกี่ยวผลผลิต
- นโยบายด้านการควบคุมโรงงาน/มาตรฐานโรงงาน/มาตรฐานลานเท/โลจิสติกส์ เพื่อให้ลดอัตราสูญเสีย น้ำมันในกระบวนการผลิตให้ต่ำกว่าร้อยละ 3 โดยควบคุมคุณภาพลานเทให้โรงสกัดรับซื้อตามคุณภาพและการกำหนดระบบการผลิตให้สอดคล้องกับโลจิสติกส์
- ผลักดัน พรบ.ปาล์มน้ำมันให้มีผลบังคับใช้
- ให้มีแหล่งเงินทุนสนับสนุนจากทุกภาคส่วน
- มีองค์กรดูแลบริหารจัดการ

## 2. โครงการเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมันให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดบริโภคในประเทศ และต่างประเทศ (น้ำมันพืชบริโภค พลังงานทดแทน)

- ในพื้นที่ปลูกเดิม (ภาคใต้ ภาคตะวันออก)

1) โครงการส่งเสริมการปลูกทดแทนปาล์มน้ำมันที่ให้ผลผลิตต่ำ/การเพิ่มผลผลิตปาล์มน้ำมันต่อหน่วยพื้นที่ จัดให้มีโรงเรียนปาล์มน้ำมัน(ศูนย์เรียนรู้) รัฐบาลและเอกชนควรบริหารจัดการร่วมกันในการทดสอบสูตรปุ๋ย

2) โครงการพัฒนากลุ่มเกษตรกรต้นแบบร่วมกับโรงงานสกัด เพื่อศึกษาแนวทางการซื้อปาล์มดิบตามชั้น

คุณภาพ

- การขยายพื้นที่ปลูกใหม่

1) โครงการพัฒนาระบบปาล์มน้ำมันแบบครบวงจรเพื่อพลังงานทดแทนในพื้นที่เหมาะสมตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

## 3. โครงการพัฒนาระบบการจัดการโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม/ลานเท ให้เหมาะสมกับพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน (โลจิสติกส์)

- ภาคใต้ โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มผลิตได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ และบางโรงงานมีอัตราการสูญเสียน้ำมันสูงกว่าร้อยละ 8

1) ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการผลผลิตให้มีคุณภาพและปริมาณสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

2) สำรองสภาพโรงงาน และจัดทำแผนที่การกระจายโรงงานกับปริมาณผลผลิต

3) กำหนดหลักการขอตั้งหรือขยายโรงงานให้เหมาะสม

4) ปรับปรุงเทคโนโลยีการผลิตให้มีอัตราการสูญเสียน้ำมันน้อยลง

5) ศึกษากระบวนการควบคุมสต็อกน้ำมันปาล์มให้สอดคล้องกับความต้องการใช้ในประเทศ/ปริมาณการส่งออก

## 5. การบริหารจัดการภาครัฐ

### 5.1 การจัดทำข้อมูลสินค้าตลอดห่วงโซ่อุปทาน

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.) ได้มีการดำเนินการเรียบร้อยแล้ว ภายใต้คณะกรรมการบริหารการผลิตกลุ่มสินค้าเกษตร

- ควรจัดตั้งคณะทำงานร่วมระหว่าง กษ. กระทรวงพาณิชย์ (พณ.) กระทรวงพลังงาน และกระทรวงอุตสาหกรรม เพื่อจัดทำฐานข้อมูลเดียวกันในการวางแผนและบริหารจัดการสินค้า ซึ่งจะสามารถติดตามสถานการณ์ ป้องกันปัญหาผลผลิตขาดแคลนหรือล้นตลาด และหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม โดยจัดการประชุมคณะทำงานเพื่อประเมินสถานการณ์ทุกเดือนในกรณีที่เกิดปัญหาเฉพาะช่วงที่ผลผลิตออกสู่ตลาดมาก

- พณ. จัดทำฐานข้อมูลด้านราคา การผลิต รวบรวมจัดเก็บปริมาณสต็อกคงเหลือ โดยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เชื่อมโยงกับระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ Internet

## 5.2 การจัดการอุปทานสินค้าเกษตร

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.) ได้มีการประกาศเขตเหมาะสมสำหรับปลูกปาล์มน้ำมัน เพื่อให้ปริมาณการผลิตสอดคล้องกับความต้องการ และเพื่อให้เกิดเสถียรภาพทางด้านราคาและยกระดับรายได้ให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน นอกจากนี้ขณะนี้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์อยู่ระหว่างการยกร่างแผนพัฒนาอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม ปี 2556 – 2560 เพื่อใช้ในการกำหนดเป้าหมายในการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับปริมาณความต้องการใช้
- การผลิต ปริมาณการผลิต ช่วงที่ออกสู่ตลาด ต้องมีความแม่นยำ ถูกต้อง ชัดเจนและรวดเร็ว ความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ประกอบกับวางแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพมีความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด
- จากแผนการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมัน จะต้องมีการสร้างโรงงานอุตสาหกรรมรองรับผลผลิตในพื้นที่ด้วย
- คณะกรรมการนโยบายปาล์มน้ำมันแห่งชาติ (กนป.) มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและแผนการบริหารพัฒนาอย่างเป็นระบบครบวงจร

## 5.3 การแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร

- บทบาทหลักของ กษ. จะให้ความสำคัญกับภาคการผลิตเพื่อให้มีผลผลิตเพียงพอต่อความต้องการใช้ภายในประเทศ

## 5.4 การจัดการด้านตลาด

- รักษาระดับราคาผลปาล์มทั้งระบบให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม เช่น กำหนดให้โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มรับซื้อผลปาล์มทะลายอัตราน้ำมันไม่ต่ำกว่าร้อยละ 17 ในราคาไม่ต่ำกว่า กก.ละ 4 บาท
- เพิ่มช่องทางการจำหน่ายในประเทศ โดยสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการปรับเปลี่ยนอุปกรณ์ เครื่องจักรเพื่อให้สามารถใช้น้ำมันปาล์มดิบหรือไบโอดีเซลเป็นพลังงานเชื้อเพลิงได้
- ผลักดันให้มีการส่งออกน้ำมันปาล์มที่อยู่ในสต็อกของผู้ประกอบการ โดยอาจสนับสนุนค่าใช้จ่ายดำเนินการเพื่อให้สามารถแข่งขันส่งออกได้
- ผลักดันการเพิ่มการใช้พลังงานทางเลือกเพิ่มสัดส่วนไบโอดีเซล (B100) ผสมในน้ำมันดีเซลจาก B5 เป็น B7 B10
- เพิ่มประสิทธิภาพด้านการผลิตให้ผลผลิตต่อไร่และอัตราน้ำมันเพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งให้มีมาตรการกำกับดูแลให้โรงงานสกัด/ลานรับซื้อผลปาล์มที่มีคุณภาพ อัตราน้ำมันไม่น้อยกว่า ร้อยละ 17

## 5.5 การบริหารสินค้าคงคลัง

- มติคณะกรรมการ กนป. ได้มีการกำหนดระดับสต็อกน้ำมันปาล์มในประเทศ 3 ระดับ (1) ระดับปกติอยู่ที่ 200,000 ตัน (2) ระดับเตือนภัย 168,000 ตัน และระดับวิกฤต 135,000 ตัน (เท่ากับความต้องการใช้ 1 เดือน) หากปริมาณสต็อกอยู่ในระดับวิกฤตจะต้องมีการนำเข้า กรณีปริมาณสต็อกหรือมีส่วนเกินความต้องการใช้ด้านพลังงานและบริโภคในประเทศต้องเร่งระบายน้ำมันปาล์มดิบออกจากระบบโดยส่งออกไปต่างประเทศ เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อราคาผลปาล์มของเกษตรกร

# กาแฟ

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 การผลิต

1.1.1 สถานการณ์การผลิตโลก

	ประเทศ	ผลผลิต (ล้านตัน)	สัดส่วน (ร้อยละ)
<b>ผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก ปีเพาะปลูก 2555/56</b>	1. บราซิล	3.35	37.77
	2. เวียดนาม	1.34	15.11
	3.อินโดนีเซีย	0.58	6.54
	4. โคลัมเบีย	0.45	5.07
	5.เอธิโอเปีย	0.39	4.40

ที่มา : World Market & Trade, USDA เดือนมิถุนายน 2555

1.1.2 การผลิตในประเทศ

<b>เนื้อที่เพาะปลูก (2555/56)</b>	279,060 ไร่	แหล่งผลิต 5 อันดับแรก ได้แก่ ชุมพร ระนอง เชียงราย เชียงใหม่ และสุราษฎร์ธานี
<b>ผลผลิต</b>	38,140 ตัน	(137 กก./ไร่)
<b>จำนวนครัวเรือน</b>	23,843ครัวเรือน	
<b>ต้นทุนการผลิต</b>	46,208 บาท/ตัน	(6,238.02 บาท/ไร่) (46.17 บาท/กก.)

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555)

## 1.2 การค้า (2555)

## 1.2.1 สถานการณ์การค้าโลก

ผู้ส่งออกรายใหญ่ของโลก  
ปี 2555/56

ประเทศผลผลิตสัดส่วน	(ล้านตัน)	(ร้อยละ)
1. บราซิล	2.04	29.48
2. เวียดนาม	1.23	17.77
3. อินโดนีเซีย	0.49	7.08
4. โคลัมเบีย	0.44	6.56
5. อินเดีย	0.32	4.62
โลก	6.92	

ผู้นำเข้ารายใหญ่ของโลก  
ปี 2555/56

ประเทศผลผลิต สัดส่วน	(ล้านตัน)	(ร้อยละ)
1. EU-27	2.82	41.90
2. สหรัฐอเมริกา	1.41	20.95
3. ญี่ปุ่น	0.43	6.39
4. รัสเซีย	0.29	4.31
5. แคนาดา	0.22	3.27
โลก	6.73	

ที่มา : World Market & Trade, USDA เดือนมิถุนายน 2555

## 1.2.2 การบริโภคในประเทศ

บริโภคในประเทศ	67,620 ตัน
ส่งออก	- เมล็ดกาแฟ
	ปริมาณ 2,085 ตัน
	มูลค่า 194.08 ล้านบาท
	- กาแฟสำเร็จรูป
ปริมาณ 7,260 ตัน	
มูลค่า 1,130.45 ล้านบาท	
นำเข้า	- เมล็ดกาแฟ
	ปริมาณ 29,061 ตัน
	มูลค่า 2,166.01 ล้านบาท
	- กาแฟสำเร็จรูป
ปริมาณ 6,531 ตัน	
มูลค่า 1,971.51 ล้านบาท	

ประเทศคู่ค้าที่สำคัญ	สหรัฐอเมริกา อิตาลี สเปน.ลาว มาเลเซีย
ประเทศคู่แข่งสำคัญ	เวียดนาม อินโดนีเซีย

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555)

2. AEC Factsheet



ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555)

3. ศักยภาพการแข่งขัน (Thailand Competitiveness Matrix : TCM)



## ตลาดอาเซียน

- **Trouble** เนื่องจากไทยมีการส่งออกน้อย สาเหตุจากมีการใช้เมล็ดกาแฟในโรงงานแปรรูปในประเทศมาก ขณะเดียวกันผลผลิตในประเทศมีน้อย ขณะที่ความต้องการใช้ของโรงงานแปรรูปมีมาก จึงส่งผลให้มีการส่งออกเมล็ดกาแฟน้อยมาก

### 4. เป้าหมายและแนวทางการพัฒนา

ผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง “โอกาสสินค้าเกษตรไทยสู่ประชาคมอาเซียน” เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2556 ณ โรงแรมราม่า การ์เด้นส์ กรุงเทพมหานคร

#### 4.1 เป้าหมายการพัฒนา

ยกระดับสินค้า/ผลิตภัณฑ์กาแฟและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้เป็นสินค้าเกษตรสำคัญลำดับแรก

#### 4.2 แนวทางการพัฒนา

1. ควบคุมมาตรฐานให้คงที่สม่ำเสมอ
2. สร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกรหรือจัดตั้งสถาบันเกษตรกร เพื่อแก้ปัญหาพ่อค้าคนกลาง
3. ให้ความสำคัญกับปัญหาการลักลอบนำเข้าเมล็ดกาแฟจากต่างประเทศ

#### 4.3 มาตรการ/แผนงาน/โครงการ

1. ขยายมาตรฐานให้ครอบคลุมถึงการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ
2. จัดทำข้อมูลทะเบียนเกษตรกรที่ชัดเจนและเป็นปัจจุบัน
3. จัดตั้งศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตกาแฟในแหล่งเพาะปลูก
4. กำหนดเขตพื้นที่ที่เหมาะสมให้ชัดเจน
5. สนับสนุนด้านเงินทุน
6. สนับสนุนอุตสาหกรรมแปรรูปกาแฟในประเทศไทย โดยปรับปรุงกฎระเบียบการนำเข้าและส่งออกให้มีความคล่องตัวแก่ผู้ประกอบการ เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน เช่น ขยายเวลาการนำเข้าเมล็ดกาแฟ ปรับปรุงกฎระเบียบข้อกำหนดใบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า เป็นต้น
7. ให้ผู้ประกอบการสนับสนุนการใช้วัตถุดิบภายในประเทศ
8. วิจัยและพัฒนาพันธุ์กาแฟ

## มะม่วง

### 1. ข้อมูลทั่วไป

#### 1.1 การผลิต

เนื้อที่เพาะปลูก (2554/55)	2,046,280 ไร่	แหล่งผลิต 5 อันดับแรก ได้แก่ นครราชสีมา สุพรรณบุรี ฉะเชิงเทรา อุตรธานี และอุทัยธานี
ผลผลิต	2,985,530 ตัน (1,459 กก./ไร่)	
จำนวนครัวเรือน	347,308ครัวเรือน	
ต้นทุนการผลิต	4,958 บาท/ตัน	

#### 1.2 การค้า (2555)

บริโภคในประเทศ	2,909,217 ตัน	
ส่งออก	- มะม่วงสด	
	ปริมาณ	44,450 ตัน
	มูลค่า	935 ล้านบาท
	- มะม่วงบรรจุภาชนะอัดลม	
	ปริมาณ	26,030 ตัน
	มูลค่า	1,069 ล้านบาท
	- มะม่วงอบแห้ง	
	ปริมาณ	250 ตัน
มูลค่า	84 ล้านบาท	
	- มะม่วงแช่แข็ง	
	ปริมาณ	3,331 ตัน
	มูลค่า	319 ล้านบาท
	ประเทศคู่ค้าที่สำคัญ	มะม่วงสด
	มะม่วงบรรจุภาชนะอัดลม	ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ



	มะม่วงอบแห้ง	สหรัฐอเมริกา จีน เยอรมัน
	มะม่วงแช่แข็ง	ญี่ปุ่น เวียดนาม อังกฤษ
คู่แข่งที่สำคัญ	ฟิลิปปินส์ อินเดีย	

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555)

## 2. ศักยภาพการแข่งขัน (Thailand Competitiveness Matrix : TCM)



### ตลาดอาเซียน

- **New Wave** คุณภาพดีเป็นที่ยอมรับของตลาดทั้งแบบผลดิบและสุก แบ่งได้หลายเกรด หลายชั้นคุณภาพ ตามความต้องการของลูกค้า มีผลผลิตตลอดทั้งปี มีการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม มีระบบจัดการเพื่อการส่งออก เช่น การอบผลไม้เพื่อกำจัดไข่แมลงวัน (VHT) ที่ทันสมัย

## 3. เป้าหมายและแนวทางการพัฒนา

ผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง “โอกาสสินค้าเกษตรไทยสู่ประชาคมอาเซียน” เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2556 ณ โรงแรมราม่า การ์เด้นส์ กรุงเทพมหานคร

### 3.1 เป้าหมายการพัฒนา

มีอัตราการเจริญเติบโตในตลาดอาเซียนเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ ๑๐ ของทุกปี

### 3.2 แนวทางการพัฒนา

1. พัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตลำไย
2. พัฒนาคุณภาพผลผลิต รับรองคุณภาพ และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
3. การผลิตลำไยแบบอินทรีย์
4. ส่งเสริมการผลิตลำไยนอกฤดู
5. จัดการเก็บเกี่ยวและพัฒนาเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว
6. ส่งเสริมการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต
7. พัฒนาระบบ logistics

### 3.3 มาตรการ/แผนงาน/โครงการ

1. โครงการพัฒนาคุณภาพและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไม้ผล
2. โครงการพัฒนาและส่งเสริมการวิจัยลำไยดังนี้
  - 1) วิทยาการและเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว
  - 2) การบริหารจัดการแหล่งน้ำเพื่อการผลิต
  - 3) การบริหารจัดการเครื่องจักรกลการเกษตรเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน
  - 4) การพัฒนาและปรับปรุงสายพันธุ์ลำไยตามที่ต้องการ
  - 5) การลดต้นทุนการผลิต
  - 6) การผลิตนอกฤดู
  - 7) การแปรรูปผลไม้เพื่อเพิ่มมูลค่า
  - 8) การวิจัยและศึกษาพฤติกรรม รวมทั้งความต้องการของผู้บริโภคลำไยไทยทั้งในและต่างประเทศ
  - 9) การวิจัยสรรพคุณและประโยชน์ของลำไย
3. โครงการพัฒนาโครงสร้างการผลิต ดังนี้
  - 1) การพัฒนาแหล่งน้ำ
  - 2) การพัฒนาถนน และเส้นทางการคมนาคม
  - 3) การจัดสร้างห้องเย็นสำหรับเก็บรักษาทุเรียน
  - 4) การจัดตั้งศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนหรือจุดรวบรวมผลผลิต
  - 5) การพัฒนาและส่งเสริมการตลาดผลไม้ไทยทั้งภายในและต่างประเทศ

## 4. การบริหารจัดการภาครัฐ

### 4.1 การจัดทำข้อมูลสินค้าตลอดห่วงโซ่อุปทาน

- กษ. ร่วมกันจัดทำฐานข้อมูลของสินค้าผลไม้ตั้งแต่การผลิตไปจนถึงการส่งออก โดยมีฐานข้อมูลของเกษตรกรผู้ปลูกผลไม้ ดำเนินการโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ซึ่งเป็นต้นน้ำ สำหรับฐานข้อมูลด้านการตลาด และการส่งออก ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลโดยกระทรวงพาณิชย์ซึ่งเป็นกลางน้ำ และปลายน้ำ ตลอดจนร่วมกันพัฒนาระบบ

ข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การตลาด การแปรรูป และการส่งออกผลไม้ไทยทั้งระบบ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานผลไม้ตลอดห่วงโซ่อุปทาน

- พณ.กรมการค้าภายในจะมีบทบาทในห่วงโซ่การตลาดภายในประเทศหรือปลายน้ำ ดังนี้

1. จัดทำข้อมูลประเมินความต้องการใช้ผลผลิตภายในประเทศ ทั้งการบริโภคผลไม้สดและความต้องการนำไปแปรรูปแบบต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการกระจายผลผลิตออกสู่ตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ

2. สนับสนุนข้อมูลด้านการตลาด เช่น ราคาขายส่ง/ขายปลีกในตลาดสด กทม. ทะเบียนผู้ประกอบการโรงงานแปรรูปผลไม้ ทะเบียนผู้ส่งออกผลไม้จากสมาคมที่เกี่ยวข้อง

3. สนับสนุนข้อมูลด้านการพัฒนาระบบตลาด เช่น ตลาดกลางผักและผลไม้ในความส่งเสริมของกรมการค้าภายใน ห้องเย็นที่มีศักยภาพใช้ในการเก็บรักษาผลไม้สนับสนุนการจัดทำตลาดข้อตกลง เพื่อรักษาระดับราคาผลผลิตของเกษตรกรผู้ปลูกผลไม้และเพื่อให้ผู้ประกอบการวางแผนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

#### 4.2 การจัดการอุปทานสินค้าเกษตร

- กษ. การจัดการด้านอุปทานสินค้าผลไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินการปรับปรุงคุณภาพของผลผลิตและส่งเสริมการผลิตผลไม้คุณภาพ ลดต้นทุนการผลิต และการผลิตตามแนวทาง GAP เพื่อให้ได้ผลไม้ที่มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค และให้ตรงตามความต้องการของตลาด รวมทั้ง อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการบริหารการผลิตกลุ่มสินค้าเกษตร จำนวน 11 คณะ เพื่อส่งเสริมการปลูกตามศักยภาพของพื้นที่ โดยกระทรวงพาณิชย์เป็นผู้จัดหาและพัฒนาตลาดทั้งตลาดภายในประเทศ และตลาดส่งออกเพื่อระบายผลผลิตในช่วงที่ออกสู่ตลาดมาก นอกจากนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ส่งเสริมการผลิตผลไม้นอกฤดูฤดูกาล เพื่อลดการกระจุกตัวของผลผลิตในช่วงฤดูกาล โดยจัดระบบการผลิต/แผนการผลิตในแต่ละพื้นที่ให้มีผลผลิตต่อเนื่องตลอดปี เพื่อยกระดับราคาผลไม้ให้สูงขึ้น

- พณ. สนับสนุนการศึกษา วิจัย สำรวจ ความต้องการของตลาดผู้บริโภคผลไม้ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ทั้งด้านปริมาณ ราคา คุณภาพ รสชาติ ฯลฯ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ในการส่งเสริมให้เกษตรกรบริหารจัดการผลผลิตให้ตรงกับรสนิยมและความต้องการของผู้บริโภค โดยเฉพาะผู้บริโภคตลาดต่างประเทศ เพื่อขยายตลาดส่งออกให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

#### 4.3 การแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร

- กษ. ตามยุทธศาสตร์พัฒนาผลไม้ไทย พ.ศ. ๒๕๕๓ – ๒๕๕๗ ส่งเสริมและสนับสนุนเทคโนโลยีการแปรรูป เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลไม้ เนื่องจากผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่เป็นการแปรรูปขั้นต้น รวมถึงพัฒนาบรรจุภัณฑ์ทำให้ได้สินค้า และผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย เพื่อสามารถแข่งขันในตลาดได้ จากการกำกับดูแลของคณะกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการผลไม้ ซึ่งมีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ร่วมเป็นคณะกรรมการฯ

- พณ. 1. สนับสนุนการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ (Packaging) ให้สวยงามเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ เพื่อส่งเสริมการตลาดและเพิ่มมูลค่า ควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปผลไม้

2. ส่งเสริมการแปรรูปผลไม้เพื่อเพิ่มมูลค่า โดยเฉพาะการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์จากงานวิจัยต่างๆ ที่ได้มีการศึกษาแล้วว่า มีผู้ประกอบการที่มีศักยภาพสามารถทำการผลิตได้และมีตลาดรองรับอย่างเพียงพอ

#### 4.4 การจัดการด้านตลาด

- กษ. กระทรวงพาณิชย์ได้ดำเนินการบริหารจัดการด้านการตลาด โดยการส่งเสริมและพัฒนาตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศ การเพิ่มประสิทธิภาพตลาดกลางในแหล่งผลิต บริหารจัดการตลาดภายในประเทศ เช่น กำหนดแนวทางการกระจายสินค้าที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในช่วงที่ผลผลิตออกสู่ตลาดมาก เพื่อแก้ไขปัญหาราคาสินค้าตกต่ำรวมถึงส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในประเทศบริโภคผลไม้กันมากขึ้นนอกจากนี้กระทรวงพาณิชย์ควรบริหารจัดการตลาดส่งออก เช่น ผลักดันการส่งออกในตลาดเดิม เช่น จีน อินโดนีเซีย และฮ่องกงรวมทั้งตลาดใหม่ที่มีศักยภาพ เช่น เวียดนาม และประเทศในกลุ่มอาเซียน เช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ และฟิลิปปินส์ รวมถึงการประชาสัมพันธ์ให้รู้จักสินค้าลำไย และทุเรียนมากขึ้น จากการรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

- พณ. มีคณะทำงานร่วม กษ. และ พณ. โดยกรมการค้าต่างประเทศเพื่อแก้ปัญหาอุปสรรคทางการค้าสำหรับสินค้าเกษตร จากการที่ประเทศคู่ค้าใช้มาตรการในรูปแบบต่างๆ เพื่อควบคุมการนำเข้า (Import Restriction) เช่น มาตรการการออกใบอนุญาตนำเข้า (Import Licensing) การกำหนดปริมาณนำเข้า (Quota) มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary Measures : SPS) เป็นต้น โดยอ้างเหตุผลเพื่อสกัดกั้นสินค้าที่ไม่มีคุณภาพเข้าประเทศ เพื่อความปลอดภัยต่อสุขภาพของประชาชน หรือเพื่อความมั่นคงของประเทศ อย่างไรก็ตาม หากประเทศคู่ค้าใช้มาตรการโดยไม่สอดคล้องกับความตกลงในกรอบต่างๆ เช่น องค์การการค้าโลก (WTO) ความตกลงเขตการค้าเสรี (FTA) ไทยสามารถที่จะใช้มาตรการต่างๆ เพื่อปกป้องและรักษาผลประโยชน์ทางการค้าได้ จึงควรมีการจัดตั้งคณะทำงานร่วมระหว่างกระทรวงเกษตรฯ และกระทรวงพาณิชย์ เพื่อแก้ปัญหาอุปสรรคทั้งปัญหาเฉพาะหน้าและปัญหาระยะยาว โดยเฉพาะด้านกฎระเบียบการนำเข้าของประเทศคู่ค้าแบบบูรณาการและเป็นเอกภาพ ตลอดจนร่วมกันวางแนวทางการเจรจาหรือระดับทวิภาคีกับประเทศคู่ค้าเพื่อแก้ปัญหาและลดผลกระทบจากมาตรการดังกล่าวให้กับผู้ประกอบการไทยในกรณีเร่งด่วนด้วย ทั้งนี้เมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม 2556 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานย่อยว่าด้วยความร่วมมือทางการค้าสินค้าเกษตรระหว่างจีนและไทยซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากกระทรวงเกษตรฯ กระทรวงพาณิชย์ และภาคเอกชน เพื่อพิจารณาหารือและร่วมมือในเรื่องที่เป็นประโยชน์ การแลกเปลี่ยนข้อมูลและแนวทางการแก้ปัญหาในด้านการค้าสินค้าเกษตรระหว่างไทย-จีน ตามที่ได้มีบันทึกความเข้าใจระหว่างกระทรวงพาณิชย์แห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนและกระทรวงพาณิชย์ไทย เกี่ยวกับความร่วมมือทางการค้าสินค้าเกษตรภายใต้แผนพัฒนาระยะ 5 ปี (พ.ศ.2555-2559)

ร่วมกันจัดทำฐานข้อมูลการใช้มาตรการทางการค้าที่ไม่มีใช้ภาษี (Non-Tariff Measures) ของประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย เพื่อให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ประกอบการที่จะนำไปใช้ประโยชน์และเตรียมความพร้อมในการปรับปรุงการผลิตให้ได้มาตรฐานของประเทศผู้นำเข้าได้ทันสถานการณ์ตลอดจนสามารถวางแผนการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมและทันทั่วถึง ซึ่งกรมการค้าต่างประเทศได้มีการศึกษาวิเคราะห์ และติดตามแนวโน้มและรวบรวมข้อมูลการใช้มาตรการทางการค้าที่ไม่มีใช้ภาษีของประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทยอย่างต่อเนื่องในรูปแบบของคู่มือ Trade Measure Review

1. กระทรวงเกษตรฯ ประเมินผลผลิตที่จะออกสู่ตลาดในแต่ละเดือนและบริหารจัดการกระจายผลผลิตให้สอดคล้องกับปริมาณที่จะออกสู่ตลาด

2. เชื่อมโยงการกระจายผลผลิตไปยังจังหวัดปลายทางทั่วประเทศ โดยสนับสนุนค่าขนส่งดอกเบียเงินกู้ยืมของกลุ่มเกษตรกรผู้รับซื้อผลผลิต สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการขนส่ง เป็นต้น
3. เชื่อมโยงการกระจายไปยังตลาดประเทศเพื่อนบ้าน เช่น กัมพูชา เวียดนาม เมียนมาร์ โดยเชื่อมโยงผ่านสถาบันเกษตรกรที่มีศักยภาพและผู้ส่งออก
4. จัดหาตลาดให้เกษตรกรนำผลผลิตมาจำหน่ายในงานธงฟ้า
5. ขอความร่วมมือห้างค้าปลีกขนาดใหญ่รับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรโดยตรงเพิ่มขึ้นจากการค้าปกติ และขอความร่วมมือหลีกเลี่ยงการตัดราคาจำหน่าย เพื่อมิให้ส่งผลกระทบต่อราคารับซื้อผลผลิตจากเกษตรกร

#### 4.5 การบริหารสินค้าคงคลัง

- พณ.จัดตั้งคณะทำงานย่อยระหว่างกระทรวงเกษตรฯและกระทรวงพาณิชย์ในการบริหารสินค้าคงคลังหรือเพื่อไม่ให้เกิดสินค้าล้นตลาด และผลกระทบต่อราคาสินค้า โดยไม่ส่งผลกระทบต่อราคาที่เกษตรกรจะขายได้รวมทั้งร่วมกันผลักดันให้มีการซื้อขายสินค้าเป้าหมาย ในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย (AFET) เพื่อป้องกันความเสี่ยงให้กับทั้งเกษตรกรและผู้ซื้อ
- เป็นสินค้าที่จำหน่ายสด ไม่มีการเก็บสต็อก ยกเว้นลำไยอบแห้งซึ่งเป็นการเก็บสต็อกโดยเอกชน ผ่านการสนับสนุนของคณะกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการผลไม้

## มังคุด

### 1. ข้อมูลทั่วไป

#### 1.1 การผลิตในประเทศ

เนื้อที่เพาะปลูก (2555/56)	460,396 ไร่	แหล่งผลิต 5 อันดับแรก ได้แก่ จันทบุรี นครศรีธรรมราช ชุมพร ตราด ระยอง
เนื้อที่ให้ผล (2555/56)	406,532 ไร่	
ผลผลิต	219,072 ตัน (539 กก./ไร่)	
จำนวนครัวเรือน	87,751 ครัวเรือน	
ต้นทุนการผลิต	18,798 บาท/ตัน	

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555)

#### 1.2 การค้า (2555)

##### 1.2.1 การบริโภคในประเทศ

บริโภคในประเทศ	69,674 ตัน	
ส่งออก		
มังคุดสด	ปริมาณ 148,844	ตัน
	มูลค่า 2,874	ล้านบาท
มังคุดแช่แข็ง	ปริมาณ 554	ตัน
	มูลค่า 45	ล้านบาท
ประเทศคู่ค้าสำคัญ	มังคุดสด	จีน เวียดนาม ฮองกง
	มังคุดแช่แข็ง	เกาหลีใต้ ไต้หวัน ญี่ปุ่น
ประเทศคู่แข่งสำคัญ		อินโดนีเซีย เวียดนาม

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555)

## 2. ศักยภาพการแข่งขัน (Thailand Competitiveness Matrix : TCM)



### ตลาดอาเซียน

- **Star** สภาพแวดล้อมเหมาะสมต่อการเพาะปลูก คุณภาพได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ มีการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายการผลิตจนถึงการส่งออก มีการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มมูลค่า รวมทั้งมีโครงสร้างการผลิตที่ดี

## 3. เป้าหมายและแนวทางการพัฒนา

ผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง “โอกาสสินค้าเกษตรไทยสู่ประชาคมอาเซียน” เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2556 ณ โรงแรมราม่า การ์เด้นส์ กรุงเทพมหานคร

### 3.1 แนวทางการพัฒนา

1. พัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตไม้ผล (มะม่วง ทุเรียน มังคุด และลำไย)
2. พัฒนาคุณภาพผลผลิต รับรองคุณภาพ และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
3. การผลิตผลไม้แบบอินทรีย์โดยเฉพาะมังคุดและลำไย
4. ส่งเสริมการผลิตไม้ผลนอกฤดู
5. จัดการเก็บเกี่ยวและพัฒนาเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว
6. ส่งเสริมการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต
7. พัฒนาระบบ logistics

### 3.2มาตรการ/แผนงาน/โครงการ

3.2.1 โครงการพัฒนาคุณภาพและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไม้ผล

3.2.2 โครงการพัฒนาและส่งเสริมการวิจัยด้านไม้ผล ดังนี้

- 1) วิทยาการและเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว
- 2) การบริหารจัดการแหล่งน้ำเพื่อการผลิต
- 3) การบริหารจัดการเครื่องจักรกลการเกษตรเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน
- 4) การพัฒนาและปรับปรุงสายพันธุ์ไม้ผลตามที่ต้องการ
- 5) การลดต้นทุนการผลิต
- 6) การผลิตนอกฤดู
- 7) การแปรรูปผลไม้เพื่อเพิ่มมูลค่า
- 8) การวิจัยและศึกษาพฤติกรรม รวมทั้งความต้องการของผู้บริโภคผลไม้ทั้งในและต่างประเทศ
- 9) การวิจัยสรรพคุณและประโยชน์ของผลไม้ไทย เช่น มังคุด ฯลฯ

3.2.3 โครงการพัฒนาโครงสร้างการผลิต ดังนี้

- 1) การพัฒนาแหล่งน้ำ
- 2) การพัฒนาถนน และเส้นทางคมนาคม
- 3) การจัดสร้างห้องเย็นสำหรับเก็บรักษาผลไม้
- 4) การจัดตั้งศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนหรือจุดรวบรวมผลผลิต
- 5) การพัฒนาและส่งเสริมการตลาดผลไม้ไทยทั้งภายในและต่างประเทศ



## ลำไย

### 1. ข้อมูลทั่วไป

#### 1.1 การผลิต

เนื้อที่เพาะปลูก (2555/56)	992,860 ไร่	แหล่งผลิต 5 อันดับแรก ได้แก่ เชียงใหม่ ลำพูน จันทบุรี เชียงราย และพะเยา
ผลผลิต	819,110 ตัน	(825 กก./ไร่)
จำนวนครัวเรือน	232,323 ครัวเรือน	
ต้นทุนการผลิต	10,198 บาท/ตัน	

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555)

#### 1.2 การค้า (2555)

บริโภคในประเทศ	50,000 ตัน	
ส่งออก	- ลำไยสด	
	ปริมาณ	455,663 ตัน
	มูลค่า	8,454 ล้านบาท
	- ลำไยอบแห้ง	
	ปริมาณ	129,255 ตัน
	มูลค่า	10,836 ล้านบาท
	- ลำไยบรรจุภาชนะอัดลม	
	ปริมาณ	11,472 ตัน
	มูลค่า	602 ล้านบาท
	- ลำไยแช่แข็ง	
	ปริมาณ	29 ตัน
	มูลค่า	4 ล้านบาท



### 3.1 เป้าหมายการพัฒนา

มีอัตราการเจริญเติบโตในตลาดอาเซียนเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ ๑๐ ของทุกปี

### 3.2 แนวทางการพัฒนา

1. พัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตลำไย
2. พัฒนาคุณภาพผลผลิต รับรองคุณภาพ และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
3. การผลิตลำไยแบบอินทรีย์
4. ส่งเสริมการผลิตลำไยนอกฤดู
5. จัดการเก็บเกี่ยวและพัฒนาเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว
6. ส่งเสริมการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต
7. พัฒนาระบบ logistics

### 3.3 มาตรการ/แผนงาน/โครงการ

1. โครงการพัฒนาคุณภาพและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไม้ผล
2. โครงการพัฒนาและส่งเสริมการวิจัยลำไยดังนี้
  - 1) วิทยาการและเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว
  - 2) การบริหารจัดการแหล่งน้ำเพื่อการผลิต
  - 3) การบริหารจัดการเครื่องจักรกลการเกษตรเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน
  - 4) การพัฒนาและปรับปรุงสายพันธุ์ลำไยตามที่ต้องการ
  - 5) การลดต้นทุนการผลิต
  - 6) การผลิตนอกฤดู
  - 7) การแปรรูปผลไม้เพื่อเพิ่มมูลค่า
  - 8) การวิจัยและศึกษาพฤติกรรม รวมทั้งความต้องการของผู้บริโภคลำไยไทยทั้งในและต่างประเทศ
  - 9) การวิจัยสรรพคุณและประโยชน์ของลำไย
3. โครงการพัฒนาโครงสร้างการผลิต ดังนี้
  - 1) การพัฒนาแหล่งน้ำ
  - 2) การพัฒนาถนน และเส้นทางคมนาคม
  - 3) การจัดสร้างห้องเย็นสำหรับเก็บรักษาทุเรียน
  - 4) การจัดตั้งศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนหรือจุดรวบรวมผลผลิต
  - 5) การพัฒนาและส่งเสริมการตลาดผลไม้ไทยทั้งภายในและต่างประเทศ

#### 4. การบริหารจัดการภาครัฐ

##### 4.1 การจัดทำข้อมูลสินค้าตลอดห่วงโซ่อุปทาน

- กษ. ร่วมกันจัดทำฐานข้อมูลของสินค้าผลไม้ (ลำไย) ตั้งแต่การผลิตไปจนถึงการส่งออก โดยมีฐานข้อมูลของเกษตรกรผู้ปลูกผลไม้ ดำเนินการโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ซึ่งเป็นต้นน้ำ สำหรับฐานข้อมูลด้านการตลาดและการส่งออก ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลโดยกระทรวงพาณิชย์ซึ่งเป็นกลางน้ำ และปลายน้ำ ตลอดจนร่วมกันพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การตลาด การแปรรูป และการส่งออกผลไม้ไทยทั้งระบบ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานผลไม้ตลอดห่วงโซ่อุปทาน

- พณ. กรมการค้าภายในจะมีบทบาทในห่วงโซ่การตลาดภายในประเทศหรือปลายน้ำ ดังนี้

- 1) จัดทำข้อมูลประเมินความต้องการใช้ผลผลิตภายในประเทศ ทั้งการบริโภคผลไม้สดและความต้องการนำไปแปรรูปแบบต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการกระจายผลผลิตออกสู่ตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) สนับสนุนข้อมูลด้านการตลาด เช่น ราคาขายส่ง/ขายปลีกในตลาดสด กทม. ทะเบียนผู้ประกอบการโรงงานแปรรูปผลไม้ ทะเบียนผู้ส่งออกผลไม้จากสมาคมที่เกี่ยวข้อง
- 3) สนับสนุนข้อมูลด้านการพัฒนาระบบตลาด เช่น ตลาดกลางผักและผลไม้ในความส่งเสริมของกรมการค้าภายใน ห้องเย็นที่มีศักยภาพใช้ในการเก็บรักษาผลไม้ สนับสนุนการจัดทำตลาดช้อตกลอง เพื่อรักษาระดับราคาผลผลิตของเกษตรกรผู้ปลูกผลไม้และเพื่อให้ผู้ประกอบการวางแผนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

##### 4.2 การจัดการอุปทานสินค้าเกษตร

- กษ. การจัดการด้านอุปทานสินค้าผลไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินการปรับปรุงคุณภาพของผลผลิตและส่งเสริมการผลิตผลไม้คุณภาพ ลดต้นทุนการผลิต และการผลิตตามแนวทาง GAP เพื่อให้ได้ผลไม้ที่มีคุณภาพปลอดภัยต่อผู้บริโภค และให้ตรงตามความต้องการของตลาด รวมทั้ง อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการบริหารการผลิตกลุ่มสินค้าเกษตร จำนวน 11 คณะ เพื่อส่งเสริมการปลูกตามศักยภาพของพื้นที่ โดยกระทรวงพาณิชย์เป็นผู้จัดหาและพัฒนาตลาดทั้งตลาดภายในประเทศ และตลาดส่งออกเพื่อระบายผลผลิตในช่วงที่ออกสู่ตลาดมาก นอกจากนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ส่งเสริมการผลิตผลไม้นอกฤดูฤดูกาล (ลำไย ทุเรียน) เพื่อลดการกระจุกตัวของผลผลิตในช่วงฤดูการผลิต โดยจัดระบบการผลิต/แผนการผลิตในแต่ละพื้นที่ให้มีผลผลิตต่อเนื่องตลอดปี เพื่อยกระดับราคาผลไม้ให้สูงขึ้น

- พณ. สนับสนุนการศึกษา วิจัย สำรวจ ความต้องการของตลาดผู้บริโภคผลไม้ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ทั้งด้านปริมาณ ราคา คุณภาพ รสชาติ ฯลฯ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ในการส่งเสริมให้เกษตรกรบริหารจัดการผลผลิตให้ตรงกับรสนิยมและความต้องการของผู้บริโภค โดยเฉพาะผู้บริโภคตลาดต่างประเทศ เพื่อขยายตลาดส่งออกให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

##### 4.3 การแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร

- กษ. ตามยุทธศาสตร์พัฒนาผลไม้ไทย พ.ศ. ๒๕๕๓ – ๒๕๕๗ ส่งเสริมและสนับสนุนเทคโนโลยีการแปรรูป เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลไม้ เนื่องจากผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่เป็นการแปรรูปขั้นต้น รวมถึงพัฒนาบรรจุภัณฑ์ทำให้ได้สินค้า และผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย เพื่อสามารถแข่งขันในตลาดได้ จากการกำกับดูแลของคณะกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการผลไม้ ซึ่งมีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้ง

ภาครัฐและเอกชน ร่วมเป็นคณะกรรมการฯ

- พณ. 1. สนับสนุนการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ (Packaging) ให้สวยงามเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ เพื่อส่งเสริมการตลาด และเพิ่มมูลค่า ควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปผลไม้
- 2. ส่งเสริมการแปรรูปผลไม้เพื่อเพิ่มมูลค่า โดยเฉพาะการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์จากงานวิจัยต่างๆ ที่ได้มีการศึกษาแล้วว่า มีผู้ประกอบการที่มีศักยภาพสามารถทำการผลิตได้และมีตลาดรองรับอย่างเพียงพอ

#### 4.4 การจัดการด้านตลาด

- กษ. กระทรวงพาณิชย์ได้ดำเนินการบริหารจัดการด้านการตลาด โดยการส่งเสริมและพัฒนาตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศ การเพิ่มประสิทธิภาพตลาดกลางในแหล่งผลิต บริหารจัดการตลาดภายในประเทศ เช่น กำหนดแนวทางการกระจายสินค้าที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในช่วงที่ผลผลิตออกสู่ตลาดมาก เพื่อแก้ไขปัญหาราคาสินค้าตกต่ำรวมถึงส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในประเทศบริโภคผลไม้กันมากขึ้น นอกจากนี้กระทรวงพาณิชย์ควรบริหารจัดการตลาดส่งออก เช่น ผลักดันการส่งออกในตลาดเดิม เช่น จีน อินโดนีเซีย และฮ่องกงรวมทั้งตลาดใหม่ที่มีศักยภาพ เช่น เวียดนาม และประเทศในกลุ่มอาเซียน เช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ และฟิลิปปินส์ รวมถึงการประชาสัมพันธ์ให้รู้จักสินค้าลำไย และทุเรียนมากขึ้น จากการรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

- พณ. มีคณะทำงานร่วม กษ. และ พณ. โดยกรมการค้าต่างประเทศเพื่อแก้ปัญหาอุปสรรคทางการค้าสำหรับสินค้าเกษตร จากการศึกษาที่ประเทศคู่ค้าใช้มาตรการในรูปแบบต่างๆ เพื่อควบคุมการนำเข้า (Import Restriction) เช่น มาตรการการออกใบอนุญาตนำเข้า (Import Licensing) การกำหนดปริมาณนำเข้า (Quota) มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary Measures : SPS) เป็นต้น โดยอ้างเหตุผลเพื่อสกัดกั้นสินค้าที่ไม่มีคุณภาพเข้าประเทศ เพื่อความปลอดภัยต่อสุขภาพของประชาชน หรือเพื่อความมั่นคงของประเทศ อย่างไรก็ตาม หากประเทศคู่ค้าใช้มาตรการโดยไม่สอดคล้องกับความตกลงในกรอบต่างๆ เช่น องค์การการค้าโลก (WTO) ความตกลงเขตการค้าเสรี (FTA) ไทยสามารถที่จะใช้มาตรการต่างๆ เพื่อปกป้องและรักษาผลประโยชน์ทางการค้าได้ จึงควรมีการจัดตั้งคณะทำงานร่วมระหว่างกระทรวงเกษตรฯ และกระทรวงพาณิชย์ เพื่อแก้ปัญหาอุปสรรคทั้งปัญหาเฉพาะหน้าและปัญหาระยะยาว โดยเฉพาะด้านกฎระเบียบการนำเข้าของประเทศคู่ค้าแบบบูรณาการและเป็นเอกภาพ ตลอดจนร่วมกันวางแนวทางการเจรจาหรือระดับทวิภาคีกับประเทศคู่ค้าเพื่อแก้ปัญหาและลดผลกระทบจากมาตรการดังกล่าวให้กับผู้ประกอบการไทยในกรณีเร่งด่วนด้วย ทั้งนี้เมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม 2556 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานย่อยว่าด้วยความร่วมมือทางการค้าสินค้าเกษตรระหว่างจีนและไทยซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากกระทรวงเกษตรฯ กระทรวงพาณิชย์ และภาคเอกชน เพื่อพิจารณาหารือและร่วมมือในเรื่องที่เป็นประโยชน์ การแลกเปลี่ยนข้อมูลและแนวทางการแก้ปัญหาในด้านการค้าสินค้าเกษตรระหว่างไทย-จีน ตามที่ได้มีบันทึกความเข้าใจระหว่างกระทรวงพาณิชย์แห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนและกระทรวงพาณิชย์ไทย เกี่ยวกับความร่วมมือทางการค้าสินค้าเกษตรภายใต้แผนพัฒนาระยะ 5 ปี (พ.ศ.2555-2559)

ร่วมกันจัดทำฐานข้อมูลการใช้มาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Measures) ของประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย เพื่อให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ประกอบการที่จะนำไปใช้ประโยชน์และเตรียมความพร้อมในการปรับปรุงการผลิตให้ได้มาตรฐานของประเทศผู้นำเข้าได้ทันสถานการณ์ตลอดจนสามารถวางแผนทางการ

แก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมและทันทั่วทั้งที่ ซึ่งกรมการค้าต่างประเทศได้มีการศึกษาวิเคราะห์ และติดตามแนวโน้ม และรวบรวมข้อมูลการใช้มาตรการทางการค้าที่มีใช้ภายในของประเทศไทยมาอย่างต่อเนื่องในรูปแบบของคู่มือ Trade Measure Review

4) ร่วมมือกระทรวงเกษตรฯ ประเมินผลผลิตที่จะออกสู่ตลาดในแต่ละเดือนตลาดปีและบริหารจัดการกระจายผลผลิตให้สอดคล้องกับปริมาณที่จะออกสู่ตลาด

5) เชื่อมโยงการกระจายผลผลิตไปยังจังหวัดปลายทางทั่วประเทศ โดยสนับสนุนค่าชดเชยดอกเบี้ยเงินกู้ยืมของกลุ่มเกษตรกรผู้รับซื้อผลผลิต สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการขนส่ง เป็นต้น

6) เชื่อมโยงการกระจายไปยังตลาดประเทศเพื่อนบ้าน เช่น กัมพูชา เวียดนาม เมียนมาร์ โดยเชื่อมโยงผ่านสถาบันเกษตรกรที่มีศักยภาพและผู้ส่งออก

7) จัดหาตลาดให้เกษตรกรนำผลผลิตมาจำหน่ายในงานธงฟ้า

8) ขอความร่วมมือห้างค้าปลีกขนาดใหญ่รับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรโดยตรงเพิ่มขึ้นจากการค้าปกติ และขอความร่วมมือหลีกเลี่ยงการตัดราคาจำหน่าย เพื่อมิให้ส่งผลกระทบต่อราคารับซื้อผลผลิตจากเกษตรกร

#### 4.5 การบริหารสินค้าคงคลัง

- พณ.จัดตั้งคณะทำงานย่อยระหว่างกระทรวงเกษตรฯและกระทรวงพาณิชย์ในการบริหารสินค้าคงคลังหรือเพื่อไม่ให้เกิดสินค้าล้นตลาด และผลกระทบต่อราคาสินค้า โดยไม่ส่งผลกระทบต่อราคาเกษตรกรจะขายได้รวมทั้งร่วมกันผลักดันให้มีการซื้อขายสินค้าเป้าหมาย ในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย (AFET) เพื่อป้องกันความเสี่ยงให้กับทั้งเกษตรกรและผู้ซื้อ

เป็นสินค้าที่จำหน่ายสด ไม่มีการเก็บสต็อก ยกเว้นลำไยอบแห้งซึ่งเป็นการเก็บสต็อกโดยเอกชน ผ่านการสนับสนุนของคณะกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการผลไม้

## ทุเรียน

### 1. ข้อมูลทั่วไป

#### 1.1 การผลิต

เนื้อที่เพาะปลูก (2555/56)	579,790 ไร่	แหล่งผลิต 5 อันดับแรก ได้แก่ จันทบุรี ชุมพร ระยอง ยะลา และนครศรีธรรมราช
ผลผลิต	547,900 ตัน	(907 กก./ไร่)
จำนวนครัวเรือน	107,471ครัวเรือน	
ต้นทุนการผลิต	17,198 บาท/ตัน	

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555)

#### 1.2 การค้า (2555)

บริโภคในประเทศ	151,690 ตัน	
ส่งออก	- ทุเรียนสด	
	ปริมาณ	325,000 ตัน
	มูลค่า	5,790 ล้านบาท
	- ทุเรียนกวน	
	ปริมาณ	600 ตัน
	มูลค่า	60 ล้านบาท
	- ทุเรียนแช่แข็ง	
	ปริมาณ	13,800 ตัน
	มูลค่า	650 ล้านบาท
	- ทุเรียนอบ	
	ปริมาณ	360 ตัน
	มูลค่า	165 ล้านบาท
รวม		
ปริมาณ	339,760 ตัน	
มูลค่า	6,665 ล้านบาท	

ประเทศคู่ค้าที่สำคัญ	<ul style="list-style-type: none"> <li>- ทูเรียนสด จีน ฮองกง อินโดนีเซีย</li> <li>- ทูเรียนแช่แข็ง สหรัฐอเมริกา จีน ออสเตรเลีย</li> <li>- ทูเรียนกวน รัสเซีย เบลารุส ฮองกง</li> <li>- ทูเรียนอบแห้ง จีน ฮองกง เมียนมาร์</li> </ul>
ประเทศคู่แข่งสำคัญ	เวียดนาม มาเลเซีย ออสเตรเลีย

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555)

2. AEC Factsheet



ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555)

3. ศักยภาพการแข่งขัน (Thailand Competitiveness Matrix : TCM)





## ตลาดโลก

- **Star** ผลผลิตได้มาตรฐานที่ดี มีการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของผลผลิตไทยเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก อย่างไรก็ตามไทยมีต้นทุนการผลิตสูง และระบบชลประทานยังไม่เอื้ออำนวย

## ตลาดอาเซียน

- **Falling Star** ผลผลิตได้มาตรฐานที่ดี มีการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของผลผลิต แต่ต้นทุนการผลิตสูง และระบบชลประทานที่ยังไม่เอื้ออำนวย ทำให้ส่งออกได้น้อยเพราะความต้องการในอาเซียนอยู่ในระดับต่ำ

#### 4. เป้าหมายและแนวทางการพัฒนา

ผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง “โอกาสสินค้าเกษตรไทยสู่ประชาคมอาเซียน” เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2556 ณ โรงแรมราม่า การ์เด้นส์ กรุงเทพมหานคร

##### 4.1 เป้าหมายการพัฒนา

มีอัตราการเจริญเติบโตในตลาดอาเซียนเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ ๑๐ ของทุกปี

##### 4.2 แนวทางการพัฒนา

1. พัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียน
2. พัฒนาคุณภาพผลผลิต รับรองคุณภาพ และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
3. การผลิตทุเรียนแบบอินทรีย์
4. ส่งเสริมการผลิตทุเรียนนอกฤดู
5. จัดการด้านการเก็บเกี่ยวและพัฒนาเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว
6. ส่งเสริมการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต
7. พัฒนาระบบ logistics

##### 4.3 มาตรการ/แผนงาน/โครงการ

1. โครงการพัฒนาคุณภาพและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไม้ผล

## 2. โครงการพัฒนาและส่งเสริมการวิจัยทุเรียน ดังนี้

- 1) วิทยาการและเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว
- 2) การบริหารจัดการแหล่งน้ำเพื่อการผลิต
- 3) การบริหารจัดการเครื่องจักรกลการเกษตรเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน
- 4) การพัฒนาและปรับปรุงสายพันธุ์ทุเรียนตามที่ตลาดต้องการ
- 5) การลดต้นทุนการผลิต
- 6) การผลิตนอกฤดู
- 7) การแปรรูปผลไม้เพื่อเพิ่มมูลค่า
- 8) การวิจัยและศึกษาพฤติกรรม รวมทั้งความต้องการของผู้บริโภคทุเรียนไทยทั้งในและต่างประเทศ
- 9) การวิจัยสรรพคุณและประโยชน์ของลำไย

## 3. โครงการพัฒนาโครงสร้างการผลิต ดังนี้

- 1) การพัฒนาแหล่งน้ำ
- 2) การพัฒนาถนน และเส้นทางคมนาคม
- 3) การจัดสร้างห้องเย็นสำหรับเก็บรักษาทุเรียน
- 4) การจัดตั้งศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนหรือจุดรวบรวมผลผลิต
- 5) การพัฒนาและส่งเสริมการตลาดผลไม้ไทยทั้งภายในและต่างประเทศ

## 5. การบริหารจัดการภาครัฐ

### 5.1 การจัดทำข้อมูลสินค้าตลอดห่วงโซ่อุปทาน

- กษ. ร่วมกันจัดทำฐานข้อมูลของสินค้าผลไม้ (ทุเรียน) ตั้งแต่การผลิตไปจนถึงการส่งออก โดยมีฐานข้อมูลของเกษตรกรผู้ปลูกผลไม้ ดำเนินการโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ซึ่งเป็นต้นน้ำ สำหรับฐานข้อมูลด้านการตลาดและการส่งออก ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลโดยกระทรวงพาณิชย์ซึ่งเป็นกลางน้ำ และปลายน้ำ ตลอดจนร่วมกันพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การตลาด การแปรรูป และการส่งออกผลไม้ไทยทั้งระบบ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานผลไม้ตลอดห่วงโซ่อุปทาน

- พณ.กรมการค้าภายในจะมีบทบาทในห่วงโซ่การตลาดภายในประเทศหรือปลายน้ำ ดังนี้

- 1) จัดทำข้อมูลประเมินความต้องการใช้ผลผลิตภายในประเทศ ทั้งการบริโภคผลไม้สดและความต้องการนำไปแปรรูปแบบต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการกระจายผลผลิตออกสู่ตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) สนับสนุนข้อมูลด้านการตลาด เช่น ราคาขายส่ง/ขายปลีกในตลาดสด กทม. ทะเบียนผู้ประกอบการโรงงานแปรรูปผลไม้ ทะเบียนผู้ส่งออกผลไม้จากสมาคมที่เกี่ยวข้อง
- 3) สนับสนุนข้อมูลด้านการพัฒนาระบบตลาด เช่น ตลาดกลางผักและผลไม้ในความส่งเสริมของกรมการค้าภายใน ห้องเย็นที่มีศักยภาพใช้ในการเก็บรักษาผลไม้สนับสนุนการจัดทำตลาดข้อตกลง เพื่อรักษาระดับราคาผลผลิตของเกษตรกรผู้ปลูกผลไม้และเพื่อให้ผู้ประกอบการวางแผนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

## 5.2 การจัดการอุปทานสินค้าเกษตร

- กษ. การจัดการด้านอุปทานสินค้าผลไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินการปรับปรุงคุณภาพของผลผลิตและส่งเสริมการผลิตผลไม้คุณภาพ ลดต้นทุนการผลิต และการผลิตตามแนวทาง GAP เพื่อให้ได้ผลไม้ที่มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค และให้ตรงตามความต้องการของตลาด รวมทั้ง อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการบริหารการผลิตกลุ่มสินค้าเกษตร จำนวน 11 คณะ เพื่อส่งเสริมการปลูกตามศักยภาพของพื้นที่ โดยกระทรวงพาณิชย์เป็นผู้จัดหาและพัฒนาตลาดทั้งตลาดภายในประเทศ และตลาดส่งออกเพื่อระบายผลผลิตในช่วงที่ออกสู่ตลาดมาก นอกจากนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ส่งเสริมการผลิตผลไม้นอกฤดูฤดูกาล (ลำไย ทูเรียน) เพื่อลดการกระจุกตัวของผลผลิตในช่วงฤดูกาล โดยจัดระบบการผลิต/แผนการผลิตในแต่ละพื้นที่ให้มีผลผลิตต่อเนื่องตลอดปี เพื่อยกระดับราคาผลไม้ให้สูงขึ้น

- พณ. สนับสนุนการศึกษา วิจัย สำรวจ ความต้องการของตลาดผู้บริโภคผลไม้ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ทั้งด้านปริมาณ ราคา คุณภาพ รสชาติ ฯลฯ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ในการส่งเสริมให้เกษตรกรบริหารจัดการผลผลิตให้ตรงกับรสนิยมและความต้องการของผู้บริโภค โดยเฉพาะผู้บริโภคตลาดต่างประเทศ เพื่อขยายตลาดส่งออกให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

## 5.3 การแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร

- กษ. ตามยุทธศาสตร์พัฒนาผลไม้ไทย พ.ศ. ๒๕๕๓ – ๒๕๕๗ ส่งเสริมและสนับสนุนเทคโนโลยีการแปรรูป เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลไม้ เนื่องจากผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่เป็นการแปรรูปขั้นต้น รวมถึงพัฒนาบรรจุภัณฑ์ทำให้ได้สินค้า และผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย เพื่อสามารถแข่งขันในตลาดได้ จากการกำกับดูแลของคณะกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการผลไม้ ซึ่งมีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ร่วมเป็นคณะกรรมการฯ

- พณ. 1. สนับสนุนการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ (Packaging) ให้สวยงามเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ เพื่อส่งเสริมการตลาดและเพิ่มมูลค่า ควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปผลไม้

2. ส่งเสริมการแปรรูปผลไม้เพื่อเพิ่มมูลค่า โดยเฉพาะการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์จากงานวิจัยต่างๆ ที่ได้มีการศึกษาแล้วว่า มีผู้ประกอบการที่มีศักยภาพสามารถทำการผลิตได้และมีตลาดรองรับอย่างเพียงพอ

## 5.4 การจัดการด้านตลาด

- กษ. กระทรวงพาณิชย์ได้ดำเนินการบริหารจัดการด้านการตลาด โดยการส่งเสริมและพัฒนาตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศ การเพิ่มประสิทธิภาพตลาดกลางในแหล่งผลิต บริหารจัดการตลาดภายในประเทศ เช่น กำหนดแนวทางการกระจายสินค้าที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในช่วงที่ผลผลิตออกสู่ตลาดมาก เพื่อแก้ไขปัญหาราคาสินค้าตกต่ำรวมถึงส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในประเทศบริโภคผลไม้กันมากขึ้น นอกจากนี้กระทรวงพาณิชย์ควรบริหารจัดการตลาดส่งออก เช่น ผลักดันการส่งออกในตลาดเดิม เช่น จีน อินโดนีเซีย และฮ่องกงรวมทั้งตลาดใหม่ที่มีศักยภาพ เช่น เวียดนาม และประเทศในกลุ่มอาเซียน เช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ และฟิลิปปินส์ รวมถึงการประชาสัมพันธ์ให้รู้จักสินค้าลำไย และทุเรียนมากขึ้น จากการรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

- พณ. มีคณะทำงานร่วม กษ. และ พณ. โดยกรมการค้าต่างประเทศเพื่อแก้ปัญหาอุปสรรคทางการค้าสำหรับสินค้าเกษตร จากการศึกษาที่ประเทศคู่ค้าใช้มาตรการในรูปแบบต่างๆ เพื่อควบคุมการนำเข้า (Import Restriction)

เช่น มาตรการการออกใบอนุญาตนำเข้า (Import Licensing) การกำหนดปริมาณนำเข้า (Quota) มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary Measures : SPS) เป็นต้น โดยอ้างเหตุผลเพื่อสกัดกั้นสินค้าที่ไม่มีคุณภาพเข้าประเทศ เพื่อความปลอดภัยต่อสุขภาพของประชาชน หรือเพื่อความมั่นคงของประเทศ อย่างไรก็ตาม หากประเทศคู่ค้าใช้มาตรการโดยไม่สอดคล้องกับความตกลงในกรอบต่างๆ เช่น องค์การการค้าโลก (WTO) ความตกลงเขตการค้าเสรี (FTA) ไทยสามารถใช้มาตรการต่างๆ เพื่อปกป้องและรักษาผลประโยชน์ทางการค้าได้ จึงควรมีการจัดตั้งคณะทำงานร่วมระหว่างกระทรวงเกษตรฯ และกระทรวงพาณิชย์ เพื่อแก้ปัญหาอุปสรรคทั้งปัญหาเฉพาะหน้าและปัญหาระยะยาว โดยเฉพาะด้านกฎระเบียบการนำเข้าของประเทศคู่ค้าแบบบูรณาการและเป็นเอกภาพ ตลอดจนร่วมกันวางแนวทางการเจรจาหรือระดับทวิภาคีกับประเทศคู่ค้าเพื่อแก้ปัญหาและลดผลกระทบจากมาตรการดังกล่าวให้กับผู้ประกอบการไทยในกรณีเร่งด่วนด้วย ทั้งนี้เมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม 2556 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานย่อยว่าด้วยความร่วมมือทางการค้าสินค้าเกษตรระหว่างจีนและไทยซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากกระทรวงเกษตรฯ กระทรวงพาณิชย์ และภาคเอกชน เพื่อพิจารณาหารือและร่วมมือในเรื่องที่เป็นประโยชน์ การแลกเปลี่ยนข้อมูลและแนวทางการแก้ปัญหาในด้านการค้าสินค้าเกษตรระหว่างไทย-จีน ตามที่ได้มีบันทึกความเข้าใจระหว่างกระทรวงพาณิชย์แห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนและกระทรวงพาณิชย์ไทย เกี่ยวกับความร่วมมือทางการค้าสินค้าเกษตรภายใต้แผนพัฒนาระยะ 5 ปี (พ.ศ.2555-2559)

ร่วมกันจัดทำฐานข้อมูลการใช้มาตรการทางการค้าที่ไม่มีภาษี (Non-Tariff Measures) ของประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย เพื่อให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ประกอบการที่จะนำไปใช้ประโยชน์และเตรียมความพร้อมในการปรับปรุงการผลิตให้ได้มาตรฐานของประเทศผู้นำเข้าได้ทันสถานการณ์ ตลอดจนสามารถวางแนวทางการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมและทันท่วงที ซึ่งกรมการค้าต่างประเทศได้มีการศึกษาวิเคราะห์ และติดตามแนวโน้มและรวบรวมข้อมูลการใช้มาตรการทางการค้าที่ไม่มีภาษีของประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทยอย่างต่อเนื่องในรูปแบบของคู่มือ Trade Measure Review

- 1) กระทรวงเกษตรฯ ประเมินผลผลิตที่จะออกสู่ตลาดในแต่ละเดือนตลอดปีและบริหารจัดการกระจายผลผลิตให้สอดคล้องกับปริมาณที่จะออกสู่ตลาด
- 2) เชื่อมโยงการกระจายผลผลิตไปยังจังหวัดปลายทางทั่วประเทศ โดยสนับสนุนค่าชดเชยดอกเบี้ยเงินกู้ยืมของกลุ่มเกษตรกรผู้รับซื้อผลผลิต สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการขนส่ง เป็นต้น
- 3) เชื่อมโยงการกระจายไปยังตลาดประเทศเพื่อนบ้าน เช่น กัมพูชา เวียดนาม เมียนมาร์ โดยเชื่อมโยงผ่านสถาบันเกษตรกรที่มีศักยภาพและผู้ส่งออก
- 4) จัดหาตลาดให้เกษตรกรนำผลผลิตมาจำหน่ายในงานธงฟ้า
- 5) ขอความร่วมมือห้างค้าปลีกขนาดใหญ่รับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรโดยตรงเพิ่มขึ้นจากการค้าปกติ และขอความร่วมมือหลีกเลี่ยงการตัดราคาจำหน่าย เพื่อมิให้ส่งผลกระทบต่อราคารับซื้อผลผลิตจากเกษตรกร

### 5.5 การบริหารสินค้าคงคลัง

- พณ.จัดตั้งคณะทำงานย่อยระหว่างกระทรวงเกษตรฯ และกระทรวงพาณิชย์ในการบริหารสินค้าคงคลังหรือเพื่อไม่ให้เกิดสินค้าล้นตลาด และกระทบต่อราคาสินค้า โดยไม่ส่งผลกระทบต่อราคาที่เกษตรกรจะขายได้รวมทั้ง

ร่วมกันผลักดันให้มีการซื้อขายสินค้าเป้าหมาย ในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย (AFET) เพื่อป้องกันความเสี่ยงให้กับทั้งเกษตรกรและผู้ซื้อ

เป็นสินค้าที่จำหน่ายสด ไม่มีการเก็บสต็อก ยกเว้นลำไยอบแห้งซึ่งเป็นการเก็บสต็อกโดยเอกชน ผ่านการสนับสนุนของคณะกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการผลไม้

# ไก่เนื้อ

## 1. ข้อมูลทั่วไป

### 1.1 การผลิต

#### 1.1.1 สถานการณ์การผลิตโลก

ผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก ปี 2555	ผลผลิต (ล้านตัน)		สัดส่วน (ร้อยละ)
	1. สหรัฐอเมริกา	16.48	20.0
2. จีน	13.70	16.6	
3. บราซิล	12.75	15.5	
4. สหภาพยุโรป	9.48	11.5	
5. รัสเซีย	2.75	3.3	
6. ไทย	1.55	1.9	
โลก	82.42		

ที่มา : World Markets and Trade. USDA . เดือนตุลาคม 2555

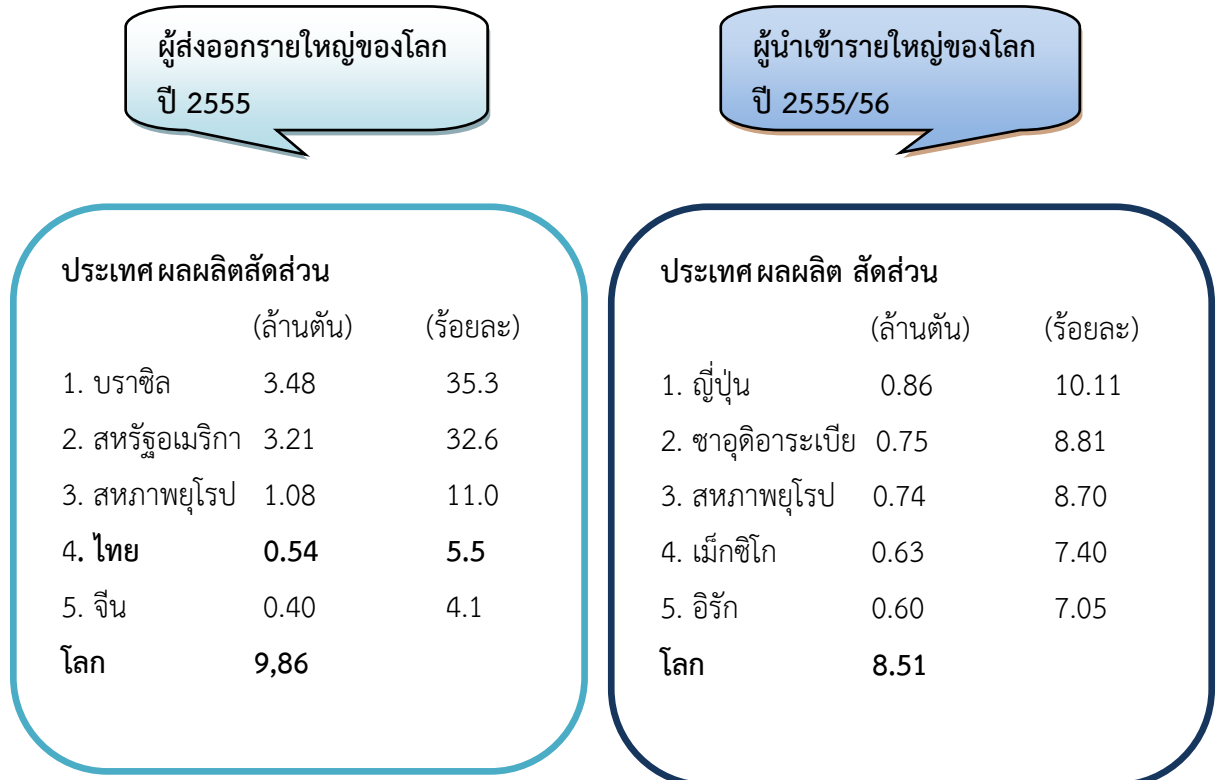
#### 1.1.2 การผลิตในประเทศ

สถานที่เลี้ยง	แหล่งผลิต 5 อันดับแรก ได้แก่ ชลบุรี ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี นครนายก ลพบุรี	
ผลผลิต รวม 1.327 ล้านตัน	1,055.93	ล้านตัว (น้ำหนักเฉลี่ย 2.26 กก./ตัว)
จำนวนครุ่เรือน	9,449 ครุ่เรือน	
ต้นทุนการผลิต	โรงเรือนเปิด	33.23 บาท/กก.
	โรงเรือนปิด	33.09 บาท/กก.

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555)

## 1.2 การค้า (2555)

### 1.2.1 สถานการณ์การค้าโลก



ที่มา : World Market & Trade, USDA เดือนตุลาคม 2555

### 1.2.2 การบริโภคในประเทศ

บริโภคในประเทศ	0.95	ล้านตัน
ส่งออก	ปริมาณ 0.54 มูลค่า 67,848	ล้านตัน ล้านบาท
ประเทศคู่ค้าสำคัญ		สหภาพยุโรป ญี่ปุ่น
ประเทศคู่แข่งสำคัญ		สหรัฐอเมริกา จีน บราซิล

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555)

2. ศักยภาพการแข่งขัน (Thailand Competitiveness Matrix : TCM)



**ตลาดโลก**

- Star ผลิตได้เป็นอันดับ 4 ของโลก ต้นทุนการผลิตใกล้เคียงกับประเทศผู้นำการผลิตไก่เนื้อของโลก การผลิตได้มาตรฐาน มีการวิจัยและพัฒนาต่อเนื่อง มีเทคโนโลยีการผลิตที่ดี การขยายตัวส่วนแบ่งตลาดโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

**ตลาดอาเซียน**

- Falling Star ผลิตได้เป็นอันดับ 1 ของอาเซียน บริโภคในประเทศร้อยละ 70 ส่งออกร้อยละ 30 มีศักยภาพในการแข่งขันด้านต่าง ๆ เช่น ศักยภาพการผลิต ปัจจัยการผลิต และมาตรฐานสินค้า ความสามารถด้านเทคโนโลยีที่ดี แต่อัตราการเติบโตของส่วนแบ่งในตลาดอาเซียนค่อนข้างน้อยเพราะส่งออกไปญี่ปุ่นและสหภาพยุโรป



### 3. เป้าหมายและแนวทางการพัฒนา

ผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง “โอกาสสินค้าเกษตรไทยสู่ประชาคมอาเซียน” เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2556 ณ โรงแรมรามารมา การ์เด้นส์ กรุงเทพมหานคร

<b>3.1 เป้าหมายการพัฒนา</b>	<b>เน้นด้านการแข่งขัน การขยายตลาด ต้นทุนการผลิต การร่วมมือ การปกป้องสิทธิของผู้ผลิตในประเทศ</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- ขยายตลาดไก่เนื้อในอาเซียนให้มากขึ้น</li> <li>- พัฒนามาตรฐาน/คุณภาพให้สูงกว่าคู่แข่ง</li> </ul>	
<b>3.2 แนวทางการพัฒนา</b>	
<p>ลงทุนการผลิต หรือตั้งฐานการผลิตในประเทศที่มีต้นทุนการผลิตต่ำกว่าประเทศไทย</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ขยาย/ตั้งฐานการผลิตในประเทศสมาชิกอาเซียนที่มีต้นทุนการผลิตต่ำ</li> <li>- การใช้สิทธิในการขายในประเทศอาเซียน</li> <li>- เชื่อมโยงผู้เลี้ยงและผู้ผลิตปัจจัยการผลิตเพื่อลดต้นทุนในการผลิต</li> <li>- ส่งเสริมการลงทุนโดยลดภาษีการนำเข้าอุปกรณ์การผลิต เพื่อนำเทคโนโลยีมาลดต้นทุนการผลิต</li> <li>- ในระบบ SPS ในการปกป้อง (food safety)</li> <li>- การควบคุมโรค</li> <li>- ศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคใน CLMV</li> <li>- ในระยะสั้นมาตรฐานเดียวกันในอาเซียน จะทำให้สามารถส่งสินค้าเข้าไปขายได้</li> <li>- ในระยะยาวจะให้อาเซียนเป็นฐานการผลิตไก่ส่งออกไปยังตลาดโลก</li> <li>- สร้างมาตรฐานเดียวกันในปี 2558</li> <li>- สำรวจพฤติกรรมผู้บริโภค/และวัฒนธรรมการบริโภค</li> </ul>	
<b>3.3 มาตรการ/แผนงาน/โครงการ</b>	
<p><b>โครงการ</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-อบรมให้ความรู้การป้องกันโรคในประเทศ การตรวจสอบห้องปฏิบัติการ (อยู่ในกรอบความร่วมมือของอาเซียน)</li> <li>- ศึกษาวิจัยพฤติกรรมผู้บริโภค</li> </ul> <p><b>มาตรการ</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- เคลื่อนย้ายทุนได้อย่างเสรี</li> <li>- ประกันราคา</li> <li>- ควบคุมการระบาดของโรค/โรคระบาดสัตว์</li> <li>- สร้างมาตรฐานการนำเข้า/ส่งออกไก่</li> </ul>	

## 4. การบริหารจัดการภาครัฐ

### 4.1 การจัดทำข้อมูลสินค้าตลอดห่วงโซ่อุปทาน

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงพาณิชย์ ร่วมกันจัดทำฐานข้อมูลร่วมของสินค้าไก่เนื้อตั้งแต่การเลี้ยงจนถึงการส่งออกรายการข้อมูล(แหล่งที่มา)

1. ปริมาณผลผลิต และความต้องการใช้ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมงและสมาคมที่เกี่ยวข้อง)

2. ปริมาณและมูลค่า การนำเข้า-ส่งออก (กรมศุลกากร)

3. ราคาผลผลิตหน้าฟาร์ม/หน้าโรงฆ่า (สำรวจจากสมาคม ภาคเอกชน)

4. ราคาขายส่ง ขายปลีก เนื้อชำแหละ ตลาด กทม. (สำรวจจากผู้ประกอบการค้าส่ง ค้าปลีก)

ราคาขายส่ง ขายปลีก เนื้อชำแหละ ตลาด ภูมิภาค (สำรวจจากผู้ประกอบการค้าส่ง ค้าปลีก)

### 4.2 การจัดการอุปทานสินค้าเกษตร

- กษ. วิจัยและพัฒนาเพิ่มศักยภาพการผลิต โดยพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์สัตว์ อาหารสัตว์ และเผยแพร่ให้กับเกษตรกรอย่างทั่วถึง เพื่อลดต้นทุนการผลิตพัฒนาการผลิต อบรมให้ความรู้ทักษะการจัดการฟาร์มที่ถูกต้อง และใช้เวชภัณฑ์ได้เหมาะสม กำกับดูแลโรงฆ่า/ชำแหละ สนับสนุนให้มีการจัดการขนส่งซากเนื้อไก่สด และสถานที่จำหน่ายให้ถูกสุขลักษณะปลอดภัยต่อผู้บริโภค

- พณ. ควรจัดทำข้อมูล เช่น 1.ข้อมูลปริมาณผลผลิต ต้องชัดเจน ถูกต้อง 2.การปรับฤดูกาลผลิตและคุณภาพให้สอดคล้องกับความต้องการตลาด 3. คณะกรรมการกลุ่มสินค้า : คณะอนุกรรมการบริหารการผลิตกลุ่มสินค้าปศุสัตว์

### 4.3 การแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร

- กษ. พัฒนาผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ปีกให้มีความหลากหลายเพื่อเพิ่มมูลค่า และภาคเอกชนดำเนินการเอง

### 4.4 การจัดการด้านตลาด

ตลาดในประเทศส่งเสริมการบริโภคเนื้อไก่ภายในประเทศ และประชาสัมพันธ์เรื่องการผลิตไก่เนื้อที่ถูกสุขอนามัยของไทยเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องต่อประชาชนทั่วไปโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ (กษ., พณ.)

ตลาดต่างประเทศเร่งเจรจาประเทศญี่ปุ่นและสาธารณรัฐเกาหลีเพื่อยกเลิกมาตรการห้ามนำเข้าเนื้อไก่สดจากไทย (กษ., พณ.)

รักษาสถานภาพตลาดเดิม (กษ., พณ.)

เร่งเปิดตลาดใหม่ที่มีศักยภาพ โดยเฉพาะกลุ่มประเทศในตะวันออกกลาง ซึ่งมีปริมาณความต้องการบริโภคเนื้อไก่อีกจำนวนมาก แต่มีข้อจำกัดเรื่องราคาค่อนข้างต่ำและนิยมบริโภคไก่สดทั้งตัว จึงควรมีการจัดงาน (Road Show) แสดงสินค้าเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์แปรรูปเพื่อเจาะตลาดใหม่ (กษ., พณ.)

- พณ. แนวทางผลักดันการส่งออกสินค้าปศุสัตว์ ควรมีการจัดตั้งคณะทำงานร่วมกันแบบบูรณาการและเป็น

เอกภาพ โดยคณะทำงานนี้จะทำหน้าที่เป็น Focal point ในการประสาน/รวบรวมข้อมูลระหว่างกัน เช่น รวบรวมข้อมูลสุขอนามัย มาตรการกีดกันทางการค้าของประเทศต่างๆ รวมถึงปัญหาอุปสรรคอื่นๆ ในตลาดเดิม และตลาดใหม่ที่มีศักยภาพ พร้อมทั้งมีการระดมความเห็นเพื่อหาแนวทาง/จัดทำข้อมูล/ประเด็นเจรจาให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการผลักดันให้ประเทศต่างๆยกเลิกมาตรการตั้งกำแพงจากไทย รวมถึงใช้ประกอบการเจรจาหารือในเวทีต่างๆ(พณ.)

- เชื่อมโยงการกระจายสินค้า จากเกษตรกรไปสู่ผู้บริโภค (พณ.)

#### 4.5 การบริหารสินค้าคงคลัง

- ร่วมกันกำหนดแผนการผลิตที่เหมาะสมและสอดคล้องกับแนวทางการบริหารจัดการด้านการตลาด (กษ., พณ.) และภาคเอกชนดำเนินการเอง

## ไก่ไข่ - ไข่ไก่

### 1. ข้อมูลทั่วไป

#### 1.1 การผลิต

แหล่งผลิต	แหล่งผลิต 5 อันดับแรก ได้แก่ ฉะเชิงเทรา นครนายก ชลบุรี พระนครศรีอยุธยา อุบลราชธานี
ผลผลิต รวม 41.49 ล้านตัว	10,939 ล้านฟอง
จำนวนคร้วเรือน	4,360 คร้วเรือน
ต้นทุนการผลิต (โรงเรือนปิด)	2.56 บาท/กก.

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555)

#### 1.2 การค้า (2555)

##### 1.2.2 การบริโภคในประเทศ

บริโภคในประเทศ	10,789	ล้านฟอง
ส่งออก	ปริมาณ	149.72 ล้านฟอง
	มูลค่า	395.41 ล้านบาท
ประเทศคู่ค้าสำคัญ		ฮ่องกง อัฟริกา
ประเทศคู่แข่งสำคัญ		จีน สหรัฐอเมริกา

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555)

## 2. ศักยภาพการแข่งขัน (Thailand Competitiveness Matrix : TCM)



### ตลาดโลก

- **Question Mark** ผลิภาพการผลิตดี มีศักยภาพในการแข่งขันด้านต่าง ๆ เช่น ศักยภาพการผลิต ปัจจัยการผลิต มาตรฐานสินค้า ความสามารถด้านเทคโนโลยี แต่การวิจัยและพัฒนา มีน้อย รวมทั้งนโยบายภาครัฐไม่สนับสนุน ส่วนแบ่งการส่งออกในตลาดโลกมีน้อย ส่วนใหญ่ผลิตเพื่อบริโภคในประเทศ

### ตลาดอาเซียน

- **Falling Star** ผลิตได้มากเป็นอันดับ 2 ในอาเซียน รองจากอินโดนีเซีย มีศักยภาพในการแข่งขันด้านต่าง ๆ เช่น ศักยภาพการผลิต ปัจจัยการผลิต มาตรฐาน ความสามารถด้านเทคโนโลยี แต่ นโยบายภาครัฐไม่สนับสนุน ผลิตเพื่อการบริโภคในประเทศร้อยละ 99 ส่งออกน้อยมาก

### 3. เป้าหมายและแนวทางการพัฒนา

ผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง “โอกาสสินค้าเกษตรไทยสู่ประชาคมอาเซียน” เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2556 ณ โรงแรมราม่า การ์เด้นส์ กรุงเทพมหานคร

<b>3.1 เป้าหมายการพัฒนา</b>	<b>ขยายตลาดไก่ไข่ในอาเซียนให้มากขึ้น และพัฒนามาตรฐาน/คุณภาพให้สูงกว่าคู่แข่ง</b>
<b>3.2 แนวทางการพัฒนา</b>	
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. ขยาย/ตั้งฐานการผลิตในประเทศสมาชิกที่มีต้นทุนการผลิตต่ำ</li> <li>2. ใช้สิทธิในการขายในประเทศอาเซียน</li> <li>3. เชื่อมโยงผู้เลี้ยงและผู้ผลิตปัจจัยการผลิต เพื่อลดต้นทุนในการผลิต</li> <li>4. ส่งเสริมการลงทุนโดยลดภาษีการนำเข้าอุปกรณ์การผลิต เพื่อนำเทคโนโลยีมาช่วยลดต้นทุนการผลิต</li> <li>5. ใช้ระบบมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (SPS) ในการปกป้อง</li> <li>6. มีการควบคุมโรค และใช้มาตรฐานการป้องกันโรคระบาดสัตว์</li> <li>7. ศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคในกลุ่มประเทศCLMV</li> <li>8. ในระยะสั้นใช้มาตรฐานเดียวกันในอาเซียน จะทำให้สามารถส่งสินค้าเข้าไปขายได้และในระยะยาวจะให้อาเซียนเป็นฐานการผลิตส่งออกไปยังตลาดโลก</li> <li>9. จัดทำมาตรฐานเดียวกันในปี 2558</li> <li>10. สํารวจพฤติกรรมผู้บริโภค/และวัฒนธรรมการบริโภค</li> <li>11. สามารถนำเข้าวัตถุดิบได้ตลอดเวลา เปิดโอกาสการนำเข้าได้อย่างเสรี</li> <li>12. สร้างระบบมาตรฐานการนำเข้า/ส่งออกไข่ไก่</li> <li>13. ผลักดันให้การกำหนดมาตรฐานตกค้างสูงสุด(MRA)ของสินค้าเกษตรให้มีผลบังคับใช้</li> <li>14. ลดต้นทุนการผลิต</li> </ol>	
<b>3.3 มาตรการ/แผนงาน/โครงการ</b>	
<p><b>โครงการ</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ให้ความรู้เรื่องการป้องกันโรคระบาดในประเทศ การตรวจสอบในห้องปฏิบัติการ โดยอยู่ในกรอบความร่วมมือของอาเซียน</li> <li>2. ศึกษาวิจัยพฤติกรรมผู้บริโภค</li> </ol> <p><b>มาตรการ</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. เคลื่อนย้ายทุนได้อย่างเสรี</li> <li>2. ประกันราคา</li> <li>3. ควบคุมการระบาดโรคสัตว์</li> <li>4. สร้างมาตรฐานการนำเข้า/ส่งออกไข่ไก่</li> </ol>	

## สุกร

### 1. ข้อมูลทั่วไป

#### 1.1 การผลิต

##### 1.1.1 สถานการณ์การผลิตโลก

ผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก (ปี 2555)	ประเทศ	ผลผลิต (พันตันน้ำหนักซาก)	สัดส่วน (ร้อยละ)
	1. จีน	52,350	49.61
	2. สหภาพยุโรป	22,630	21.45
	3. สหรัฐอเมริกา	10,554	10
	4. บราซิล	3,330	3.16
	5. รัสเซีย	2,075	1.97
	6. เวียดนาม	2,000	1.90
	รวมทั้งโลก	105,519	

ที่มา : World Markets& Trade, USDA เดือนเมษายน 2556

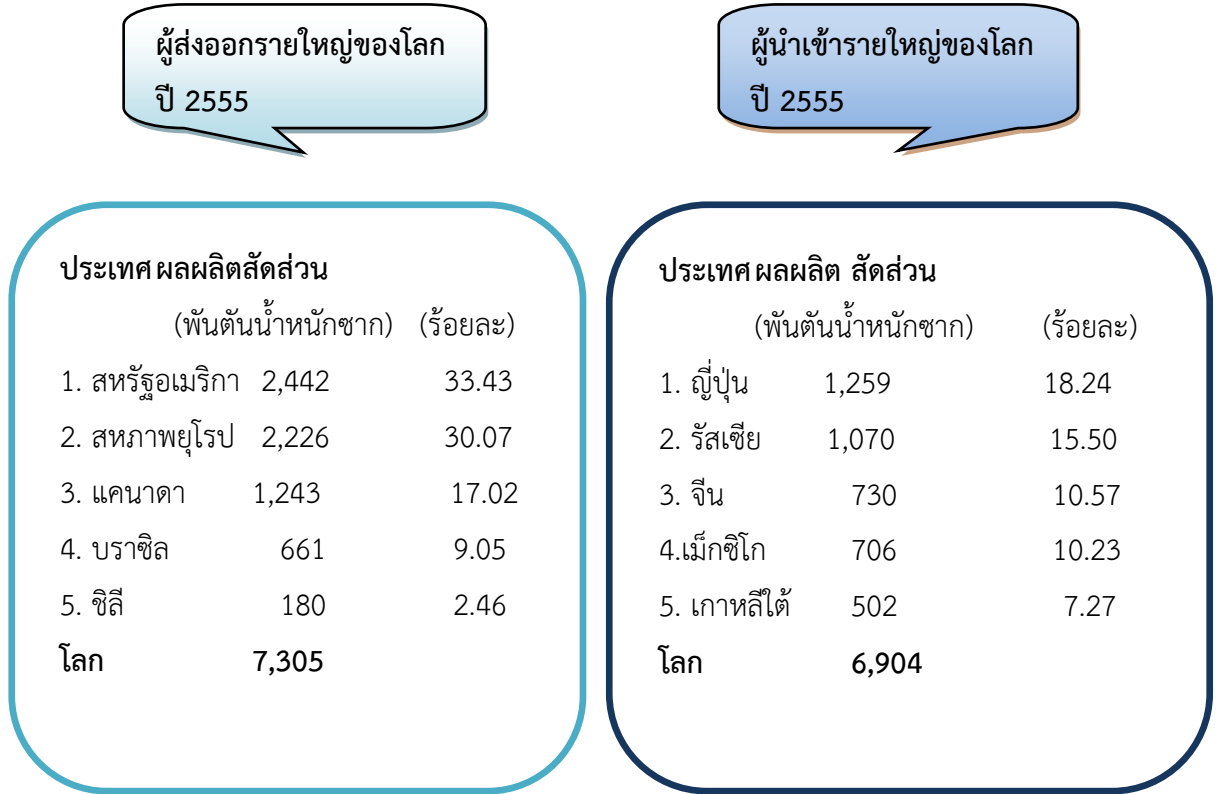
##### 1.1.2 การผลิตในประเทศ

จำนวนสุกร ณ ต้นปี (ปี 2555)	7,824,421 ตัว แหล่งผลิต 5 อันดับแรก ได้แก่ ราชบุรี นครปฐม ฉะเชิงเทรา ชลบุรี สระบุรี
ปริมาณการผลิต(ปี 2555)	12,828,360 ตัว
จำนวนคร้วเรือน	258,462 คร้วเรือน
ต้นทุนการผลิต	58.41 บาท/กก.

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555)

## 1.2 การค้า (2555)

### 1.2.1 สถานการณ์การค้าโลก



ที่มา : World Markets & Trade, USDA เดือนเมษายน 2556

### 1.2.2 การบริโภคและการส่งออกของประเทศไทย

บริโภคในประเทศ	0.96	ล้านตัน
ส่งออก		
เนื้อสุกร	ปริมาณ 2,070	ตัน
	มูลค่า 130.06	ล้านบาท
ผลิตภัณฑ์เนื้อสุกร	ปริมาณ 12,346	ตัน
	มูลค่า 2,592.96	ล้านบาท
ประเทศคู่ค้าสำคัญ	เนื้อสุกร	ฮ่องกง
	ผลิตภัณฑ์สุกร	ญี่ปุ่น ฮ่องกง



ประเทศคู่แข่งสำคัญ	จีน บราซิล สหภาพยุโรป
--------------------	-----------------------

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555)

2. AEC Factsheet



ที่มา : World Markets& Trade, USDA เดือนเมษายน 2556

3. ศักยภาพการแข่งขัน (Thailand Competitiveness Matrix : TCM)



## ตลาดโลก

- **New Wave** ผลิตภาพการผลิตอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ผลผลิตมากกว่า ร้อยละ 50 มาจากฟาร์มมาตรฐาน แต่โรงฆ่าที่ได้มาตรฐานมีน้อย การวิจัยและพัฒนาพันธุ์อย่างต่อเนื่อง การกระจายสินค้าเทียบเท่ากับประเทศผู้นำการผลิตโลก

## ตลาดอาเซียน

- **Star** ไทยผลิตได้มากเป็นอันดับ 2 ของอาเซียน ผลิตภาพการผลิตอยู่ในเกณฑ์ดี ผลผลิตมากกว่า ร้อยละ 50 มาจากฟาร์มมาตรฐาน มีการวิจัยและพัฒนาพันธุ์อย่างต่อเนื่อง การกระจายสินค้าดีกว่าประเทศอื่นในอาเซียน

### 4. เป้าหมายและแนวทางการพัฒนา

ผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง “โอกาสสินค้าเกษตรไทยสู่ประชาคมอาเซียน” เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2556 ณ โรงแรมราม่า การ์เด้นส์ กรุงเทพมหานคร

#### 4.1 เป้าหมายการพัฒนา

พัฒนาผลิตภัณฑ์สุกรของไทยให้อยู่ตำแหน่ง STAR ของตลาดโลก

#### 4.2 แนวทางการพัฒนา

1. ภาครัฐต้องมีนโยบายส่งเสริมให้มีการผลิตสุกรมากขึ้น และลดต้นทุน
2. ส่งเสริมให้เกษตรกรรายย่อยแปรรูปได้เอง จะทำให้ต้นทุนต่อกิโลกรัมต่ำ เนื่องจากประสิทธิภาพการผลิตสูง
3. ยกเลิกการประกันราคาขั้นต่ำ ควรปล่อยให้เป็นไปตามกลไกตลาด
4. ควรเพิ่มโรงกำจัดซากสุกร
5. ควรเพิ่มปริมาณเนื้อและกระดูกหมูปนในอาหารสัตว์
6. ตั้งคณะทำงาน โดยให้เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล ปศุสัตว์อำเภอ ปศุสัตว์จังหวัด เข้ามามีส่วนร่วม
7. การถ่ายโอนอำนาจให้องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัดควรรวดเร็ว
8. ควรเพิ่มอัตราค่าเลี้ยงเจ้าหน้าที่ด้านสาธารณสุข เนื่องจากมีไม่เพียงพอ
9. ให้ผู้ประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำมาตรฐาน
10. นโยบายภาครัฐต้องมีการแก้ไขอย่างจริงจัง โดยเฉพาะด้านมาตรฐานฟาร์ม และโรงฆ่า
11. ต้องมีศักยภาพการแข่งขันที่สูงในทุกด้าน
12. ต้องมีความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และเกษตรกร

13. ควบคุมจัดการปัญหาโรคระบาด เช่น โรคปากและเท้าเปื่อย
14. ส่งเสริมการวิจัยเรื่อง Zero-Waste
15. ส่งเสริมด้านเทคโนโลยี เพื่อลดต้นทุนการผลิต และลดการใช้แรงงาน
16. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิต
17. ควรมีนโยบายกองทุนช่วยเหลือเกษตรกร
18. ควรมีนโยบายให้ภาษีเครื่องจักรเป็น 0 เช่น เครื่องกำเนิดไฟฟ้า
19. จัดให้สุกรอยู่ในกลุ่ม สินค้าอ่อนไหว เพื่อให้มีกำแพงภาษีเหลืออยู่ เนื่องจากบางประเทศอาเซียน เช่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย ไม่บริโภคน้ำสุกร

## 5. การบริหารจัดการภาครัฐ

### 5.1 การจัดทำข้อมูลสินค้าตลอดห่วงโซ่อุปทาน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.) และกระทรวงพาณิชย์ (พณ.) ร่วมจัดทำฐานข้อมูลของสินค้าสุกร ตั้งแต่การผลิตจนถึงการบริโภคและส่งออก โดยรายการของข้อมูลประกอบด้วย

- 1) ปริมาณผลผลิต และความต้องการใช้ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรกรมปศุสัตว์ กรมประมง และสมาคมที่เกี่ยวข้อง)
- 2) ปริมาณและมูลค่า การนำเข้า-ส่งออก (กรมศุลกากร)
- 3) ราคาผลผลิตหน้าฟาร์ม/หน้าโรงฆ่า (สำรวจจากสมาคม ภาคเอกชน)
- 4) ราคาขายส่ง ขายปลีก เนื้อชำแหละ ตลาดกทม./ภูมิภาค (สำรวจจากผู้ประกอบการค้าส่ง ค้าปลีก)

### 5.2 การจัดการอุปทานสินค้าเกษตร

- กษ. และ พณ. ร่วมกำหนดแผนการผลิตที่ชัดเจน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ
- กษ. พัฒนาฟาร์มสุกรเข้าสู่มาตรฐานฟาร์ม และควบคุมและป้องกันโรคระบาดสัตว์
- กษ. และ พณ. ปรับปรุง/พัฒนาโรงฆ่าชำแหละ การขนส่งซากสุกร การจำหน่ายและสถานที่จำหน่ายเนื้อสุกรให้ถูกสุขลักษณะทั้งนี้ ดำเนินการโดย

1. ข้อมูลปริมาณผลผลิต ต้องชัดเจน ถูกต้อง
2. การปรับฤดูกาลผลิตและคุณภาพให้สอดคล้องกับความต้องการตลาด
3. คณะกรรมการกลุ่มสินค้า : คณะอนุกรรมการบริหารการผลิตกลุ่มสินค้าปศุสัตว์
4. คณะกรรมการเฉพาะสินค้า : คณะกรรมการนโยบายพัฒนาสุกรและผลิตภัณฑ์

### 5.3 การแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร

- กษ. และ พณ. ส่งเสริมภาคเอกชนในการพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์เนื้อสุกรให้มีความหลากหลายและสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคเพื่อเพิ่มมูลค่า

#### 5.4 การจัดการด้านตลาด

- กษ. และ พณ. รักษาเสถียรภาพราคาสุกร โดยให้ราคาปรับตัวตามกลไกด้านอุปสงค์และอุปทานของตลาดใช้มาตรการแทรกแซงกรณีจำเป็นเท่านั้น
- กษ. และ พณ. สนับสนุนการขยายตลาดส่งออกในอาเซียน

## โคเนื้อ

### 1. ข้อมูลทั่วไป

#### 1.1 การผลิต

##### 1.1.1 สถานการณ์การผลิตโลก

ผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก (ปี 2555)	ประเทศ	ผลผลิต (พันตันน้ำหนักซาก)	สัดส่วน (ร้อยละ)
	1. สหรัฐอเมริกา	11,855	20.70
	2. บราซิล	9,307	16.25
	3. สหภาพยุโรป	7,765	13.56
	4. จีน	5,540	9.68
	5. อินเดีย	3,460	6.04
	6. อาร์เจนตินา	2,620	4.58
	รวมทั้งโลก	40,574	

ที่มา : World Market & Trade, USDA เดือนเมษายน 2556

##### 1.1.2 การผลิตในประเทศ

จำนวนโคเนื้อ ณ ต้นปี (ปี 2555)	5,392,579 ตัว	แหล่งผลิต 5 อันดับแรก ได้แก่ นครราชสีมา ขอนแก่น กาญจนบุรี อุบลราชธานี ลำปาง
ปริมาณการผลิต(ปี 2555)	1,063,080 ตัว	
จำนวนคร้วเรือน	796,896คร้วเรือน	
ต้นทุนการผลิต โคขุนลูกผสม พันธุ์บราห์มัน	60.08บาท/กก.	

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555)

## 1.2 การค้า (2555)

## 1.2.1 สถานการณ์การค้าโลก

ผู้ส่งออกรายใหญ่ของโลก  
ปี 2555

ประเทศผลผลิตสัดส่วน (พันตัน(ร้อยละ) น้ำหนักซาก)		
1. บราซิล	1,524	25.51
2. อินเดีย	1,411	23.62
3. ออสเตรเลีย	1,407	23.56
4. สหรัฐอเมริกา	1,114	18.65
5. นิวซีแลนด์	517	8.66
รวมทั้งโลก	5,973	

ผู้นำเข้ารายใหญ่ของโลก  
ปี 2555

ประเทศ	ผลผลิต (พันตัน น้ำหนักซาก)	สัดส่วน (ร้อยละ)
1. รัสเซีย	1,023	29.35
2. สหรัฐอเมริกา	1,007	28.90
3. ญี่ปุ่น	737	21.15
4. เกาหลีใต้	370	10.61
5. สหภาพยุโรป	348	9.99
รวมทั้งโลก	3,485	

ที่มา : World Markets& Trade, USDA เดือนเมษายน 2556

## 1.2.2 การบริโภคและการส่งออกของประเทศไทย

บริโภคในประเทศ	1.25	ล้านตัว
ส่งออก		
โคมีชีวิต	ปริมาณ 143,001 มูลค่า 1,153.07	ตัว ล้านบาท
เนื้อและผลิตภัณฑ์	ปริมาณ 7,659 มูลค่า 778.33	ตัน ล้านบาท
ประเทศคู่ค้าสำคัญ	โคมีชีวิต เนื้อและผลิตภัณฑ์	มาเลเซีย ลาว ลาว ฮองกง ญี่ปุ่น กัมพูชา

ประเทศคู่แข่งสำคัญ	โคมีชีวิต เนื้อและผลิตภัณฑ์	เมียนมาร์ ลาว กัมพูชา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สหรัฐอเมริกา
--------------------	--------------------------------	---

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555)

2. ศักยภาพการแข่งขัน (Thailand Competitiveness Matrix : TCM)



**ตลาดโลก**

- **New Wave** ต้นทุนการผลิตสูง คุณภาพผลผลิตเทียบเท่าเพื่อนำเข้าจากต่างประเทศ มีการวิจัยและพัฒนาโคเนื้อลูกผสม แต่มีข้อจำกัดในเรื่องของโรคปากและเท้าเปื่อย และระเบียบข้อบังคับเรื่องการเคลื่อนย้ายสัตว์

**ตลาดอาเซียน**

- **Star** ไทยผลิตเป็นอันดับ 4 ของอาเซียน แต่บริโภคนในประเทศยังไม่เพียงพอ โดยเฉพาะเนื้อคุณภาพสูงจากต่างประเทศ ส่วนใหญ่ ไทยส่งออกโคมีชีวิตไปมาเลเซีย ส่วนเนื้อโคแช่เย็นแช่แข็งส่งไปลาว สินค้าของไทยได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของตลาด และมีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี แต่ต้นทุนการผลิตยังสูงอยู่

### 3. เป้าหมายและแนวทางการพัฒนา

ผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง “โอกาสสินค้าเกษตรไทยสู่ประชาคมอาเซียน” เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2556 ณ โรงแรมราม่า การ์เด้นส์ กรุงเทพมหานคร

<b>3.1 เป้าหมายการพัฒนา</b>
รักษาการตลาดเดิม ลดต้นทุนการผลิตและสร้างนวัตกรรม
<b>3.2 แนวทางการพัฒนา</b>
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. ตั้งกองทุนสงเคราะห์โคเนื้อ การดำเนินงานคล้ายอ้อยและน้ำตาล</li> <li>2. การจัด Zoning การเลี้ยงโคเนื้อ การเลี้ยงโคขุน ตามเขตการผลิต การตลาด โลจิสติกส์</li> <li>3. การจัดตั้งหน่วยผสมเทียม และการทำงานแบบบูรณาการระหว่าง อบต. และกรมปศุสัตว์</li> <li>4. การสร้างมาตรฐานโรงฆ่าสัตว์ ควรแยกต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ</li> <li>5. เชื่อมโยงการวิจัยพัฒนาเข้ากับการวิจัยเชิงพาณิชย์ เพื่อสนับสนุนการเปิดตลาดต่างประเทศ</li> <li>6. การจัดระบบการตรวจสอบย้อนกลับให้เป็นระบบหรือมาตรฐานเดียวกัน</li> <li>7. สนับสนุนให้เกษตรกรลดต้นทุนการผลิต</li> <li>8. ควรกำหนดให้มีสัตวแพทย์ท้องถิ่นในการควบคุมมาตรฐานของฟาร์ม</li> <li>9. แก้ไขกฎระเบียบจากการกำหนดให้โคเนื้อที่เป็นสัตว์พาหนะ ให้เป็นสัตว์เศรษฐกิจ</li> <li>10. สร้างบุคลากรภายในองค์กร (ภาคเกษตรกร สหกรณ์ นักการตลาด)</li> </ol>
<b>3.3 มาตรการ/แผนงาน/โครงการ</b>
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. ตั้งกองทุนสงเคราะห์โคเนื้อ โดยคณะกรรมการกองทุน</li> <li>2. การจัด Zoning การเลี้ยงโคขุน โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์</li> <li>3. สร้างระบบการผลิตแบบเครือข่าย (Cluster) โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์</li> <li>4. การจัดแยกระดับมาตรฐานโรงฆ่าสัตว์ มาตรฐานฟาร์ม (ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ) เพื่อสอดคล้องกับตลาดทั้งระดับท้องถิ่น ระดับประเทศและต่างประเทศ โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์</li> <li>5. การจัดระบบรหัสประจำตัวสัตว์ในแต่ละประเทศ ให้มีมาตรฐานเดียวกัน สามารถเชื่อมโยงได้ โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์</li> <li>6. การจัดตั้งหน่วยผสมเทียมชุมชน โดยอบต. และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์</li> <li>7. การสร้างฐานการผลิต โดยอบต. และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์</li> <li>8. การสร้างมาตรฐานโรงฆ่าสัตว์ ชุมชน/ท้องถิ่น/ประเทศ ส่งออก โดยอบต. กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์</li> <li>9. การวิจัยเชิงพาณิชย์หรือด้านการตลาด (โดยเฉพาะหนังสัตว์) โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์</li> <li>10. เชื่อมต่อฐานการผลิตในตลาดอาเซียนร่วมกัน โดยสร้างมาตรฐานร่วมกัน โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงพาณิชย์</li> <li>11. ให้มีการขับเคลื่อนนโยบายด้านโคเนื้อให้เป็นรูปธรรม มีการบูรณาการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</li> </ol>



โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงพาณิชย์

12. แก้ไขกฎระเบียบจาก พรบ. สัตว์พาหนะ ให้เป็นสัตว์เศรษฐกิจ โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
13. จัดประชุมระดับอาเซียน (AEC) สร้างฐานการผลิตโคเนื้อร่วมกัน โดย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง (กรมศุลกากร)
14. การสร้างบุคลากรในทุกองค์การภาคเกษตรให้มีวิสัยทัศน์ โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สมาคม และเกษตรกร

#### 4. การบริหารจัดการภาครัฐ

##### 4.1 การจัดทำข้อมูลสินค้าตลอดห่วงโซ่อุปทาน

- 1) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
  - จัดทำฐานข้อมูล ID ประจำตัวสัตว์
  - จัดทำฐานข้อมูลสหกรณ์โคเนื้อเพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างกัน
- 2) กรมการค้าภายในรวบรวมรายการข้อมูลตามแหล่งที่มาดังนี้
  - ปริมาณผลผลิต และความต้องการใช้ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง สมาคมที่เกี่ยวข้อง)
  - ปริมาณและมูลค่า การนำเข้า-ส่งออก (กรมศุลกากร)
  - ราคาผลผลิต ณ ไร่นา (สศก.)
  - ราคาผลผลิตหน้าฟาร์ม/หน้าโรงฆ่า (สำรวจจากสมาคม ภาคเอกชน)
  - ราคาขายส่ง ขายปลีก เนื้อชำแหละ ตลาด กทม. (สำรวจจากผู้ประกอบการค้าส่ง ค้าปลีก)
  - ราคาขายส่ง ขายปลีก เนื้อชำแหละ ตลาด ภูมิภาค (สำรวจจากผู้ประกอบการค้าส่ง ค้าปลีก)

##### 4.2 การจัดการอุปทานสินค้าเกษตร

- 1) กษ. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เช่น การปรับปรุงพันธุ์โคเนื้อ
- 2) กษ. และ กระทรวงพาณิชย์ พัฒนาระบบ (Traceability) เพื่อเพิ่มความมั่นใจของผู้บริโภค
- 3) กษ. เพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุม ป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย
- 4) กรมการค้าภายในรวบรวมรายการข้อมูลตามแหล่งที่มาดังนี้
  - ข้อมูลปริมาณผลผลิต ต้องชัดเจน ถูกต้อง
  - การปรับฤดูกาลผลิตและคุณภาพให้สอดคล้องกับความต้องการตลาด
 (คณะกรรมการกลุ่มสินค้า : คณะอนุกรรมการบริหารการผลิตกลุ่มสินค้าปศุสัตว์และ

คณะกรรมการเฉพาะสินค้า : คณะกรรมการนโยบายพัฒนาโคเนื้อ กระบือ และผลิตภัณฑ์แห่งชาติ)
<b>4.3 การแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร</b>
กษ. ฝึกอบรมการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเนื้อโค ให้แก่เกษตรกร
<b>4.4 การจัดการด้านตลาด</b>
<ol style="list-style-type: none"> <li>1) พณ. ส่งเสริมการบริโภคเนื้อโค</li> <li>2) กษ. และ พณ. พัฒนาโรงฆ่า สถานที่ชำแหละ ให้ได้มาตรฐาน ถูกสุขอนามัย</li> <li>3) กรมการค้าต่างประเทศ <ul style="list-style-type: none"> <li>- ผลักดันการส่งออกสินค้าปศุสัตว์ ควรมีการจัดตั้งคณะทำงานร่วมกันแบบบูรณาการและเป็นเอกภาพ โดยคณะทำงานนี้จะทำหน้าที่เป็น Focal point ในการประสาน/รวบรวมข้อมูลระหว่างกัน เช่น รวบรวมข้อมูลสุขอนามัย มาตรการกีดกันทางการค้าของประเทศต่างๆ รวมถึงปัญหาอุปสรรคอื่นๆ ในตลาดเดิม และตลาดใหม่ที่มีศักยภาพ</li> <li>- ระดมความเห็นเพื่อหาแนวทาง/จัดทำข้อมูล/ประเด็นเจรจาให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการผลักดันให้ประเทศต่างๆ ยกเลิกมาตรการดังกล่าวจากไทย รวมถึงใช้ประกอบการเจรจาหารือในเวทีต่างๆ</li> </ul> </li> <li>4) กรมการค้าภายในเชื่อมโยงการกระจายสินค้า จากเกษตรกรไปสู่ผู้บริโภค</li> </ol>
<b>4.5 การบริหารสินค้าคงคลัง</b>
กษ. และ พณ. สร้างความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มการผลิต (Cluster) และการตลาด

## โคนม

### 1. ข้อมูลทั่วไป

#### 1.1 การผลิต

##### 1.1.1 สถานการณ์การผลิตโลก

##### 1) จำนวนโคนม

ผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก (ปี 2555)	ประเทศ	ผลผลิต (พันตัว)
	1. อินเดีย	46,400
2. สหภาพยุโรป	22,844	
3. บราซิล	19,900	
4. สหรัฐอเมริกา	9,233	
5. รัสเซีย	8,600	
6. จีน	8,000	

ที่มา : World Markets& Trade, USDA เดือนกรกฎาคม 2556

##### 2) ปริมาณผลผลิตน้ำนมดิบ

ผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก (ปี 2555)	ประเทศ	ผลผลิต (พันตัน)
	1. สหภาพยุโรป	139,000
2. สหรัฐอเมริกา	90,865	
3. อินเดีย	55,000	
4. จีน	32,600	
5. รัสเซีย	31,917	
6. บราซิล	31,490	

ที่มา : World Markets& Trade, USDA เดือนกรกฎาคม 2556

### 1.1.2 การผลิตในประเทศ

จำนวนโคนม เพศเมีย (ปี 2555)	228,135 ตัว	แหล่งผลิต 5 อันดับแรก ได้แก่ สระบุรี นครราชสีมา ลพบุรี ราชบุรี เชียงใหม่
ปริมาณผลผลิต น้ำนมดิบ (ปี 2555)	1,064,270 ตัน	
จำนวนคร้วเรือน	22,786คร้วเรือน	
ต้นทุนการผลิต	14.20บาท/กก.	

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555)

### 1.2 การค้า (2555)

#### 1.2.1 สถานการณ์การค้าโลก (นมผงขาดมันเนย)

ผู้ส่งออกรายใหญ่ของโลก ปี 2555		ผู้นำเข้ารายใหญ่ของโลก ปี 2555	
ประเทศ	ผลผลิต (พันตัน)	ประเทศ	ผลผลิต (พันตัน)
1. นิวซีแลนด์	1,261	1. จีน	406
2. สหภาพยุโรป	387	2. แอลจีเรีย	175
3. อาร์เจนตินา	231	3. บราซิล	56
4. ออสเตรเลีย	109	4. อินโดนีเซีย	56
5. ฟิลิปปินส์	22	5. ฟิลิปปินส์	32
รวม 5 ประเทศ	2,010	รวม 5 ประเทศ	725

ที่มา : World Markets& Trade, USDA เดือนกรกฎาคม 2556

### 1.2.2 การบริโภคและการส่งออกของประเทศไทย

น้ำมันดิบที่ใช้ในประเทศ	1,064,270 ตัน	
ส่งออก		
นมและผลิตภัณฑ์นม	ปริมาณ 97,582	ตัน
	มูลค่า 4,764	ล้านบาท
ประเทศคู่ค้าสำคัญ	ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สหรัฐอเมริกา	

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555)

### 2. ศักยภาพการแข่งขัน (Thailand Competitiveness Matrix : TCM)



#### ตลาดโลก

- **New Wave** ต้นทุนการผลิตและปัจจัยการผลิตสูงเมื่อเทียบกับประเทศผู้นำในโลก แต่มีมาตรฐานและการวิจัยพัฒนาที่ดี ส่วนแบ่งในตลาดโลกมีน้อย ตลาดส่วนใหญ่อยู่ในอาเซียน

### ตลาดอาเซียน

- Star ไทยมีความได้เปรียบด้านต้นทุนการผลิตและปัจจัยการผลิตเมื่อเทียบกับประเทศอาเซียน ผลิตน้ำนมดิบได้เป็นอันดับ 3 ของอาเซียน เนื่องจากไทยมีประสิทธิภาพในการแข่งขันสูงกว่าประเทศอื่นๆ ในอาเซียนแทบจะ ทุกด้าน รวมทั้งสินค้ามีคุณภาพได้มาตรฐาน เกษตรกรมีการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง

### 3. เป้าหมายและแนวทางการพัฒนา

ผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง “โอกาสสินค้าเกษตรไทยสู่ประชาคมอาเซียน” เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2556 ณ โรงแรมราม่า การ์เด้นส์ กรุงเทพมหานคร

#### 3.1 เป้าหมายการพัฒนา

รักษาตำแหน่งการเป็นผู้นำ (Star)

#### 3.2 แนวทางการพัฒนา

1. ลดต้นทุนการผลิต
2. อบรมให้ความรู้แก่เกษตรกร
3. พัฒนามาตรฐานวัตถุดิบและน้ำนม โดยจูงใจผู้ผลิตให้ผลิตตามมาตรฐาน

#### 3.3 มาตรการ/แผนงาน/โครงการ

##### ต้นน้ำ

1. โครงการผลิตแยกส่วน ได้แก่ ปลูกหญ้า ผลิตโคสาว สหกรณ์ผลิตอาหาร โดยกรมปศุสัตว์สนับสนุนการคำนวณสูตรอาหาร โดยใช้วัตถุดิบท้องถิ่น เพื่อลดต้นทุน
2. อบรมเกษตรกรรายเดิม และรายใหม่ ในเรื่องการจัดการที่ถูกต้อง การรีดนม
3. อบรมเจ้าหน้าที่รัฐ ในการส่งเสริมเกษตรกร
4. ขอคืนภาษีน้ำนม

##### กลางน้ำ

1. ภาครัฐศึกษาข้อมูลการผลิต การตลาด และกฎระเบียบในประเทศสมาชิกอาเซียน
2. วิจัยและพัฒนาความต้องการบริโภคในประเทศสมาชิกอาเซียน
3. โครงการส่งเสริมและให้ความรู้แก่โรงงานขนาดเล็กที่มีศักยภาพในการส่งออก ในเรื่องกฎระเบียบการส่งออก เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
4. โครงการมาตรฐานผลิตภัณฑ์ของอาเซียน

##### ปลายน้ำ

1. รัฐบาลส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ Brand นมไทยในอาเซียน

## กุ้งทะเลเพาะเลี้ยง

### 1. ข้อมูลทั่วไป

#### 1.1 การผลิต

##### 1.1.1 สถานการณ์การผลิตโลก

ผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก ปี 2555	ประเทศ	ผลผลิต (ล้านตัน)	สัดส่วน (ร้อยละ)
	1. ไทย	0.48	22.64
2. จีน	0.47	22.17	
3. เวียดนาม	0.32	15.09	
4. เอกวาดอร์	0.15	7.08	
5. อินโดนีเซีย	0.31	14.62	
6. อินเดีย	0.100	4.72	
โลก	2.12		

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555)

##### 1.1.2 การผลิตในประเทศ

เนื้อที่เพาะเลี้ยง	260,738 ไร่	แหล่งผลิต 5 อันดับแรก ได้แก่ สุราษฎร์ธานี จันทบุรี ฉะเชิงเทรา นครศรีธรรมราช สงขลา
ผลผลิต	575,642 ตัน	
จำนวนครีวเรือน	20,000	ครีวเรือน
ต้นทุนการผลิต	101.87	บาท/กก.

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555)

## 1.2 การค้า (2555)

### 1.2.1 สถานการณ์การค้าโลก

ผู้ส่งออกรายใหญ่ของโลก  
ปี 2555

ประเทศ ผลผลิตสัดส่วน	(ล้านตัน)	(ร้อยละ)
1. ไทย	0.376	18.16
2. จีน	0.292	14.11
3. อินเดีย	0.240	11.60
4. เอกวาดอร์	0.220	10.63
5. อินโดนีเซีย	0.152	7.35
โลก	2.070	

ผู้นำเข้ารายใหญ่ของโลก  
ปี 2555

ประเทศ	ผลผลิต (ล้านตัน)
1. สหภาพยุโรป	0.568
2. สหรัฐอเมริกา	0.559
3. ญี่ปุ่น	0.287

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555)

### 1.2.2 การบริโภคในประเทศ

บริโภคในประเทศ	75,000	ตัน
ส่งออก	- กุ้งแช่เย็นแช่แข็ง	
	ปริมาณ	173,556
	มูลค่า	42,333
	- กุ้งปรุงแต่ง	
	ปริมาณ	159,362
	มูลค่า	48,309
ประเทศคู่ค้าสำคัญ	- กุ้งแช่เย็นแช่แข็ง	สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น สหภาพยุโรป แคนาดา เกาหลีใต้
	- กุ้งปรุงแต่ง	สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น สหภาพยุโรป แคนาดา
ประเทศคู่แข่งสำคัญ		จีน เวียดนามอินโดนีเซีย อินเดีย

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555)



2. AEC Factsheet

ผลผลิตกุ้งเพาะเลี้ยงในอาเซียน (2555)		
ไทย	0.48	ล้าหลัง
เวียดนาม	0.32	ล้าหลัง
อินโดนีเซีย	0.31	ล้าหลัง

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2555)

3. ศักยภาพการแข่งขัน (Thailand Competitiveness Matrix : TCM)



**ตลาดโลก**

- **Opportunity** ต้นทุนสูง มีเทคโนโลยีการผลิตที่ดี และมีโครงสร้างพื้นฐานการผลิตที่เหมาะสมต่อการเพาะเลี้ยงกุ้ง มีการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีมาตรฐานการผลิตที่ดี แต่ปัจจัยการผลิต คือ อาหารกุ้งมีราคาแพง ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมและเนื่องจากได้งบประมาณการวิจัยและพัฒนาที่จำกัด จึงไม่สามารถทำได้อย่างเต็มที่

## ตลาดอาเซียน

- **Opportunity** ผลผลิตต่อพื้นที่สูงที่สุดในอาเซียน ในขณะที่ต้นทุนอยู่ในระดับเดียวกัน เนื่องจากไทยมีระดับเทคโนโลยีการผลิตที่สูงกว่า และมีโครงสร้างพื้นฐานการผลิตที่เหมาะสมต่อการเพาะเลี้ยงกุ้ง มีการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีมาตรฐานการผลิตที่ดี แต่ปัจจัยการผลิต คือ อาหารกุ้งมีราคาแพง ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม

### 4. เป้าหมายและแนวทางการพัฒนา

ผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง “โอกาสสินค้าเกษตรไทยสู่ประชาคมอาเซียน” เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2556 ณ โรงแรมราม่า การ์เด้นส์ กรุงเทพมหานคร

#### 4.1 แนวทางการพัฒนา

##### 1. ต้นทุนการผลิตและปัจจัยการผลิต

- ควรมีการควบคุมคุณภาพอาหารกุ้ง และคุณภาพวัตถุดิบอาหารให้ตรงตามความต้องการของกุ้ง เช่น โปรตีน เป็นต้น
- ภาครัฐควรตั้งศูนย์พ่อแม่พันธุ์กุ้งส่งเสริมการนำเข้าพ่อแม่พันธุ์กุ้ง และสนับสนุนเกษตรกรในการผลิตลูกพันธุ์กุ้งที่มีคุณภาพ
- ควรมีการปรับลดเวลาการขึ้นทะเบียนสารเคมี/วัตถุอันตราย ศึกษาวิจัยผลกระทบของการใช้สารเคมีตามสัดส่วนที่ระบุในฉลาก และส่งเสริมการผลิตจุลินทรีย์ เช่น ปม.1 โดยไม่กระทบต่อภาคปัจจัยการผลิต
- ควรเพิ่มห้องปฏิบัติการให้กระจายอย่างทั่วถึงในส่วนภูมิภาค และส่งเสริมกลุ่มสหกรณ์ในการทำทดลองในห้องปฏิบัติการเบื้องต้น
- ควรมีการกำหนดราคากลางกุ้งในแต่ละขนาด โดยความร่วมมือระหว่างเกษตรกร ห้องเย็น และภาครัฐ

##### 2. ผลิตภาพการผลิต

- ควรมีการตรวจสอบกุ้งนำเข้า
- ยกเลิก GAP ของกรมประมงเดิมเพื่อสู่มาตรฐาน มกษ. 7401-2552 ทั้งหมด โดยมีระยะเปลี่ยนถ่ายประมาณ 3 ปี

### 3. มาตรฐาน

- ควรมีการถ่ายโอนภารกิจการตรวจสอบฟาร์ม
- ควรสร้างมาตรฐานGAPให้เป็นหนึ่งเดียว
- มาตรฐานน้ำทิ้งของกรมควบคุมมลพิษ มีความซ้ำซ้อนกับมาตรฐานการเพาะเลี้ยงกุ้งของกรมประมง ควรบูรณาการมาตรฐานให้เป็นฉบับเดียวกัน

### 4. การวิจัยและพัฒนา

- ควรศึกษาวิจัยพ่อแม่พันธุ์ระบบการเพาะเลี้ยงกุ้ง (กุ้งทะเลและกุ้งก้ามกราม)อาหารกุ้งพัฒนากุ้งสายพันธุ์ใหม่ (เชิงพาณิชย์) และศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากการเพาะเลี้ยงกุ้งเชิงลึก

### 5. ความสามารถทางเทคโนโลยี

- ควรจัดหาเทคโนโลยีเพื่อลดการใช้แรงงานในฟาร์มเลี้ยงกุ้ง เช่น การใช้เครื่องทุ่นแรง โดยให้กรมประมงศึกษาวิจัยร่วมกับหน่วยงานเอกชน และการใช้โปรแกรมเครื่องอัตโนมัติในฟาร์ม
- ควรลดการใช้พลังงานไฟฟ้าที่เกิดจากการใช้พลังงานในกิจกรรมต่างๆ เช่น การตีน้ำ เครื่องเพิ่มออกซิเจน และเครื่องวัดออกซิเจน เป็นต้น
- กรมประมงควรทำวิจัยร่วมหน่วยงานภายนอก เช่น กรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและมหาวิทยาลัย
- ควรส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการ และวิทยาศาสตร์ให้เกษตรกร
- ขอคืนภาษีอุปกรณ์ของห้องปฏิบัติการ เทคโนโลยีต่างๆ ให้เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง

### 6. การยอมรับของตลาด

- ควรศึกษาวิจัยเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ เช่น สีเนื้อกุ้ง ให้ตรงตามที่ต้องการของตลาด
- ควรเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการตลาดของประเทศคู่ค้าที่ทันสมัยแก่เกษตรกร
- ควรมีนโยบาย Contract Farming และรัฐบาลควรกำหนดราคาขั้นต่ำและให้มีคนกลางให้เป็นที่ยอมรับของเกษตรกรและสหกรณ์

### 7. อัตราการเติบโตในของตลาดอาเซียน – โลก

- ควรควบคุมมาตรฐานสินค้ากุ้งจากบริษัทที่ขยายฐานการผลิตไปในประเทศเพื่อนบ้านให้ได้มาตรฐาน เทียบเท่ากับมาตรฐานภายในประเทศไทย กรณีมีการนำเข้ากุ้งสดเพื่อทำการแปรรูปและส่งออก
- มีหน่วยงานติดตามความเคลื่อนไหวการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนและตลาดโลก

#### 8. นโยบายของรัฐ/เอกชน

- ควรสนับสนุนงบประมาณ ในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมกุ้ง
- ทบทวน/ยกเลิก มาตรา 9 ห้ามมิให้บุคคลใดทำการประมงหรือเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่รักษาพืชพันธุ์ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีผู้รับอนุญาตต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดให้
- สนับสนุนแรงงานต่างชาติ/ขึ้นทะเบียนแรงงานต่างชาติที่มีคุณภาพ โดยทำMOU และจัดทำนโยบายที่เอื้อต่อการใช้แรงงานต่างชาติ
- มีนโยบายสนับสนุนงบประมาณด้านงานวิจัย

#### 9. กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

- ควรปรับปรุงมาตรา 9 ห้ามมิให้บุคคลใดทำการประมงหรือเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในที่รักษาพืชพันธุ์ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีผู้รับอนุญาตต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดให้
- ควรปรับปรุงมาตรฐานน้ำทิ้ง
- ควรลดขั้นตอน/ปรับปรุงระยะเวลาการออกใบรับรอง Health Certification/ Farm Certification
- ปรับปรุงกฎระเบียบการนำเข้า – ส่งออกพ่อแม่พันธุ์และลูกพันธุ์ ให้สามารถดำเนินการได้อย่างเสรี

#### 10. ระบบโลจิสติกส์

- ควรพัฒนาวิธีการขนส่งอาหารสัตว์และลูกพันธุ์
- ควรส่งเสริมการทำCluster ของกลุ่มเกษตรกรเพื่อลดต้นทุนในระบบการขนส่ง

### 4.2 มาตรการ/แผนงาน/โครงการ

#### 1. ตั้งศูนย์พ่อแม่พันธุ์

หน่วยงานดำเนินการ : กรมประมงภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชน และมหาวิทยาลัย

#### 2. ทบทวนประกาศของกรมควบคุมมลพิษ โดยยกเลิกการกำหนดให้ฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษ และมาตรา 9

หน่วยงานดำเนินการ : กรมประมง กรมพัฒนาที่ดิน กรมควบคุมมลพิษ เกษตรกร ฯลฯ

#### 3. จัดทำฐานข้อมูลการผลิต-การส่งออก

หน่วยงานดำเนินการ : กรมประมง สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมศุลกากร กรมการค้าภายใน และภาคเอกชน

#### 4. ตั้งหน่วยงานดูแลและติดตามด้านข้อกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษี(NTBs) ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

หน่วยงานดำเนินการ : กรมประมง และภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

5. ลดต้นทุนการผลิตโดยการพัฒนาเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยง

หน่วยงานดำเนินการ : กรมประมง ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชน มหาวิทยาลัย และเกษตรกร

6. รัฐสนับสนุนด้านแรงงานข้ามชาติแก่อุตสาหกรรมกุ้ง และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อลดการใช้แรงงาน

หน่วยงานดำเนินการ : กระทรวงแรงงาน กรมประมง ภาคเอกชน มหาวิทยาลัย และเกษตรกร

7. พัฒนาวิธีการขนส่งลูกพันธุ์กุ้ง และอาหารกุ้ง

หน่วยงานดำเนินการ : กรมประมง ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชน มหาวิทยาลัย และเกษตรกร

8. พัฒนา/สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบไฟฟ้าให้เหมาะสมแก่การเพาะเลี้ยงกุ้ง

หน่วยงานดำเนินการ : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

9. พัฒนา ปรับปรุงมาตรฐานการผลิตให้เป็นมาตรฐานเดียวกันในอาเซียน และเทียบเท่ามาตรฐานสากล

หน่วยงานดำเนินการ : กรมประมง สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติและเกษตรกร

10. เผยแพร่และส่งเสริมความรู้ทางวิชาการด้านวิทยาศาสตร์ให้แก่เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุ้ง

หน่วยงานดำเนินการ : กรมประมงภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชน และมหาวิทยาลัย

## 5. การบริหารจัดการภาครัฐ

### 5.1 การจัดทำข้อมูลสินค้าตลอดห่วงโซ่อุปทาน

1) กระทรวงเกษตรจัดทำฐานข้อมูล

จำนวนครัวเรือนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุ้งทะเล (กุ้งขาวแวนนาไมและกุ้งกุลาดำ) จำนวนฟาร์มเพาะเลี้ยง และพื้นที่เพาะเลี้ยง

ผลผลิตจากการเพาะเลี้ยง

จำนวนผู้รวบรวม/แพร์บชี้อ และสถานที่ตั้ง/จุดรวบรวม

จำนวนห้องเย็น ปริมาตรความจุของห้องเย็นและสถานที่ตั้ง สถานที่ตั้ง (ที่อยู่)

จำนวนโรงงานแปรรูปสัตว์น้ำแต่ละชนิดและสถานที่ตั้ง

จำนวนผู้ส่งออก/นิติบุคคล ผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำแต่ละชนิดและสถานที่ตั้ง

2) กระทรวงพาณิชย์จัดทำฐานข้อมูล

ตลาดส่งออกสินค้าสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำที่สำคัญและตลาดใหม่

ประเภทผลิตภัณฑ์ที่ตลาดต้องการ รวมถึงลักษณะบรรจุภัณฑ์และหีบห่อ ที่ผู้บริโภคในตลาด

จัดตั้งคณะทำงานย่อยระหว่างกระทรวงเกษตรฯและกระทรวงพาณิชย์ เพื่อทำฐานข้อมูลร่วมของสินค้าเกษตรเป้าหมาย

### รายการข้อมูล (แหล่งที่มา)

- ปริมาณผลผลิต และความต้องการใช้ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรกรมปศุสัตว์ กรมประมง สมาคมที่เกี่ยวข้อง)
- ปริมาณและมูลค่า การนำเข้า-ส่งออก (กรมศุลกากร)
- ราคาผลผลิต ณ ไร่นา (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)
- ราคาผลผลิตหน้าฟาร์ม/หน้าโรงฆ่า (สำรวจจากสมาคม ภาคเอกชน)
- ราคาขายส่ง ขายเป็นปลีก เนื้อชำแหละ ตลาด กทม. (สำรวจจากผู้ประกอบการค้าส่ง ค้าปลีก)
- ราคาขายส่ง ขายเป็นปลีก เนื้อชำแหละ ตลาด ภูมิภาค (สำรวจจากผู้ประกอบการค้าส่ง ค้าปลีก)

## 5.2 การจัดการอุปทานสินค้าเกษตร

### 1) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

วิจัยและพัฒนาเพิ่มศักยภาพการผลิต โดยพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์สัตว์น้ำ อาหารสัตว์น้ำ และเทคโนโลยีการผลิตสัตว์น้ำ รวมถึงการอบรมให้ความรู้ทักษะการจัดการฟาร์มและสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องให้กับเกษตรกรอย่างทั่วถึง เพื่อลดต้นทุนการผลิต

พัฒนาเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว (Post Harvest) เพื่อให้สินค้าสัตว์น้ำส่งออกเป็นไปตามมาตรฐานสินค้า (มกอช.) และมาตรฐานของประเทศผู้นำเข้า เพื่อสร้างภาพลักษณ์ในตัวสินค้าและสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้บริโภคทั้งในประเทศและต่างประเทศ

### 2) กระทรวงพาณิชย์

ควบคุมราคาปัจจัยการผลิตด้านการเกษตรอย่างเหมาะสม เช่น ราคาอาหารสัตว์สำเร็จรูป สารเคมีและยาทางการเกษตร เป็นต้น

การกำหนดมาตรการในการส่งออกและนำเข้าวัตถุดิบอาหารสัตว์ จะต้องไม่กระทบต่อผู้ผลิตในประเทศ จัดตั้งคณะทำงานย่อยระหว่างกระทรวงเกษตรฯ และกระทรวงพาณิชย์ โดยจัดการอุปทานสินค้าเกษตรให้ตรงกับอุปสงค์ของตลาดในแต่ละปี เพื่อให้เกิดเสถียรภาพของราคา และการพัฒนาของตลาดที่เหมาะสม

นอกจากนี้ กระทรวงเกษตรฯ ควรมีการกำหนดเขตเหมาะสมสำหรับการผลิตสินค้าเกษตร รวมไปถึงเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพสินค้าเกษตร และพัฒนาเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยวด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้ผลผลิตทางการเกษตรของไทย สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้

ร่วมกันจัดอบรมด้านการผลิตและการตลาดให้เกษตรกรผู้ประกอบการของไทย

- ข้อมูลปริมาณผลผลิต ต้องชัดเจน ถูกต้อง
- การปรับฤดูกาลผลิตและคุณภาพให้สอดคล้องกับความต้องการตลาด
- คณะกรรมการกลุ่มสินค้า : คณะอนุกรรมการบริหารการผลิตกลุ่มสินค้าประมง
- คณะกรรมการเฉพาะสินค้า : คณะอนุกรรมการบริหารสินค้ากุ้งและผลิตภัณฑ์

### 5.3 การแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร

- กษ. พัฒนาผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำให้มีความหลากหลายอย่างสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค รวมถึงอาหารประเภทพร้อมรับประทาน(Ready to eat) ชนิดต่างๆ เพื่อเพิ่มมูลค่า

จัดตั้งคณะทำงานย่อยระหว่างสถาบันการศึกษาต่างๆ ร่วมกับกระทรวงเกษตรฯ และกระทรวงพาณิชย์ เพื่อร่วมกันพัฒนาเทคโนโลยีการแปรรูป และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร ทั้งนี้ให้ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศทำการส่งเสริมการส่งออกในต่างประเทศ และ กรมการค้าต่างประเทศดูแลเมื่อผู้ส่งออกประสบปัญหาในการส่งออก

-ภาคเอกชนดำเนินการเอง

### 5.4 การจัดการด้านตลาด

#### 1) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตลาดในประเทศส่งเสริมการบริโภคสินค้าสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์ (กุ้งทะเลและปลานิล) ภายในประเทศ เพื่อลดการพึ่งพิงตลาดส่งออก เพราะมีความเสี่ยงในการแข่งขันด้านราคาและอัตราแลกเปลี่ยนของเงินสกุลหลัก ซึ่งส่งผลกระทบต่อราคาที่เกี่ยวข้องกระจายได้ในประเทศ

ตลาดต่างประเทศเร่งเจรจากับประเทศกับประเทศคู่ค้า ที่ใช้มาตรการที่ไม่ใช่ภาษี(Non Tariff Measure) มาเป็นเครื่องมือกีดกันทางการค้า ได้แก่ มาตรการด้านแรงงาน ด้านการตอบโต้การทุ่มตลาด (CVD) การกำหนดเกณฑ์ถิ่นกำเนิดสินค้าที่ไม่อาจปฏิบัติได้ เป็นต้น และเร่งเปิดตลาดใหม่ที่มีศักยภาพ โดยจัดให้มีการจับคู่ธุรกิจ (Business Matching)

-จัดตั้งคณะทำงานย่อยระหว่างสถาบันการศึกษาต่างๆ ร่วมกับกระทรวงเกษตรและกระทรวงพาณิชย์ เพื่อร่วมกันพัฒนาเทคโนโลยีการแปรรูป และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร ทั้งนี้ให้ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศทำการส่งเสริมการส่งออกในต่างประเทศ และ กรมการค้าต่างประเทศดูแลเมื่อผู้ส่งออกประสบปัญหาในการส่งออก

#### 2) กระทรวงพาณิชย์

ตลาดภายในประเทศ จัดตั้งคณะทำงานระหว่างกระทรวงเกษตรฯและกรมการค้าภายในเพื่อร่วมกำหนดภาพรวมของตลาดให้ชัดเจน

ตลาดต่างประเทศ จัดตั้งคณะทำงานย่อยระหว่างกระทรวงเกษตรฯและกรมการค้าต่างประเทศและกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศเพื่อผลักดันการส่งออกให้สอดคล้องกับกลุ่มตลาด และประชาสัมพันธ์

เชื่อมโยงการกระจายสินค้า จากเกษตรกรไปสู่ผู้บริโภค

### 5.5 การบริหารสินค้าคงคลัง

- กษ. ส่งเสริมการผลิต ในระบบเกษตรพันธสัญญา (Contract farming) ระหว่างเกษตรกรกับห้องเย็นหรือผู้แปรรูปส่งออก เพื่อให้การวางแผนการผลิตกุ้งทะเล/ปลานิล สอดคล้องกับการส่งออกหรือระยะเวลาการส่งมอบสินค้า

จัดตั้งคณะทำงานย่อยระหว่างกระทรวงเกษตรฯและกระทรวงพาณิชย์ในการบริหารสินค้าคงคลังเพื่อไม่ให้เกิดสินค้าล้นตลาด และผลกระทบต่อราคาสินค้า และส่งผลกระทบต่อราคาที่เกี่ยวข้องกระจายได้ใน

-ภาคเอกชนดำเนินการเอง

# ปลานิล

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 การผลิต

1.1.1 สถานการณ์การผลิตโลก

	ประเทศ	ผลผลิต (ล้านตัน)	สัดส่วน (ร้อยละ)
<b>ผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก ปี 2553</b>	1. จีน	1.03	25
	2. อินโดนีเซีย	0.41	10
	3. ฟิลิปปินส์	0.25	6
	4. ไทย	0.16	4
	5. เวียดนาม	0.08	2
	โลก	4.10	

ที่มา : FAO 2553

1.1.2 การผลิตในประเทศ

พื้นที่การเลี้ยง (ปี 2555)	318,787 ไร่ (221,320 ฟาร์ม)	แหล่งผลิต ชลบุรี นครปฐม ขอนแก่น เชียงราย
ผลผลิต (ปี 2555)	179,849 ตัน	
ต้นทุนการผลิต	ในบ่อดิน 40 บาท/กก. (ปลาขนาด 0.7-1 กก.) ในกระชัง 52 บาท/กก. (ปลาขนาด 0.7-1 กก.)	

ที่มา : ส่วนเศรษฐกิจการประมง กรมประมง 2555



## 1.2 การค้า (2555)

### 1.2.1 สถานการณ์การค้าโลก

ผู้นำเข้ารายใหญ่ของโลก  
ปี 2555/56

ประเทศ	ผลผลิต (ล้านตัน)
1. สหรัฐอเมริกา	0.23

### 1.2.2 การบริโภคในประเทศ

บริโภคในประเทศ	170,333.15	ตัน
ส่งออก	ปริมาณ 9,515.9 มูลค่า 691.6	ตัน ล้านบาท
ประเทศคู่ค้าสำคัญ		ประเทศตะวันออกกลาง สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป อาเซียน
ประเทศคู่แข่งสำคัญ		จีน อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม

ที่มา : ส่วนเศรษฐกิจการประมง กรมประมง 2555

## 2. AEC Factsheet

ผลผลิตปลานิล (2555)

อินโดนีเซีย	0.41	ล้านตัน
ฟิลิปปินส์	0.25	ล้านตัน
ไทย	0.16	ล้านตัน
เวียดนาม	0.08	ล้านตัน

3. ศักยภาพการแข่งขัน (Thailand Competitiveness Matrix : TCM)



**ตลาดโลก**

- **Opportunity** ส่วนใหญ่ผลิตเพื่อบริโภคภายในประเทศ (ร้อยละ 90) สินค้ามีคุณภาพดี โครงสร้างพื้นฐานการผลิตและมาตรฐานการผลิตดี รูปแบบการส่งออกเป็นคู่แข่งทั้งตัวกว่าร้อยละ 80 แต่ต้นทุนการผลิตสูง ทรัพยากรการผลิตไม่อุดมสมบูรณ์ และระบบโลจิสติกส์ยังไม่ดี

**ตลาดอาเซียน**

- **Opportunity** ส่วนใหญ่ผลิตเพื่อบริโภคภายในประเทศ (ร้อยละ 90) ส่งออกในอาเซียนเพียงร้อยละ 5 สินค้ามีคุณภาพดีเป็นที่นิยมในอาเซียน โครงสร้างพื้นฐานการผลิตและมาตรฐานการผลิตดี รูปแบบการส่งออกเป็นคู่แข่งทั้งตัวกว่าร้อยละ 80 แต่ต้นทุนการผลิตสูงและทรัพยากรการผลิตไม่อุดมสมบูรณ์

#### 4. เป้าหมายและแนวทางการพัฒนา

ผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง “โอกาสสินค้าเกษตรไทยสู่ประชาคมอาเซียน” เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2556 ณ โรงแรมราม่า การ์เด้นส์ กรุงเทพมหานคร

<b>4.1 เป้าหมายการพัฒนา</b>	<b>ต้องการนำปลานิลเป็นสินค้าสัตว์น้ำเศรษฐกิจระดับโลก โดยใช้ฐานและกลไกการผลิตของอาเซียนเป็นตัวขับเคลื่อน</b>
<b>4.2 แนวทางการพัฒนา</b>	
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. ปรับปรุงการออกแบบคลองสระน้ำชลประทานและสร้างประตูเปิดปิดน้ำ</li> <li>2. สำรวจและปรับปรุงชลประทานให้เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร อย่างทั่วถึงและทุกพื้นที่</li> <li>3. ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาคลองชลประทาน</li> <li>4. มีการวางแผนการจัดการน้ำร่วมกัน</li> <li>5. จัดการคุณภาพพันธุ์ปลานิล วางแผนการผลิตพันธุ์ให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาด</li> <li>6. พัฒนาเทคโนโลยีการเพาะพันธุ์และการแปลงเพศของปลานิล</li> <li>7. พัฒนาเทคโนโลยีการเลี้ยง โดยเลี้ยงกึ่งผสมปลานิล วางแผนปรับสภาพน้ำ/การเคลื่อนย้าย/เทคโนโลยีการให้อาหาร โดยศึกษาเปรียบเทียบการให้อาหาร</li> <li>8. บริหารแนวทางการจัดการการเพาะเลี้ยงเพื่อลดต้นทุนการผลิต</li> <li>9. พัฒนาวิธีการเลี้ยงเทคนิคการเลี้ยงในบ่อดิน ปรับสภาพแวดล้อมในการเลี้ยงโดยการเพิ่มแร่ธาตุ การจัดการบำบัดน้ำเสีย โดยใช้จุลินทรีย์ในการย่อยสลายของเสียในบ่อน้ำ และเทคนิคการเลี้ยงในกระชัง ปรับเปลี่ยนการเลี้ยงในกระชังเป็นแบบลอยแพ เพื่อสะดวกในการเคลื่อนย้าย กรณีน้ำที่เลี้ยงปลานิลมีปัญหา</li> <li>10. ใช้ระบบรักษาเสถียรภาพของราคาที่สุดอดคล้องกับกลไกตลาด โดยประกันราคาปลานิล (ปลาพรีเมีย) ขนาด 500-800 กรัม ราคา 50 บาท/กิโลกรัม ขนาด 800 กรัม ขึ้นไป ราคา 60 บาท/กิโลกรัม</li> <li>11. ให้ภาครัฐจัดการเรื่องความต้องการของตลาด จัดให้มีห้องเย็นกลางเพื่อรวบรวมสินค้าให้เกษตรกรทำให้ราคาของปลานิลสูงขึ้น และควรมีการประกันราคาปลานิล (เป็นหลักจิตวิทยาของเกษตรกร และผู้ประกอบการ)</li> <li>12. ควรจะส่งเสริมให้ผู้เลี้ยงมีศักยภาพสามารถผลิตปลานิลได้ทั้งปี</li> <li>13. คุณภาพปลานิลส่งออกจะต้องไม่มีสารตกค้างและกลิ่นโคลน</li> <li>14. มีการประชาสัมพันธ์ปลานิลเกรดส่งออก(พรีเมีย)เพื่อเพิ่มมูลค่า สร้างความแตกต่างของปลานิล พรีเมีย โดยรัฐบาลต้องทำตลาดเชิงรุก</li> <li>15. ภาครัฐและสถาบันการเงินควรสนับสนุนเงินทุนเพื่อการส่งออก</li> <li>16. ภาครัฐควรผลักดันให้เกษตรกรรวมกลุ่ม มีการสร้างเครือข่าย ทำให้ลดต้นทุนการผลิตลงได้</li> </ol>	

17. กรมประมงควรศึกษาคุณภาพในเนื้อของปลานิลน้ำกร่อย (ไอเมก้า3)
18. ปรับปรุงรถบรรทุกที่ใช้ในการขนส่งปลานิลให้มีมาตรฐาน
19. ให้ภาครัฐดำเนินการออกใบอนุญาตให้เกษตรกรเลี้ยงปลานิลในพื้นที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรเลี้ยงปลานิลในบ่อธรรมชาติ โดยให้กรมประมงเป็นเจ้าภาพในการประสานกรมเจ้าท่า
20. ออกกฎหมายอนุญาตให้สัมปทานกับกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงในพื้นที่ยกเว้น(เขื่อน/อ่างเก็บน้ำ) และออกกฎระเบียบควบคุมเกษตรกรในกลุ่มเกษตรกร หรือสหกรณ์ รวมทั้งเฝ้าระวังการบริหารจัดการน้ำและผลกระทบวิธีการแก้ไข
21. ในอนาคตจะมีปลานิลจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามา ส่งผลให้เกิดผลกระทบเรื่อง การทดแทนปลานิลมาตรฐานปลานิล กรมประมงควรมีมาตรการควบคุมปลาที่เข้ามาในประเทศ การวิจัยโรค และวัคซีนป้องกันโรค
22. บุคลากรของภาครัฐไม่เพียงพอ เช่น สัตว์แพทย์เฉพาะด้าน อุปกรณ์และยานพาหนะไม่เพียงพอในการลงพื้นที่ เป็นต้น
23. มาเลเซียมีความต้องการลูกพันธุ์ปลานิลจากประเทศไทย มีผลกระทบสองด้าน คือ ด้านบวกเป็นการเพิ่มรายได้และตลาดให้แก่เกษตรกรที่เพาะเลี้ยง ด้านลบอาจทำให้ลูกปลานิลขาดแคลนไม่เพียงพอต่อความต้องการภายในประเทศหากไม่มีการบริหารที่ดี และการที่มาเลเซียมีนโยบายสนับสนุนเพาะเลี้ยงปลานิลและนำผลผลิตมาขายในประเทศในราคาต่ำกว่าราคาตลาดในประเทศ โดยอาจใช้การทุ่มตลาด เหมือนกับเหตุการณ์ปลากะพงที่ผ่านมา จะมีผลกระทบต่อไทย
24. โรคบางชนิดขึ้นอยู่กับการเพาะเลี้ยง ต้องการให้ภาครัฐศึกษามูลเหตุของโรคและวิธีการรักษาและการเฝ้าระวัง
25. ส่งเสริมการเลี้ยงปลานิลในเขื่อน และในพื้นที่เขตชลประทาน

#### 4.3 มาตรการ/แผนงาน/โครงการ

- แผนการเป็นฐานผลิตร่วมในอาเซียน
- แผนการดูแลเกษตรกรรายย่อย
- แผนการเป็น Processing Hub

## 5. การบริหารจัดการภาครัฐ

### 5.1 การจัดทำข้อมูลสินค้าตลอดห่วงโซ่อุปทาน

#### 1) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดทำฐานข้อมูล

จำนวนครัวเรือนเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล (Nile Tilapia)

จำนวนฟาร์มเพาะเลี้ยง และพื้นที่เพาะเลี้ยง ปลานิล

ผลผลิตจากการเพาะเลี้ยง

จำนวนผู้รวบรวม/แพร์บชี้อ และสถานที่ตั้ง/จุดรวบรวม

จำนวนห้องเย็น ปริมาตรความจุของห้องเย็นและสถานที่ตั้ง (ที่อยู่)

จำนวนโรงงานแปรรูปสัตว์น้ำแต่ละชนิดและสถานที่ตั้ง

จำนวนผู้ส่งออก/นิติบุคคล ผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำแต่ละชนิดและสถานที่ตั้ง

#### 2) กระทรวงพาณิชย์จัดทำฐานข้อมูล

ตลาดส่งออกสินค้าสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำที่สำคัญและตลาดใหม่

ประเภทผลิตภัณฑ์ที่ตลาดต้องการ รวมถึงลักษณะบรรจุภัณฑ์และหีบห่อ ที่ผู้บริโภคในตลาด

ต่างประเทศต้องการ

ข้อมูลด้านสิทธิประโยชน์ด้านภาษีและสิทธิประโยชน์ทางการค้าอื่นๆ ในตลาดส่งออกหลักและตลาดใหม่ของสินค้าเกษตรและสินค้าอุตสาหกรรมเกษตร

จัดตั้งคณะทำงานย่อยระหว่างกระทรวงเกษตรฯและกระทรวงพาณิชย์ เพื่อทำฐานข้อมูลร่วมของสินค้าเกษตรเป้าหมาย

ร่วมกันจัดทำฐานข้อมูลร่วม (Data Base) เกี่ยวกับปลานิลตั้งแต่การเพาะเลี้ยงไปจนถึงการส่งออกและการบริหารสินค้าคงคลังร่วมกัน โดยในระดับจังหวัดให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด และสำนักงานการค้าภายใน เป็นผู้รวบรวมข้อมูลผลผลิตการเกษตร เรื่องร้องเรียนที่เกี่ยวกับผลผลิตการเกษตรและการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในระดับจังหวัดจาก “คณะกรรมการเพื่อแก้ไขปัญหาเกษตรกรอันเนื่องมาจากผลิตผลการเกษตรระดับจังหวัด” (ที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน) และมีคณะกรรมการอันประกอบด้วย เกษตรและสหกรณ์จังหวัด เกษตรจังหวัด สหกรณ์จังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงาน อ.ก.ส.จังหวัด พาณิชย์จังหวัด การค้าภายในจังหวัด ประธานคณะกรรมการกลางกลุ่มเกษตรกรระดับจังหวัด ผู้แทนสถาบัน สมาคม ชมรมด้านการเกษตร และผู้แทนภาคเอกชน เป็นต้น) ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้รับจากกลุ่มเกษตรกรและผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดต่างๆ โดยตรง เพื่อรายงานแก่กระทรวงพาณิชย์และกระทรวงเกษตรฯ และนำเข้าฐานกลาง ในส่วนของระดับกระทรวงให้กระทรวงเกษตรฯ เป็นผู้รับผิดชอบหลักด้านข้อมูลการผลิต กระทรวงพาณิชย์เป็นผู้รับผิดชอบหลักด้านข้อมูลด้านการตลาดและการส่งออก และประสานขอข้อมูลเพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงอุตสาหกรรมเกี่ยวกับด้านการแปรรูปสินค้า

นำข้อมูลด้านผลผลิตปลานิล เช่น ชนิด/ประเภทที่ผลิตได้ ปริมาณผลผลิต และปริมาณการบริโภค ภายในประเทศ ที่ได้จากกระทรวงเกษตรฯ มาวิเคราะห์อุปสงค์ส่วนเกินและอุปทานส่วนเกิน เพื่อนำไปวางแผนการ

ผลิต การจัดการอุปทานสินค้า และการจัดการด้านการตลาดต่อไป

ร่วมกันจัดประชุมสินค้าพลาเนลประจำไตรมาสและประจำปี โดยเชิญผู้มีส่วนได้เสียจากทุกภาคส่วน(เกษตรกร/ผู้ผลิต ผู้แปรรูปสินค้าประมง ผู้ประกอบการส่งออก-นำเข้า) เข้าร่วมประชุมดังกล่าวเพื่อให้ข้อมูลข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น ประกอบการวางแผนการบริหารจัดการสินค้าในแต่ละปี

จัดทำข้อมูลจัดอบรมเกี่ยวกับคุณค่า/ประโยชน์/ข้อดีของการบริโภคพลาเนล ซึ่งรวบรวมโดยกระทรวงเกษตรฯ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการเชิญชวนผู้บริโภคและการทำการประชาสัมพันธ์สินค้า

รายการข้อมูล(แหล่งที่มา)

-ปริมาณผลผลิต และความต้องการใช้ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง และสมาคมที่เกี่ยวข้อง)

-ปริมาณและมูลค่า การนำเข้า-ส่งออก (กรมศุลกากร)

-ราคาผลผลิต ณ ไร่นา (สศก.)

-ราคาผลผลิตหน้าฟาร์ม/หน้าโรงฆ่า (สำรวจจากสมาคม ภาคเอกชน)

-ราคาขายส่ง ขายปลีก เนื้อชำแหละ ตลาด กทม. (สำรวจจากผู้ประกอบการค้าส่ง ค้าปลีก)

-ราคาขายส่ง ขายปลีก เนื้อชำแหละ ตลาด ภูมิภาค (สำรวจจากผู้ประกอบการค้าส่ง ค้าปลีก)

## 5.2 การจัดการอุปทานสินค้าเกษตร

### 1) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

วิจัยและพัฒนาเพิ่มศักยภาพการผลิต โดยพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์สัตว์น้ำ อาหารสัตว์น้ำ และเทคโนโลยีการผลิตสัตว์น้ำ รวมถึงการอบรมให้ความรู้ทักษะการจัดการฟาร์มและสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องให้กับเกษตรกรอย่างทั่วถึง เพื่อลดต้นทุนการผลิต

พัฒนาเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว (Post Harvest) เพื่อให้สินค้าสัตว์น้ำส่งออกเป็นไปตามมาตรฐาน มกษ.และมาตรฐานของประเทศผู้นำเข้า เพื่อสร้างภาพลักษณ์ในตัวสินค้าและสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้บริโภคทั้งในประเทศและต่างประเทศ

### 2) กระทรวงพาณิชย์

ควบคุมราคาปัจจัยการผลิตด้านการเกษตรอย่างเหมาะสม เช่น ราคาอาหารสัตว์สำเร็จรูป สารเคมีและยาทางการเกษตร เป็นต้น

การกำหนดมาตรการในการส่งออกและนำเข้าวัตถุดิบอาหารสัตว์ จะต้องไม่กระทบต่อผู้ผลิตในประเทศ

จัดตั้งคณะทำงานย่อยระหว่างกระทรวงเกษตรฯและกระทรวงพาณิชย์ โดยจัดการอุปทานสินค้าเกษตรให้ตรงกับอุปสงค์ของตลาดในแต่ละปี เพื่อให้เกิดเสถียรภาพของราคา และการพัฒนาของตลาดที่เหมาะสม

นอกจากนี้ กระทรวงเกษตรฯควรมีการกำหนดเขตเหมาะสมสำหรับการผลิตสินค้าเกษตร รวมไปถึงเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพสินค้าเกษตร และพัฒนาเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยวด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้ผลผลิตทางการเกษตรของไทย สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้

ร่วมกันจัดอบรมด้านการผลิตและการตลาดให้เกษตรกรผู้ประกอบการของไทย

- ข้อมูลปริมาณผลผลิต ต้องชัดเจน ถูกต้อง
- การปรับปรุงคุณภาพผลผลิตและคุณภาพให้สอดคล้องกับความต้องการตลาด
- คณะกรรมการกลุ่มสินค้า : คณะอนุกรรมการบริหารการผลิตกลุ่มสินค้าประมง
- คณะกรรมการเฉพาะสินค้า : คณะอนุกรรมการบริหารสินค้ากุ้งและผลิตภัณฑ์

### 5.3 การแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร

- 1) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พัฒนาผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำให้มีความหลากหลายอย่างสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค รวมถึงอาหารประเภทพร้อมรับประทาน(Ready to eat) ชนิดต่างๆ เพื่อเพิ่มมูลค่า
  - จัดตั้งคณะทำงานย่อยระหว่างสถาบันการศึกษาต่างๆ ร่วมกับกระทรวงเกษตรและกระทรวงพาณิชย์ เพื่อร่วมกันพัฒนาเทคโนโลยีการแปรรูป และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร ทั้งนี้ให้ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศทำการส่งเสริมการส่งออกในต่างประเทศ และ กรมการค้าต่างประเทศดูแลเมื่อผู้ส่งออกประสบปัญหาในการส่งออก
  - พัฒนาสินค้าปลานิลให้ได้คุณภาพ/มาตรฐานเป็นที่ยอมรับทั้งของไทยและของต่างประเทศ และนำตราสินค้าคุณภาพ/มาตรฐานที่ได้ดังกล่าวมาแสดงไว้ในตราบรรจุภัณฑ์ของสินค้า เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าปลานิลของไทย สร้างความมั่นใจให้แก่ผู้บริโภค และเพิ่มจุดแข็งให้แก่สินค้าของไทยเมื่อเทียบกับสินค้าจากประเทศคู่แข่งสำคัญ เช่น จีน มาเลเซีย และเวียดนาม
- 2) กระทรวงเกษตรฯประสานกับกระทรวงอุตสาหกรรมเพื่อส่งเสริมให้มีการแปรรูปปลานิลโดยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ความต้องการของตลาดมากำหนดรูปแบบผลิตภัณฑ์ปลานิล
- 3) ภาคเอกชนดำเนินการเอง

### 5.4 การจัดการด้านตลาด

- 1) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 

ตลาดในประเทศส่งเสริมการบริโภคสินค้าสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์ (ปลานิล) ภายในประเทศ เพื่อลดการพึ่งพิงตลาดส่งออก เพราะมีความเสี่ยงในการแข่งขันด้านราคาและอัตราแลกเปลี่ยนของเงินสกุลหลัก ซึ่งส่งผลกระทบต่อราคาที่เกษตรกรขายได้ในประเทศ

ตลาดต่างประเทศเร่งเจรจากับประเทศคู่ค้า ที่ใช้มาตรการที่ไม่ใช่ภาษี(Non Tariff Measure) มาเป็นเครื่องมือกีดกันทางการค้า ได้แก่ มาตรการด้านแรงงาน ด้านการตอบโต้การทุ่มตลาด (CVD) การกำหนดเกณฑ์ถิ่นกำเนิดสินค้าที่ไม่อาจปฏิบัติได้ เป็นต้น และเร่งเปิดตลาดใหม่ที่มีศักยภาพ โดยจัดให้มีการจับคู่ธุรกิจ

## 2) กระทรวงพาณิชย์

ตลาดภายในประเทศ จัดตั้งคณะทำงานระหว่างกระทรวงเกษตรและกรมการค้าภายในเพื่อร่วมกำหนดภาพรวมของตลาดให้ชัดเจน

ตลาดต่างประเทศ จัดตั้งคณะทำงานย่อยระหว่างกระทรวงเกษตรและกรมการค้าต่างประเทศและกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศเพื่อผลักดันการส่งออกให้สอดคล้องกับกลุ่มตลาด และประชาสัมพันธ์

ร่วมกันกำหนดภาพรวมของตลาดให้ชัดเจน

- นำข้อมูลสถิติการนำเข้า-ส่งออกสินค้าปลานิลจากหน่วยงานต่างๆ และข้อมูลการรายงานผลสภาพเศรษฐกิจ ภาวะการค้า และแนวโน้มความต้องการบริโภคสินค้าปลานิลของแต่ละประเทศที่เป็นผู้บริโภค/ส่งออก/นำเข้าหลักของปลานิล ที่ได้จากกระทรวงพาณิชย์โดยกรมการค้าระหว่างประเทศมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดตลาดให้ชัดเจน และเพื่อวางแผนการผลิตและการแปรรูปปลานิลให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดที่สุด

- ร่วมกันจัดประชุมรายงานสถานการณ์ตลาดก่อนผลผลิตสินค้าประมงออกสู่ตลาดประมาณ 3 เดือนเพื่อจะได้สามารถประเมินสถานการณ์ประกอบการวางแผนในอนาคต และสามารถประกาศเตือนเกษตรกรและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องได้ในกรณีที่มีเหตุการณ์ฉุกเฉินที่อาจส่งผลกระทบต่อ/สร้างโอกาสให้แก่การผลิตและการตลาดของไทย

- จัดให้มีการประชุมสินค้าปลานิลประจำปี เพื่อนำผลการบริหารจัดการสินค้า (การผลิต การแปรรูป การตลาด สินค้าคงคลัง) ของปีที่ผ่านมาวิเคราะห์และประเมินผล เพื่อนำไปสู่การวางแผนการบริหารจัดการสินค้าตั้งแต่การผลิตถึงการตลาดในปีถัดไป

ร่วมกันจัดทำประชาสัมพันธ์/ผลักดันการบริโภคภายในประเทศ/การส่งออก

- ร่วมกันจัด “งานแสดงสินค้าประมงหรือสินค้าปลานิลของไทยประจำปี” ภายในประเทศ (เช่น Thailand Fishery Products/Shrimp/Nile Tilapia Fair) โดยในงานดังกล่าวควรจัดให้มีการแสดงขั้นตอนการผลิตและการแปรรูปสินค้าปลานิลของเกษตรกรและผู้ประกอบการไทย มีการสาธิตวิธีตรวจสอบคุณภาพ/มาตรฐานสินค้า มีการเชิญผู้ซื้อ/ผู้นำเข้าจากประเทศคู่ค้าที่สำคัญและจากประเทศอื่นๆเข้าร่วม เป็นต้น ตลอดจนการจัดงานแสดงสินค้าประมง/ปลานิลของไทยในต่างประเทศ (Road Shows) เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์สินค้าของไทยให้เป็นที่รู้จักในตลาดต่างประเทศมากยิ่งขึ้น และเป็นเวทีในการเจรจาการค้าระหว่างผู้ประกอบการไทยกับผู้นำเข้าจากต่างประเทศ เพื่อผลักดัน/ขยายมูลค่าการส่งออกดังกล่าวให้เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันสัดส่วนการส่งออกสินค้าปลานิลไทยมีเพียงร้อยละ 10 - 20

ร่วมกันจัด “งานเทศกาลกินปลา” ในจังหวัดที่เป็นแหล่งผลิตปลานิลที่สำคัญของประเทศ และ/หรือจัดงานสินค้าผลิตภัณฑ์ปลานิลตามแหล่งท่องเที่ยว/จังหวัดท่องเที่ยวที่สำคัญเนื่องจากปลานิลเป็นสินค้าที่มีการพึ่งพาการบริโภคในประเทศเป็นหลัก

- เชื่อมโยงการกระจายสินค้า จากเกษตรกรไปสู่ผู้บริโภค



### 5.5 การบริหารสินค้าคงคลัง

- 1) กระจกทรงเกษตรและสหกรณ์ ส่งเสริมการผลิต ในระบบเกษตรพันธสัญญา (Contract farming) ระหว่างเกษตรกรกับห้องเย็นหรือผู้แปรรูปส่งออก เพื่อให้การวางแผนการผลิตกุ้งทะเล/ปลานิล สอดคล้องกับการส่งออกหรือระยะเวลาการส่งมอบสินค้า
- 2) กระจกทรงพาณิชย์ จัดตั้งคณะทำงานย่อยระหว่างกระจกทรงเกษตรและกระจกทรงพาณิชย์ในการบริหารสินค้าคงคลังเพื่อไม่ให้เกิดสินค้าล้นตลาด และกระทบต่อราคาสินค้า และส่งผลกระทบต่อราคาที่เกษตรกรจะขายได้
- 3) ภาคเอกชนดำเนินการเอง

**ภาคผนวก**



คำสั่งคณะกรรมการด้านนโยบายการเกษตรระหว่างประเทศ

ที่ ๐๕๙/๒๕๕๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเตรียมความพร้อมภาคการเกษตรสู่ประชาคมอาเซียน

ตามคำสั่งคณะกรรมการด้านนโยบายการเกษตรระหว่างประเทศ ที่ ๕/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๕ แต่งตั้งคณะกรรมการเตรียมความพร้อมภาคการเกษตรสู่ประชาคมอาเซียนไปแล้ว นั้น

เนื่องจากการเตรียมความพร้อมภาคการเกษตรสู่ประชาคมอาเซียนจะต้องเร่งดำเนินการให้ทันกำหนดในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในสิ้นปี ๒๕๕๘ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับเพิ่มที่ปรึกษา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และเปลี่ยนแปลงอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการเตรียมความพร้อมภาคการเกษตรสู่ประชาคมอาเซียนให้สอดคล้องกับแผนแม่บทการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ปี ๒๕๕๘ ของประเทศไทย ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อยมีประสิทธิภาพ เกิดความคล่องตัวและเกิดประโยชน์สูงสุด อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๔ ของคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ ๑๙๗/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๓ จึงยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการด้านนโยบายการเกษตรระหว่างประเทศ ที่ ๕ /๒๕๕๕ ลงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๕ และแต่งตั้งคณะกรรมการเตรียมความพร้อมภาคการเกษตรสู่ประชาคมอาเซียนขึ้นใหม่ ประกอบด้วย

- |     |   |                     |
|-----|---|---------------------|
| ๑.  | นายนิกร จำนง<br>ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์          | ที่ปรึกษา           |
| ๒.  | นายกนก คติการ<br>ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์         | ที่ปรึกษา           |
| ๓.  | นายสัมพันธ์ แป้นพัฒน์<br>ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ | ที่ปรึกษา           |
| ๔.  | นายพิสิษฐ์ คงสมพรต<br>ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์    | ที่ปรึกษา           |
| ๕.  | หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์<br>(นางจิรารวรรณ แยมประยูร) | ประธานอนุกรรมการ    |
| ๖.  | รองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร<br>ที่ได้รับมอบหมาย              | รองประธานอนุกรรมการ |
| ๗.  | รองอธิบดีกรมการข้าว ที่ได้รับมอบหมาย                                  | อนุกรรมการ          |
| ๘.  | รองอธิบดีกรมชลประทาน ที่ได้รับมอบหมาย                                 | อนุกรรมการ          |
| ๙.  | รองอธิบดีกรมประมง ที่ได้รับมอบหมาย                                    | อนุกรรมการ          |
| ๑๐. | รองอธิบดีกรมปศุสัตว์ ที่ได้รับมอบหมาย                                 | อนุกรรมการ          |
| ๑๑. | รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน ที่ได้รับมอบหมาย                              | อนุกรรมการ          |

๑๒.	รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร ที่ได้รับมอบหมาย	อนุกรรมการ
๑๓.	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ที่ได้รับมอบหมาย	อนุกรรมการ
๑๔.	รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ได้รับมอบหมาย	อนุกรรมการ
๑๕.	รองอธิบดีกรมหม่อนไหม ที่ได้รับมอบหมาย	อนุกรรมการ
๑๖.	รองผู้อำนวยการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ที่ได้รับมอบหมาย	อนุกรรมการ
๑๗.	ผู้อำนวยการสำนักการเกษตรต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	อนุกรรมการ
๑๘.	ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและโครงการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	อนุกรรมการ
๑๙.	ผู้อำนวยการสถาบันเกษตรราธิการ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	อนุกรรมการ
๒๐.	ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	อนุกรรมการ
๒๑.	ผู้อำนวยการกองเกษตรสารนิเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	อนุกรรมการ
๒๒.	ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายพัฒนาการเกษตรชนบท สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	อนุกรรมการและเลขานุการ
๒๓.	นางสาวปรียานฎ เทียบรัตน์ สำนักการเกษตรต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	อนุกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
๒๔.	นายชาญชัย แพทอง สำนักนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	อนุกรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะอนุกรรมการดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- ๑) จัดทำกรอบนโยบาย แนวทางการเตรียมความพร้อมของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และภาคการเกษตรของไทยสู่การเป็นประชาคมอาเซียน
- ๒) ประสานกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อสร้างเครือข่ายการบริหารจัดการงานภาคการเกษตร ที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน อาทิ กิจกรรม โครงการ และงบประมาณของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ๓) รวบรวมฐานข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานโครงการและกิจกรรมภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำทำที่และข้อมูลประกอบการประชุมระดับสูงต่อไป

- ๔) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการตามสมควร
- ๕) ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๖



(นายชวลิต ชูขจร)

ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประธานกรรมการด้านนโยบายการเกษตรระหว่างประเทศ

## คณะผู้จัดทำ

### ที่มาของข้อมูล

- การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “โอกาสสินค้าเกษตรไทยสู่ประชาคมอาเซียน”  
เมื่อวันที่ 16 และ 18 กันยายน 2556 ณ โรงแรมราม่า การ์เด้นส์ กรุงเทพมหานคร
- การประชุมร่วมระหว่างกระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

### ที่ปรึกษา

นายนิกร	จำนง	ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
นายกนก	คติการ	ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
นายสัมพันธ์	แป้นพัฒน์	ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
นายพิสิษฐ์	คงสมพรต	ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
นายชวลิต	ชูขจร	ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
นายชลิต	ดำรงศักดิ์	รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
นางจิรวรรณ	แย้มประยูร	รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
นายอนันต์	ลีลา	เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

### รวบรวมและจัดทำโดย

คณะอนุกรรมการเตรียมความพร้อมภาคการเกษตรสู่ประชาคมอาเซียน		
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์		
นางบุบผา	ภูละออ	ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายพัฒนาการเกษตรชนบท
นายชาญชัย	แพทอง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการพิเศษ
นางกาญจนาภรณ์	พูนนิษฐ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ
นายชัยพร	ชุตติศิลป์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ
นางสาวเบญจมาภรณ์	คงกระพันธ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ
นางสาวกรรณา	แตงวิจิตร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ
นางสาวสุนันท์	ธีระวิชิตระกูล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ปฏิบัติการ
นายจรศักดิ์	เทนคำปราบ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน